

Interreg

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

EUROPÁI UNIÓ

GOVERNMENT OF ROMANIA

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

A ROHU331 projekthez kapcsolódó pályakövetési felmérés eredményei az ún. hiány-szakképesítésekben szakmai bizonyítványt szerzett tanulószereződéssel rendelkező tanulók körében, valamint a nem hiány – szakképesítésekben szakmai bizonyítványt szerzett tanulószereződéssel rendelkező tanulók körében

2021. február

Partnerség egy jobb jövőért

www.interreg-rohu.eu

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	0
Vezetői összefoglaló	2
Bemenettel kapcsolatos megállapítások.....	3
A képzéssel kapcsolatos megállapítások	3
Kimenet, elhelyezkedés.....	4
Bevezetés.....	7
Békés megyei oktatási adatok elemzése.....	9
Gyermekek létszáma – óvoda	9
Általános iskolai ellátás	10
Gimnáziumi feladat	12
Szakképzés.....	13
A szakképzés szabályozása, hiányszakmák.....	13
A szakképzés feladat-ellátása	18
A kérdőíves felmérés eredményei.....	28
A minta leírása.....	28
Hiányszakmákban végzettek körében nyert eredmények	32
A kérdezettek jellemzői	32
Pályaválasztás a hiányszakmában tanulószerveződéssel végzett válaszadók körében	36
A válaszadók munkaerőpiaci helyzete.....	40
Elégedettség a választott szakmával.....	42
Elhelyezkedés a tanult szakmában, vagy más területen	43
Elégedettség a munkahellyel.....	46
Továbbtanulással kapcsolatos tervek.....	48
Elhelyezkedési tervek azok körében, akik állást keresnének	51
Elvárások a jövőbeli munkahellyel	54
Nem hiányszakmában végzettek jellemzői	55
A kérdezettek jellemzői	55
Pályaválasztás a nem hiányszakmában tanulószerveződéssel végzett válaszadók körében	59
Elégedettség a választott szakmával.....	63
Munkahellyel, szakmával kapcsolatos elégedettség.....	64
Elhelyezkedési tervek azok körében, akik jelenleg nem dolgoznak, vagy más munkát keresnek	71
Elvárások a jövőbeli munkahellyel	73
Továbbtanulással kapcsolatos tervek.....	75
Pályaválasztás a hiány és nem hiányszakmákban (HSZ, NEM HSZ).....	76
Munkavállalás a már munkában lévők körében.....	79
Mellékletek.....	91
Alapmegoszlás – hiányszakmát szerzettek.....	91
Alapmegoszlás - nem hiányszakmát szerzettek	100

Vezetői összefoglaló

A Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara az Expanzió Kft.-t bízta meg, hogy felmérést készítsen a 2016-2019. között hiányszakmákban és nem hiányszakmákban végzettek körében. A felmérés mögött az a megrendelői *kutatási feltételezés* állt, hogy *a hiányszakmákban végzettek és a nem hiányszakmákban végzettek szakmai pályája, elhelyezkedési potenciálja között nincs jelentős különbség.*

2020. szeptembertől a szakképzési törvény új rendelkezései alapján a hiányszakmák népszerűségét emelő ösztöndíjat a teljes szakképzésre kiterjesztették, így erre a tanévre vonatkozóan már nem született meg a szakmaszerkezeti döntésről szóló rendelet.¹

A felmérés mellett elengedhetetlennek tekintjük azt is, hogy a megye oktatási, képzési statisztikáit is bemutassuk, mintegy háttérrel, kontextust adva a felmérés eredményeinek.

A kérdőíves felmérés mintája a BMKIK (ISZIIR) adatai alapján alakult ki, melynek szempontjait az elérhetőségi adatok, valamint azok aktualitása adta. A felmérés mintáját a BMKIK szakemberei alakították ki, a mintába végül, mintegy 25%-os „merítéssel” 1000 fő került. A kérdezésre 2019. december – 2020. január között került sor. Az Expanzió Kft. a kérdőív összeállítását, az adatok szakmai feldolgozását, valamint a jelentés elkészítését végezte. Az adatok feldolgozása így a BMKIK által átadott adatbázis segítségével történt.

A megye oktatási folyamatainak áttekintése során azt találtuk, hogy a középfokú ellátásban az országos mutatóknál jelentősebb a szakképzés szerepe. A gimnazisták aránya alacsonyabb, ahogy magasabb a gimnáziumok szintjén az egyházi fenntartók aránya is az országoshoz viszonyítva (országosan kb. 25%, Békés megyében 34%).

A szakképzés 2020 szeptemberétől teljesen átalakult, így az OKJ-t felváltotta a szakmajegyzék, jóval kevesebb alapszakmát kínálva. Az iskolatípusok is változtak, és változott az ösztöndíjak rendszere is, ami szintén drasztikus változást okozhat a szakmák keresettségében.

A megyében a demográfiai hullámvölgy leginkább a szakgimnáziumokat érintette az elmúlt 5 évben, a gimnáziumi létszámok nem változtak jelentősen, és a szakközépiskolai létszámok is csak kismértékben csökkentek.

A szakgimnáziumokban a legnagyobb létszámú ágazat (előkészítő évfolyamok tekintetében) az informatika, majd a turisztika, illetve a közgazdaság. A legnagyobb létszámú érettségire épülő szakma a vendéglátásszervező, majd a pénzügyi-számviteli ügyintéző, illetve az informatikai rendszerüzemeltető volt az elmúlt 3 évben a megyében; ezek országosan is hasonlóan népszerű szakmák.

Szakközépiskolai szinten hasonlóan a vendéglátás-turisztika a legnagyobb létszámú szakmacsoport (szakképző évfolyamokon), ezután a gépészet, majd a mezőgazdaság következik a megyében (A felmérésben mezőgazdasági szakmát szerzetek nem szerepeltek,

Korábban 8 tanévre vonatkozóan hozott rendeletet a kormány.

hiszen azon szakmák a Nemzeti Agrárkamara – NAK – hatókörébe tartoznak.). A legnagyobb létszámú szakmák megegyeznek az országosan legkedveltebbekkel: pincér, eladó, szakács.

A szakképzés sikeressége három szempont alapján ítéltető meg. A pályakövetési felmérések általában a pályaelhagyásra fókuszálnak, ami pusztán a kimenetről ad visszajelzést. Ám megítélésünk szerint fontos figyelembe venni a bemeneti, valamint a képzés folyamatok sikerességét is. A felmérésben használt kérdőív ezért tartalmazott olyan kérdéseket, amelyek eredményeiből közelítőleg megítélhető e területek sikeressége is.

1. számú ábra: A felmérés feldolgozásának megközelítése

Bemenettel kapcsolatos megállapítások

A diákok leginkább azért választották az adott szakmát, mert azt gondolták, hogy azzal könnyebben el tudnak helyezkedni majd, emellett a potenciálisan magas keresetet jelölték hangsúlyosnak. *Nagyon erős (előzetes hipotézisünknel jóval erősebb) hajtóerő a szakma választásánál, hogy helyben tudjanak elhelyezkedni a végzettség megszerzése után.* A Békés megyei fiatalok alacsony földrajzi mobilitási kedve és tapasztalata nagyon kedvező kiindulópontot nyújt a megyei szakképzés továbbfejlesztéséhez.

Országos összehasonlításban is magas azon tanulók aránya, akik azt jelezték, hogy egyedül döntöttek arról, milyen irányban tanulnak tovább középfokon. A korábbi felmérésekben sokkal erősebben jelentkezett a család, illetve barátok befolyása e kérdésben, noha a mostani felmérésünkben is a szülők szerepelnek a második helyen (igaz, jóval kisebb átlaggal). Enyhén magasabb a „magányosan döntést hozók” aránya a nem hiányszakmát szerzettek körében. A pályaválasztási vásár, illetve a tanácsadó kapta a legalacsonyabb értékeket.

A hiányszakmát végzettek több mint 80%-os arányban szakközépiskolában végeztek, a nem hiányszakmások körében arányuk kevesebb mint kétharmados. A felmérésből látszó tanulói különbségek azonban nem a szakmaválasztásból magyarázhatók, hanem vélhetően inkább a szakközépiskola és szakgimnázium eltérő intézményi működéséből, toborzásából és iskolai kultúrájából.

A képzéssel kapcsolatos megállapítások

A felmért diákok inkább elégedettek voltak a választott szakmával, mint a választott iskolával. A hiányszakmát szerzetek mindkét esetben kevésbé voltak elégedettek nem hiányszakmát tanuló társaikkal.

Az ösztöndíj, illetve a tanulószervezővel elérhető jövedelem közepesen segítette a tanulókat, mindkét juttatás esetében 40% körül van azok aránya, akik inkább elégedettek voltak ezzel a juttatással, ám a tanulók negyede egyáltalán nem értett egyet azzal a megállapítással, hogy segítette őket megélhetésükben a szakképzésben elnyert ösztöndíj/tanulószervezős havi tanulói juttatás. A hiányszakmát szerzetek 83,7%-a, a nem hiányszakmát szerzetek 89,1%-a jelezte, hogy tanulószervezővel külső gyakorlati képzőhelyen töltötte el szakmai gyakorlati képzését. *Az mindenképpen az elmúlt 10 év eredményének tekinthető, hogy gyakorlatilag az iskolai tanulási helyek szerepe inkább az alapozásra helyeződött át és a tanulók szakmájukat valódi munkakörülmények között – duális képzőhelyen – sajátíthatják.*

Kimenet, elhelyezkedés

Természetesen ez az a terület, amelyet leginkább lehet vizsgálni egy pályakövetési kérdőívvel. A legfontosabb eredmény, hogy az elmúlt 4 évben végzetek túlnyomó többsége dolgozik, a kitöltők 76%-a jelezte ezt (attól függetlenül, hogy hiányszakmát, vagy nem hiányszakmát szerzetek). A hiányszakmát szerzetek 77,4%-a legfeljebb 2 hónapon belül elhelyezkedett, a nem hiányszakmát szerzeteknél ez az arány 78,6%, ez gyakorlatilag megegyező adatnak tekinthető. Azok közül, akik azonnal el tudtak helyezkedni, leggyakrabban az egészségügy, közlekedés, kereskedelem, vendéglátóipari szakmacsoportban találtak munkát, azoknak pedig, akik 1-2 hónap alatt helyezkedtek el, a közlekedés és a gépészet szakmacsoportok voltak meghatározóak. (Az összehasonlításban nem szerepeltettük azokat a szakmacsoportokat, melyekbe alacsony létszámba kerültek be a válaszadók, pl. nyomdaipar.)

A legfontosabb kérdés a dolgozók körében természetesen az, hogy a tanult szakmában helyezkedtek-e el a végzettség megszerzése után. Ebben a kérdésben figyelhető meg a kevés különbség egyike a két nagy csoport között. A hiányszakmát szerzetek nagyobb arányban helyezkedtek el a tanult szakmában. (Lásd a 73. számú ábrát.)

Ha ezt a kérdést szakmacsoportos szinten vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a speciálisabb szaktudást igénylő szakmákkal általában nagyobb arányban sikerül szakmán belül elhelyezkedni, mint a nem túl specifikus (adott esetben több szakterületet is érintő) szakmacsoportok esetében. A válaszadók kifejezetten elégedettek a munkahelyi körülményekkel, megfelel nekik az a munka, amit a kérdezés időszakában végeztek. Vélhetően ennek is köszönhető, hogy a válaszadók fele első munkahelyén van, negyedük pedig a második munkahelyén dolgozik.

Továbbra is nagyon jellemző az, hogy a családi, baráti kapcsolatok segítik leginkább az elhelyezkedést (a hiányszakmát szerzeteknél kissé magasabb arányban). A hiányszakmások negyede (a nem hiányszakmások 16%-a) jelezte, hogy ott dolgozik, ahol a szakmai gyakorlatát végezte. A nem hiányszakmát szerzetek nagyobb arányban szerzetek más módon állást (pl. álláshirdetés, hallomás alapján). Az egyéb említések között elég gyakori a saját, családi cég,

különösen azon pályaelhagyók esetében, akik a mezőgazdaságban találtak munkát. Ez természetes is az ország azon területén, ahol a mezőgazdaság súlya magas.

Különbség mutatkozik abban is, hogy földrajzilag hol helyezkedtek el a szakemberek. A nem hiányszakmát szerzettek nagyjából hetede külföldre ment munkát vállalni, míg a hiányszakmát szerzettek közül csak néhányan jelezték ezt, ellenben esetükben 10-ből 9-en megyén belül dolgoznak. Budapest kevésbé vonzó az itteni szakembereknek, mint pl. az Észak-Alföldi megyék esetében tapasztalható.

A válaszadók kb. 40%-a 200 ezer forint feletti nettó fizetésről számolt be. 150 ezer forint alatt kevesebb mint ötödük keres.

Összegzésként megállapítható, hogy a hiányszakmát és nem hiányszakmát szerzettek válaszai között *nincsenek jelentős különbségek*, sem a szakma kedveltségét, sem az elhelyezkedési potenciált vizsgálva. Ahol vannak különbségek, azokat vezetői összefoglalónkban is kiemeltük. Tekintettel arra, hogy a két csoport összehasonlításakor más szempontok is különbséget jelentenek (így pl. a szakgimnazisták aránya, a szakmacsoportok különböző megoszlása), nehéz kiszűrni azt, hogy annak milyen hatása van a szakmaválasztásra, illetve ezután az elhelyezkedésre, hogy a tanulók ösztöndíjra számíthattak hiányszakma választásakor. Vélhetően az oktatási kormányzat is hasonló tapasztalatok alapján „terítette szét” az ösztöndíjakat a teljes szakképzésre.

Ajánlások

1. A szakképzésben tanuló Békés megyei fiatalok alacsony földrajzi mobilitása kedvező körülmény a szakképzési rendszer fejlesztésében. Ebből következően a megyében a teljes szakmakínálatot biztosítani kell a fiataloknak, ezáltal is ösztönözve a helyben tanulás és helyben elhelyezkedés gyakorlatát.
2. A megyei pályaválasztás kimutatható hatása a fiatalok szakmaválasztására minimális. Célszerű lenne a pályaválasztási tanácsadást új alapokra helyezni és megyei fejlesztéseket elindítani ezen a területen. Ezen fejlesztésekben kulcsszerepet kaphatnának a helyi gazdasági aktorok, munkaadók.
3. A kutatás nem mutatott ki jelentős eltérést a hiányszakmák és nem hiányszakmák között, annak ellenére, hogy a hiányszakmák között magasabb arányban vannak jelen szakközépiskolai szakmák. Ugyanakkor általánosan elmondható, hogy a tanulók elégedettebbek a szakmával, mint az iskolával. Következésképpen folytatni kell az iskolai terek, működés, kultúra fejlesztését, humanizálását. Tudatosan törekedni kell olyan iskolák kialakítására, ahol mind a szakközepes, mind pedig a szakgimnáziumi (most már technikumi) kultúra együtt van jelen abban az időben, amelyet az intézmény falain belül töltenek a diákok.
4. A kutatás szerint a hiányszakmák után járó pénzügyi támogatást pozitívan értékelték a tanulók, de nem tulajdonítottak neki kiemelkedő (egzisztenciális) jelentőséget. Ez kedvező képet ad a szülők (és tágabb értelemben a megye) gazdasági helyzetéről.

Ugyanakkor felveti a kérdést, hogy szükség lehet-e új, innovatív, nem anyagi ösztönzők kialakítására a szakképzésben.

5. A tanulószerveződések magas aránya mögött jó minőségű gyakorlati képzés áll, magas tanulói elégedettséggel. Ez azt jelenti, hogy a megyében sikerrel valósult meg a duális szakképzés gyakorlata. Ezen a területen a továbbiakban csak koordinációra és kisléptékű szakmai továbbfejlesztésre van szükség.
6. A felmért tanulók mind a hiányszakmákban, mind a többi szakmákban jó elhelyezkedési mutatókat produkáltak. A hiányszakmákban végzetteknek különösen magas arányban sikerült a választott szakmájukban elhelyezkedni. Ez azt jelenti, hogy a hiányszakmák területén történt állami beavatkozás és program sikeres és megbízhatóan termeli a szakmunkás-utánpótlást. Ezek a szakpolitikai eredmények azonban nem kerülnek be a megyei és országos nyilvánosságba. Célszerű lenne ezekről a képzési és munkavállalói sikerekről informálni a tanulói népeiséget a közösségi média-alkalmazások segítségével.

Bevezetés

A BMKIK megbízta az Expanzió Kft.-t, hogy felmérést készítsen a 2016-2019. között hiányszakmákban és nem hiányszakmákban tanulószerveződéssel végzettek körében.

Munkánk során elengedhetetlennek tekintettük, hogy a megye statisztikáinak elemzésével háttérrel adjunk felmérésünknek. Ebben a részben térünk ki a hiányszakmák jogi szabályozásának leírására is.

A kérdőíves felmérés mintája a BMKIK adatai alapján került összeállításra, melynek szempontjai alább egy külön fejezetben részletesebben kifejtésre kerülnek. A mintába 1000 fő került.

Mivel a BMKIK-nál lévő adatok (a végzettek elérhetőségei) adatvédelmi okokból nem kerülhettek cégünkhöz, a végzettek megkeresését helyi szervezők végezték a BMKIK kijelölése és koordinálása alapján. A kérdezésre 2019. december – 2020. január között került sor.

Az Expanzió Kft. a kérdőív összeállítását, az adatok feldolgozását, valamint a jelentés elkészítését végezte. Az adatok feldolgozása így a BMKIK által adott adatbázis segítségével történt.

Az adatbázis nyers feldolgozását a Mellékletben található alapmegoszlások tartalmazzák. A szöveges feldolgozás ábrái valamennyi esetben ún. „tisztított” adatokat tartalmaznak, tehát nem szerepelnek benne azok, akik nem válaszoltak a kérdésre: vagy azért, mert az adott kérdés nem vonatkozott rájuk, vagy azért, mert nem akartak az adott kérdésre választ adni. (Az így nyert elemszámokat minden ábra esetében jelöltük.)

A kérdőívben többféle módszert alkalmaztunk: szerepeltek benne zárt kérdések (amikor előre megfogalmazott kérdésekre kellett válaszolniuk a kérdezetteknek), voltak olyan kérdések, amikor egy-egy állítást iskolai osztályozás szerint kellett besorolniuk a válaszadóknak, amelyből később átlagot számítottunk; továbbá lehetőséget adtunk a kérdezetteknek arra is, hogy saját szavaikkal válaszolhassanak egy-egy kérdésre. Utóbbiakat kódoltuk, számszerűsítettük.

Kérdőívünk a válaszadók munkaerőpiaci helyzete szerint három részre osztható: akik dolgoznak, akik nem dolgoznak (inaktívak), és akik tanulnak (vagy dolgoznak is, és tanulnak is). A jelentés alapadatait leíró részében mindhárom csoport válaszait feldolgoztuk.

Mivel a mintába a hiány- és nem hiányszakmákból bekerültek aránya meglehetősen eltérő (300 – 700), a két csoport adatainak feldolgozása külön-külön történt. A leíró fejezet után az összehasonlító fejezetben azonban egymás mellett szerepeltettük az egyes kérdésekre adott válaszait, hogy megvizsgálhassuk az összefüggéseket (akár egyezést, akár különbözőséget fedezhetünk fel a két csoport meglátásai között).

Statisztikailag érvényes válaszokat leginkább a már munkában lévők (dolgozók) csoportja tartalmaz, az inaktívak és a végzettek létszáma mindkét szakmacsoportban (hiány- és nem hiányszakmák esetében) alacsony. Emiatt a szakmacsoportok szerinti összehasonlításunkban a teljes/egyesített (1000 fős sokaságot) vettük alapul, és néhány kérdés adatait az aktív

Interreg

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

EURÓPAI UNIÓ

GOVERNMENT OF ROMANIA

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

dolgozók esetében össze is hasonlítottunk. Azt vizsgáltuk, hogy az egyes kérdésekben vannak-e az átlagoshoz képest eltérések.

Békés megyei oktatási adatok elemzése

Gyermekek létszáma – óvoda

A legfiatalabb korosztály létszáma nőtt az elmúlt – vizsgálható – 5 évben², az országos tendenciáknak megfelelően. Leginkább a Gyomaendrődi járásban nőtt a létszám, míg a Gyulaiban és a Szarvasiban enyhén csökkentek.

1. számú táblázat: Óvodai létszámok a megye járásaiban

Járás	2015	2016	2017	2018	2019
Békéscsabai	2244	2216	2265	2323	2307
Békési	1082	1084	1065	1071	1092
Gyomaendrődi	577	585	617	638	661
Gyulai	1197	1152	1183	1167	1180
Mezőkovácsházai	1022	1023	1019	1023	1056
Orosházi	1435	1438	1472	1460	1450
Sarkadi	615	632	653	655	639
Szarvasi	725	703	724	692	714
Szeghalmi	860	785	850	852	904
Végösszeg	9757	9618	9848	9881	10003

A hátrányos helyzetű gyerekek aránya a Sarkadi járásban a legmagasabb (15% körüli az elmúlt 5 évben), míg a Szarvasi járásban a legalacsonyabb (1,7% 2019-ben). A halmozottan hátrányos helyzetűek aránya megyei szinten 5,9%, ettől pozitív irányban jelentősen eltérő az adat a Békéscsabai járásban, negatív irányban pedig a Sarkadi járásban.

Az óvodai adatok alapján az általános iskolai feladat-ellátásnak megfelelő utánpótlása lesz a következő években.

Az óvodai feladat-ellátási helyek száma 166 volt 2019-ben, amelyet összesen 74 intézmény adott. Ezt a 74 intézményt összesen 64 szervezet (egyház, önkormányzat) tartja fenn, melyek közül legnagyobb létszámban természetesen a megyeszékhely rendelkezik. A gyerekek közel háromnegyede (73%) önkormányzati (vagy társulási) óvodába jár, míg 6,2%-uk országos vagy települési nemzetiségi önkormányzati, 17%-uk pedig egyházi intézménybe.

² A 2020/2021-es tanév októberi statisztikai adatai nem elérhetőek.

Általános iskolai ellátás

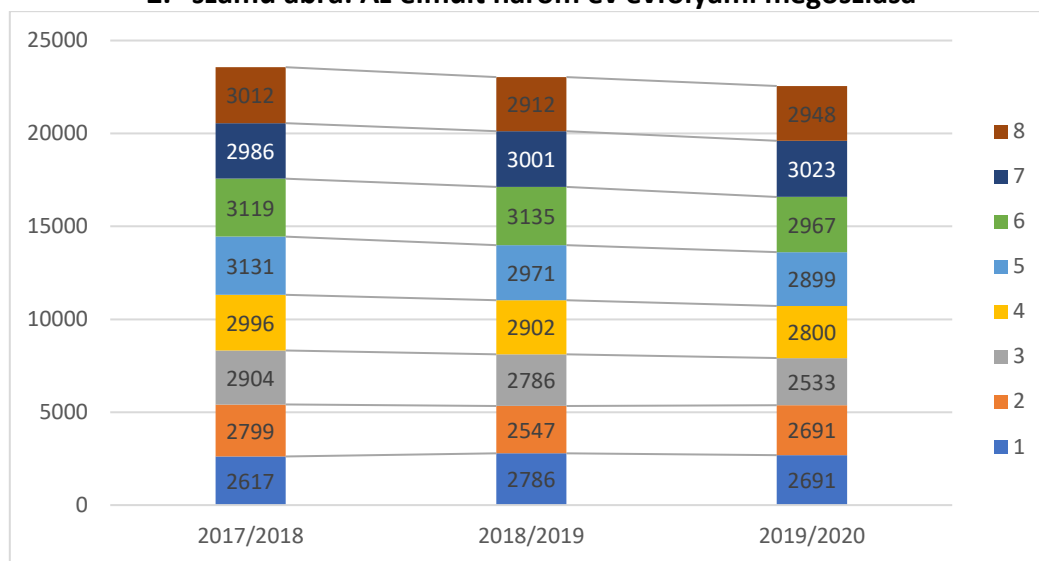
Az általános iskolai létszámok enyhe csökkenést mutatnak megyei szinten, némileg az országos szintet meghaladó mértékben. A járások közül a legnagyobb mértékű csökkenés (mintegy 16%-os) a Mezőkovácsházai és a Szeghalmi járásban mérhető, de hasonló mértékű (14,5%) a Gyomaendrődi járásban is.

2. számú táblázat: Általános iskolai létszámok a megye járásaiban

Járás	2015	2016	2017	2018	2019
Békéscsabai	5401	5411	5348	5346	5347
Békési	2708	2606	2536	2452	2429
Gyomaendrődi	1669	1577	1532	1471	1427
Gyulai	3090	3048	2971	2929	2879
Mezőkovácsházai	2637	2579	2455	2360	2212
Orosházi	3744	3592	3448	3329	3297
Sarkadi	1481	1446	1373	1333	1285
Szarvasi	1880	1830	1790	1767	1727
Szeghalmi	2314	2253	2111	2053	1949
Végösszeg	24924	24342	23564	23040	22552

A folyamatos csökkenés vélhetően megáll a következő időszakban, mivel az alsóbb évfolyamok létszámai stabilak, a felsőbb évfolyamok alacsonyabb létszámú csoportjai pedig „kilépnek” a rendszerből.

2. számú ábra: Az elmúlt három év évfolyami megoszlása

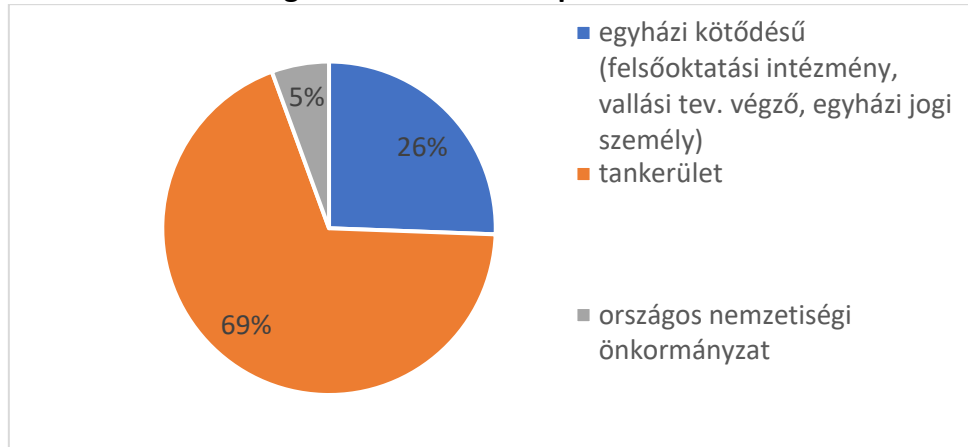

A hátrányos helyzetű tanulók aránya megyei szinten 7,8%, míg a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya 6,7%-os. A Sarkadi járás kiemelkedik, mindkét mutatóban 20%-ot meghaladó értékek láthatók esetében a 2019-es adatokban.

A megyében összesen 138 feladat-ellátási helyen zajlott általános iskolai oktatás 2019-ben, melyek közül 79 székhely. A legnagyobb létszámmal működő általános iskola a Gyulai Implom József Általános Iskola, mintegy 900 tanulóval.

A fenntartók számossága jóval alacsonyabb, mint az óvodák esetében, hiszen az oktatás nagy része állami fenntartásban van. Az elmúlt 5 évben mindössze 5-féle fenntartó-típus volt a megyében, amiből három egyházi kötődésű. Emellett a tankerületek, valamint országos kisebbségi önkormányzatok szerepelnek a listán. A két tankerületi központ nagyjából hasonló létszámú tanulóval rendelkezik, a legnagyobb nem állami fenntartó a Szeged-Csanádi Egyházmegye (2350 fő körüli létszámmal), de jelentős szereplő a Magyarországi Evangélikus Egyház is.

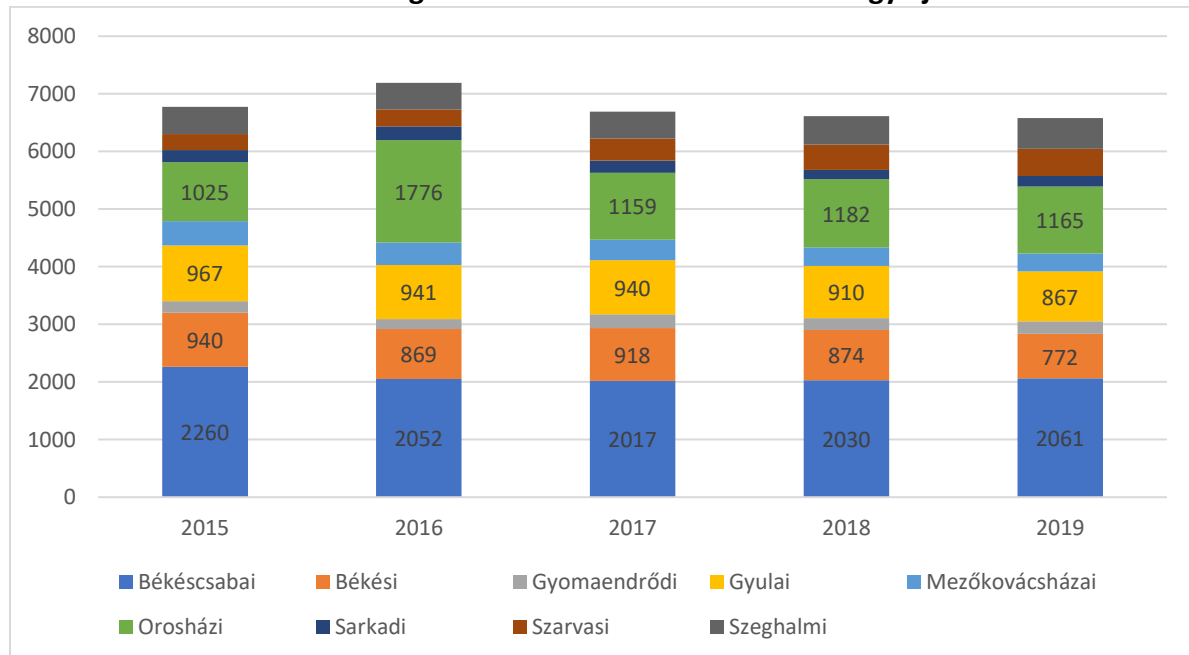
3. számú ábra: A tanulók megoszlása fenntartó-típusonként az elmúlt 5 év összességében

Gimnáziumi feladat

A gimnáziumi feladat-ellátás létszámai az elmúlt 5 évben nem változtak jelentősen, minden tanévben 6500-6600 körül alakult a megyei adat. Eközben a szakgimnáziumi létszám mintegy 10%-kal csökkent 5 év alatt, míg a szakközépiskolai létszám stagnált.³

4. számú ábra: A gimnáziumi tanulók létszáma a megye járásaiban

A megye az országos átlaghoz képest kevesebb gimnazistával rendelkezik a középiskolai feladatok között, arányuk 37,9%, míg országosan 44,3%. Ez a folyamatos szakgimnáziumi

³ Az Orosházi járásban 2016-ban indult el egy 8 évfolyamos gimnáziumi képzés, ami magyarázza az emelkedést.

csökkenés miatt vélhetően változik majd a jövőben. A demográfiai hullámvölgy, ami jellemző volt az elmúlt 5 évben, a szakgimnáziumi feladatot érintette leginkább.

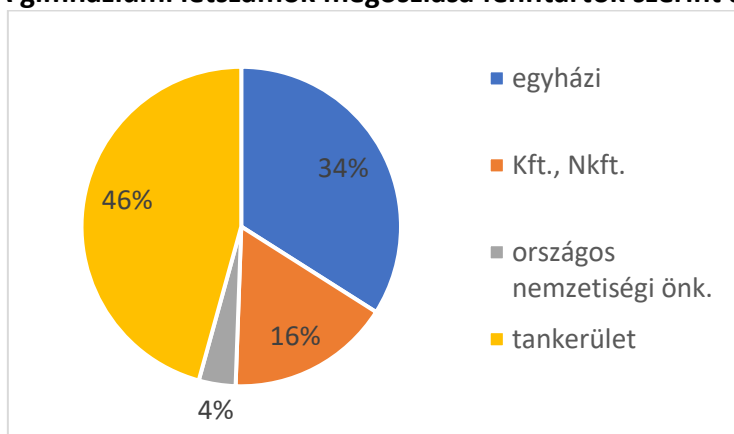
A feladat-ellátási helyek száma az elmúlt 5 évben némi emelkedést mutat hullámvölgy mellett, hiszen 2015-ben 31, 2017-ben 38, 2019-ben pedig 35 telephelyen volt gimnáziumi létszám. Ezek a telephelyek összesen 18 intézményhez tartoznak, tehát átlagosan 1 telephely működik 1 székhely mellett, ám valójában van néhány intézmény, amelyeknek sok telephelye van, és jellemzőbb, hogy a gimnáziumok 1 telephelyen (ami a székhely) működnek.

A megye legnagyobb intézménye az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, a második a sok telephellyel rendelkező Báthori István Gimnázium, amit egy oktatási kft. tart fenn. A harmadik legnagyobb intézmény működik a megyeszékhelyen: Békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya is 1,1-1,4% között mozog megyei szinten, a Sarkadi járásban jóval magasabb ennél.

A fenntartók között 4 típust találunk, a megyében elég jelentős a magánjellegű fenntartók jelenléte. A legnagyobb fenntartó természetesen az állami Klebelsberg Központ, ezután pedig az Evangélikus Egyház következik.

5. számú ábra: A gimnáziumi létszámok megoszlása fenntartók szerint az elmúlt 5 évben;

Szakképzés

A szakképzés szabályozása, hiányszakmák

Az elmúlt 10 évben több komoly változás is történt a szakképzés szabályozásában, illetve ennek következtében gyakorlatában is. A legutolsó törvénymódosítás során a következő módosítások történtek a 2020 szeptemberében kezdődő tanévtől fogva⁴:

- A módosítás keretében a több mint 700 szakképesítés 174-re csökkent, illetve a maradék is csupán iskolarendszerben lesznek oktathatók.

⁴ A szakképzési rendszer változásairól bővebben: Györgyi Zoltán: Változások a hazai szakképzésben 2004-2019; Educatio 2019; <https://akjournals.com/downloadpdf/journals/2063/28/1/article-p105.xml>;

- A módosítás következtében **szakképző intézménynek** minősül a technikum és a szakképző iskola. A technikum elsődleges szerepének a szakirányú oktatás és az annak megfelelő továbbtanulásra való felkészítés tekinthető, ám fontos az is, hogy az intézménytípusban a diákok megkapják a megfelelő minőségű felkészítést az érettségi vizsgára is a szakmai vizsgával párhuzamosan.
- A **szakmai oktatás** magában foglalja az ágazati alapoktatást és a szakirányú oktatást. A közismereti oktatást a közismereti kerettanterv szerint kell folytatni olyan módon, hogy az a szakmai oktatással párhuzamosan elvégezhető legyen. Az **ágazati alapoktatás** a törvény új intézménye. Ennek keretében a tanuló a szakképzés első részében az adott ágazat közös szakmai tartalmait tanulja, amivel megteremtették az azonos ágazatba tartozó szakmák közötti rugalmas átjárhatóságot.
- A szakirányú oktatásban a tanuló a **szakképző intézményben vagy a duális képzőhelyen** vehet részt. Duális képzés esetén eredeti tanulói jogviszonya mellett szakképzési munkaviszony is létrejön a duális képzőhely és a képzésben résztvevő között. Duális képzőhelyként az a gazdálkodó szervezet vehető nyilvántartásba, amely a törvényben foglalt feltételeknek megfelel.
- Az Ágazati Készségtanácsok a 2011. évi CLXXXVII törvény alapján 2018. július 1-től kezdték meg működésüket, emiatt még kevés információval rendelkezünk a működésüket illetően. A Tanácsok feladata, hogy elősegítsék a munkaerő-piaci igények és a képzési rendszer összhangjának megteremtését; emellett véleményezési, illetve javaslattevői munkával hozzájárulnak a szakképzési és felnőttképzési rendszer működtetéséhez, szükséges átalakításának folyamatához.

A Békés megyei hiányszakmát szerettek felmérésének megalapozásához érdemes áttekinteni azt, hogy a hiányszakmák, illetve a hiányszakmákban tanulók ösztöndíjának szabályozása hogyan alakult hazánkban.

A hiányszakmák képzésének gondolata már a 2000-es évek közepén felmerült, az első EU-s költségvetési ciklus megvalósítása kapcsán.⁵ Itt meghatározta a mindenkori kormányzat, hogy támogatni kell a hiányszakmák oktatását. Emellé abban az időszakban nem társult ösztöndíj.

A 2000-es évek közepén alapított térségi integrált szakképző központok (TISZK) ezen a ponton is beavatkozási lehetőséget nyújtottak, ám a különböző EU-s pályázatok által befolyásoltan a TISZK-megközelítés nem épült be megfelelő hatékonysággal a hazai szakképzés rendszerébe. A TISZK-ek elterjesztésével kapcsolatban az oktatási kormányzat igyekezett alacsonyabb szintre utalni a kereslet-kínálat összehangolását. Ez – tekintettel a döntéshozatal szabályozásának hiányosságára – területenként más-más módon és eltérő hatékonysággal történt.

A hiányszakmák meghatározását a 2011-es szakképzési törvény a regionális fejlesztési és képzési bizottságok hatáskörébe utalta, amelyekben a gazdasági és szakképzési szereplők kaptak képviselést. Ezek a bizottságok leginkább háromféle kategóriába sorolták az OKJ-ban

⁵ Szakképzés-fejlesztési Stratégia 2005-2013;

http://www.nefmi.gov.hu/letolt/szakke/tanevnyito_2005_2006/strategia_050712.pdf;

Partnerség egy jobb jövőért

www.interreg-rohu.eu

felsorolt szakmákat⁶, a nem támogatott, korlátozással támogatott, valamint a korlátozás nélkül támogatott szintekre. A hiányszakmák ösztönzése már megjelenik ez előző évtized elején készült ajánlásokban, dokumentumokban, koncepciókban, ám ekkor még nem merült fel az, hogy a hiányszakmákat ösztöndíjjal is támogassák.

Az első ún. szakmaszerkezeti döntésre a változások után 2012-ben került sor⁷, amikor azokat a szakmákat, illetve szakközépiskolai (később szakgimnáziumi) ágazatokat határozták meg, amelyek nem részesíthetők állami támogatásban. Emellett a szakiskolai tanulmányi ösztöndíjban részesíthető szakmákat is felsorolták.

A szakiskolai tanulmányi ösztöndíjat a kormányzat a 328/2009. Kormányrendelettel alapította meg, amelyben hozzákötötte az RFKB döntéséhez annak odaítélését. Ez a jogszabály csak a szakiskolai tanulóknak kínált ösztöndíjat, maximáltn 30 ezer forintos összegben.

A Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjat megalapító 252/2016. Kormányrendelet terjesztette ezt ki a szakgimnáziumi (korábban szakközépiskola) tanulók által elérhető támogatásra is.

Az ösztöndíj mértéke szakközépiskolai vagy szakiskolai tanulmányok esetében az első szakképzési évfolyam első félévében egységesen havonta 10 000 forint.

Az ösztöndíj havi mértéke szakiskolai és szakközépiskolai tanulmányok esetében, ha a tanulmányi átlageredmény

1. a) 2,51 és 3,0 között van, 10 000 forint,
2. b) 3,01 és 3,5 között van, 15 000 forint,
3. c) 3,51 és 4,0 között van, 20 000 forint,
4. d) 4,01 és 4,5 között van, 27 000 forint,
5. e) 4,51 és 5,0 között van, 35 000 forint.

Az ösztöndíj havi mértéke szakgimnáziumi tanulmányok esetében, ha a tanulmányi átlageredmény

1. a) 3,01 és 3,5 között van, 20 000 forint,
2. b) 3,51 és 4,0 között van, 30 000 forint,
3. c) 4,01 és 4,5 között van, 40 000 forint,
4. d) 4,51 és 5,0 között van, 50 000 forint.

A felsorolt ösztöndíjak az első évfolyam kezdetétől elérhetőek a tanulók számára. A gyakorlati képzés idején – amennyiben a tanuló duális képzésben vesz részt – a havi tanulói juttatás veszi át az ösztöndíj szerepét.

⁶ https://www.nive.hu/Downloads/Hirek/DL.php?f=szakkepzesi_koncepcio.pdf;

⁷ 331/2012 (XI. 28) Korm. rendelet a 2013/2014-es tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről, a 2013/2014-es tanévben induló képzésekben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről, valamint egyes szakképzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Interreg

EURÓPAI UNIÓ

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

GOVERNUL ROMÂNIEI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

A 2009-es szabályozásban megyénként 12 hiányszakképesítést határoztak meg az MFKB-k, míg 2016-tól 20 hiányszakmát jelölnek meg a rendeletekben, illetve 2018-ra vonatkozóak 21-et.

Békés megyében az elmúlt években (7 év vizsgálható) összesen 36 szakmát jelöltek hiányszakképesítésnek, legtöbb esetben a hegesztőt, illetve a központifűtés- és gázhálózat szerelőt (minden évben).

3. számú táblázat: A hiány-szakképesítések (2013/2014-2019/2020 tanévek)

Szakma	Évek száma	Szakma	Év. sz.	Szakma	Év. sz.
Hegesztő	7	Gyakorló ápoló	4	Vasúti jármű villamos rendszereinek szer.	2
Központifűtés- és gázhálózat rendszersz.	7	Asztalos	3	Bádogos	1
Ács	6	Festő, mázó, tapétázó	3	Családi gazdálkodó	1
Gépi forgácsoló	6	Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	3	Épületgépész technikus	1
Női szabó	6	Nyomdaipari technikus	3	Gazdasági informatikus	1
Villanyszerelő	6	Szerszámkészítő	3	Húsipari termékgyártó	1
Víz-, csatorna- és közmű- rendszersz.	6	Eladó	2	Magasépítő technikus	1
Épület- és szerkezetlakatos	5	Erősáramú elektrotechnikus	2	Mélyépítő technikus	1
Gazda	5	Járműfényező	2	Nyomdaipari gépmester	1
Mezőgazdasági gépész	5	Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	2	Pék-cukrász	1
Szociális gondozó és ápoló	5	Lovász	2	Tejipari szakmunkás	1
Kőműves (és hidegburkoló)	5	Útépítő	2	Víziközmű technikus	1

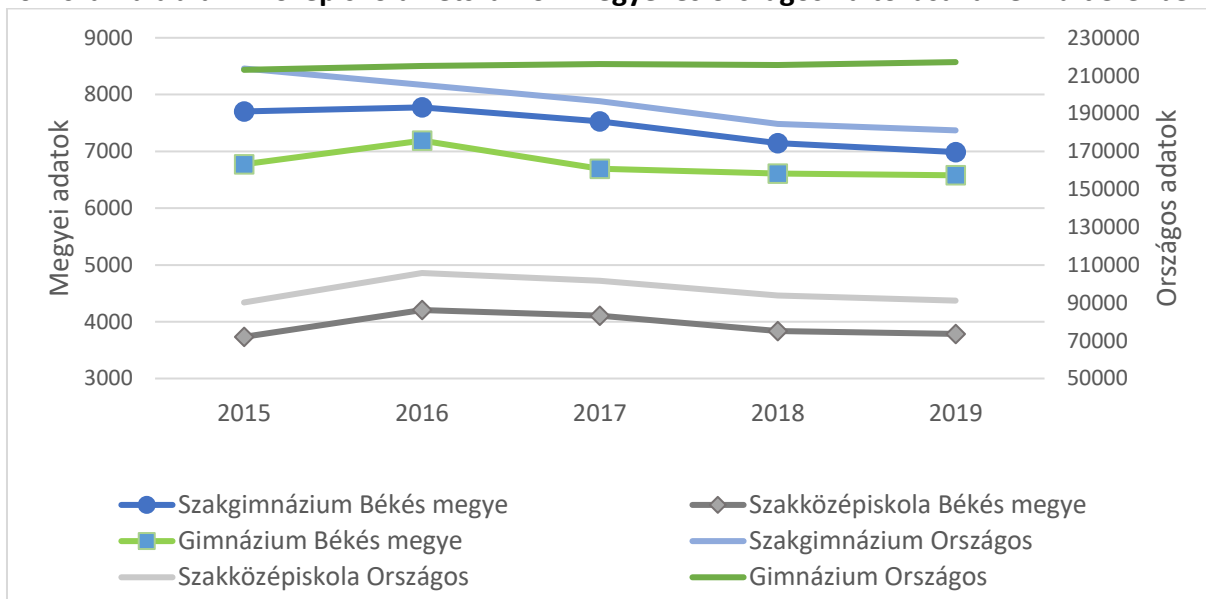
A Szabóky Adolf Ösztöndíjjal kapcsolatos 252/2016. Kormányrendelet hatálya azonban 2020 februárjában lejárt, **így ez az ösztöndíj-fajta megszűnt**. Ennek helyébe lépett az általánosabban kiterjesztett szakképzési ösztöndíj a 2019. évi LXXX. törvény 59. §., illetve a törvény végrehajtásával kapcsolatos 12/2020. Kormányrendelet 66. szakasza alapján.

2020 szeptemberétől került bevezetésre az általános szakképzési ösztöndíj, amely ágazati alapoktatás esetében a technikumba járóknál a mindenkori minimálbér 5% (2020-ban 8050 Ft), a szakképző intézménybe járóknál a minimálbér 10%-a (2020-ban 16 100 Ft). A szakképző évfolyamokon is rendelkezésre áll ösztöndíj (a tanulmányi átlagtól függően a minimálbér 5-35%-a), amennyiben a diák nem tud duális képzésben részt venni, ám ideális esetben a duális képzésben kapott munkabér váltja fel az ösztöndíjat.

A szakképzés feladat-ellátása

Ahogy a gimnáziumi feladat elemzésénél már kitértünk rá, a megyében a szakképzési tanulólétszám csökkent az elmúlt 5 évben. A megyei és országos folyamatokat az alábbi ábrában foglaljuk össze. Ahogy látható, a megyében nagyon hasonló folyamatok zajlottak le az országos szinthez viszonyítva, ám míg országosan némi növekedés látható a gimnáziumi létszámokban, addig a megyében inkább némi csökkenés, illetve stagnálás érzékelhető.

6. számú ábra: A középiskolai létszámok megyei és országos változásai az elmúlt 5 évben

A szakképzési centrumok létrehozása óta a hazai szakképzés túlnyomó része az ITM fenntartása alá tartozik (emellett az agrár szakképzés az Agrárminisztérium alá), így országosan 2019-ben az állami szervezet intézményeibe járók aránya 80,2%-os, a megyében pedig 82,3%. Országosan még jellemző, hogy 3%-nyi tanuló tankerületi iskolába járt, további 4,5% pedig állami felsőoktatási intézmény által fenntartott intézménybe. Ezen fenntartók Békés megyében nincsenek jelen, vannak viszont más állami tulajdonú fenntartók (pl. Agrárminisztérium, Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.).

4. számú táblázat: A megyei szakképzési létszámok megoszlása

Fenntartó	2017		2018		2019	
	Szakközépisk.	Szakgimn.	Szakk.	Szalg.	Szakk.	Szalg.
Agrárminisztérium	299	251	331	289	344	328
ITM	3019	5904	2813	5586	2689	5509
Gál Ferenc Főiskola	250	301	271	252	335	220
Békési Református Egyházközség				24		44
Magyar Pütkösdí Egyház		104		115		111
Magyarországi Evangélikus Egyház		148		143		140
Reményhír Intézményfenntartó Központ	20		17		11	
Szeged-Csanádi Egyházmegye	295	454	229	406	209	318
Békés Megyei IBSEN Okt., Műv. és Közműv. Nkft.	59					
Mindent-Tudás-Ház Kft.						75
SERIO OPERANDO Kft.		73		34		
Nemzeti Artista- Előadó- és Cirkuszművészeti Központ Nkft.		77		79		64
Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.	165	57	173	83	197	81
Békéscsabai Tankerületi Központ		158		133		98

A két legnagyobb intézmény természetesen a két megyében működő szakképzési centrum. Az elmúlt 5 évben több olyan intézmény is volt, amelynél kifutott a szakképzés. Az alábbi táblázatban csak azon intézményeket szerepeltetjük, amelyek az utolsó 3 évben rendelkeztek tanulólétszámmal.

5. számú táblázat: A megyében működő intézmények létszámai⁸

Intézmény	2015		2016		2017		2018		2019	
	Szakközép.	Szakgimn.	Szakk.	Szakg.	Szakk.	Szakg.	Szakk.	Szakg.	Szakk.	Szakg.
Békéscsabai Szakképzési Centrum	1162	4179	1610	4466	1503	4588	1462	4469	1455	4455
Gyulai Szakképzési Centrum	1471	1455	1581	1351	1516	1316	1351	1117	1234	1054
Göndöcs Benedek Középisk. és Koll.	346	448	282	456	295	399	229	352	209	268
Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Isk., Gimn. és Koll.			215	302	250	301	271	252	335	220
Bethlen Gábor Mezőgazd. és Élelmiszeripari Szakg. Szakköz. és Koll.	193	215	159	261	176	193	215	219	250	256
Mezőhegyesi Kozma Ferenc Szakg. Szakköz. és Koll.	142	67	151	63	165	57	173	83	197	81
Kétegyházi Mezőgazdasági Szakg. Szakköz. és Koll.	111	65	120	65	123	58	116	70	94	72
Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimn., Szakg. Ál. Óv., AMI és Koll.		162		143		148		143		140
Békés Megyei Tisza Kálmán Szakképző Isk., Gimn. és Koll.	213	289								
PREMIER MŰVÉSZETI SZAKG. és AMI		87		75		104		115		111
Békéscsabai Bartók Béla Szakg. és AMI		94		91		101		105		98
Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakg. és Koll.		175		220		57		28		
Baross Imre Artistaképző Intézet Előadó-Műv. Szakg.				77		77		79		64
Mikes Kelemen Katolikus Gimn. és Szakg. Ál és Óv.	8	54	6	45		55		54		50
OPERANDO Középiskola		17		100		73		34		
Reményhír Szakköz. Ál, Óv. és AMI	26		21		20		17		11	
Tanház Középiskola										75
Szegedi Kis István Református Gimn., Szakg. Ál., Óv. és Koll.								24		44

⁸ Az intézmények a vonatkozó időszaki hivatalos néven szerepelnek a táblázatban. Ezek az iskolák 2020 szeptemberétől technikumokká, illetve szakképző iskolákká változtak elnevezést tekintve.

A telephelyeket figyelembe véve a Békéscsabai Szakképzési Centrum négy telephelye rendelkezik a legtöbb tanulóval, ötödik helyen a Gyulai SZC egyik telephelye szerepel.

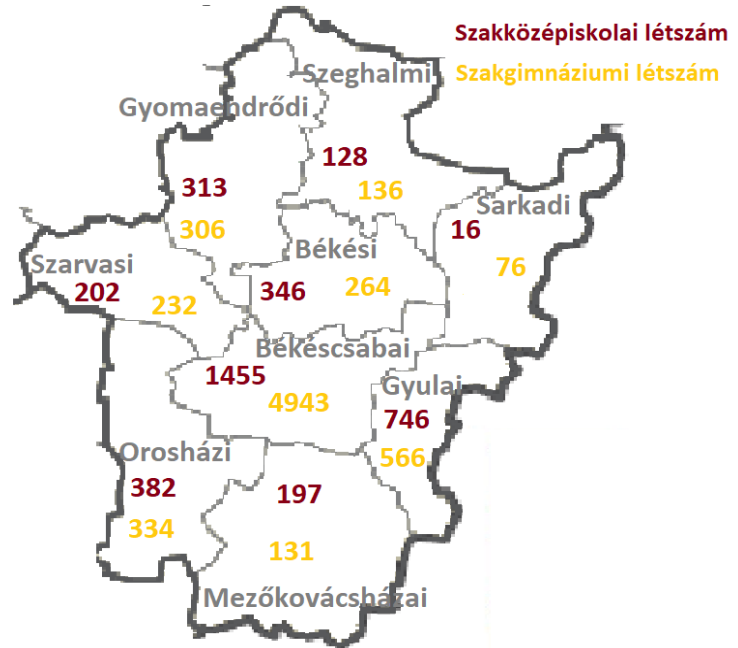
6. számú táblázat: A megye legnagyobb létszámmal rendelkező telephelyei

Feladatellátási hely	2017		2018		2019	
	Szakközép.	Szakgimn.	Szakk.	Szakg.	Szakk.	Szakg.
Békéscsabai SZC Trefort Ágoston Szakgimnáziuma, Szakközép. és Koll.	595	483	579	466	561	521
Békéscsabai SZC Szent-Györgyi Albert Szakg. és Koll.		1031		961		884
Békéscsabai SZC Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakg. és Szakközép.	469	262	623	317	578	282
Békéscsabai SZC Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakg. és Koll.		753		747		775
Gyulai SZC Kossuth Lajos Szakg., Szakközépiskolája és Koll.			426	353	354	334
Békéscsabai SZC Kós Károly Szakg. és Szakközép.	247	303	260	337	284	355
Békéscsabai SZC Nemes Tihamér Gépészeti, Informatikai és Rendészeti Szakg. és Koll.	34	465		560		597
Békéscsabai SZC Vásárhelyi Pál Szakg. és Koll.		527		488		522
Gyulai SZC Harruckern János Szakg., Szakközép., Szakisk. és Koll.			284	241	293	226
Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakg., Szakközép. és Koll.	176	193	215	219	250	256
Gyulai SZC Székely Mihály Szakg., Szakközép. és Koll.			222	262	202	232
Békéscsabai SZC Kemény Gábor Logisztikai és Közlekedési Szakg.		394		375	32	376

A megye szakképzése Békéscsaba-központú, a tanulók mintegy 60%-a jár a Békéscsabai járásban működő telephelyre.

7. számú ábra: 2019/2020 tanév létszámai járási szinten (lásd alább)

Emellett a Gyulai járásban van még 1000 fő fölötti létszám, legkevesebben a Sarkadi járásban vesznek részt szakmai képzésben. A kérdés területfejlesztési szempontból is fontos, hiszen az egyes térségek megtartóképességét jelentősen befolyásolja az oktatási kínálat, így annak sokszínűsége is. E tekintetben nemcsak Békés megyében (itt pl. a Sarkadi, Szeghalmi járás), hanem másutt is a megyei perifériák vannak a leghátrányosabb helyzetben, különösen akkor, ha jelentős kereskedelmi útvonal sem szeli át ezeket.

Szakmák oktatása - szakgimnázium

Az elmúlt három évre vonatkozóan rendelkezünk a szakmai képzés szakmacsoport, illetve szakmák szerinti adataival is. Az elmúlt 3 évben a szakgimnáziumokban már ágazatok szerinti létszámok szerepelnek a korábbi szakmacsoportok helyett/mellett az előkészítő évfolyamokon. 2019-ben már csak néhány „kifutó diák” esetében találkozunk szakmacsoportos adatokkal, így elemzésünkben az ágazati létszámokat mutatjuk be.

Ahogy látható az alábbi táblázatban, a szakgimnáziumi képzés belső arányai három év alatt nagymértékben nem változtak, de néhány apróbb változás érzékelhető. Ilyen például az egészségügy, építőipar, a képző- és iparművészet, a vendéglátóipar enyhe csökkenése, illetve a gépészet, a közgazdaság és a rendészet és közszolgálat ágazatok létszámának enyhe emelkedése. Ezek a folyamatok arra utalnak, hogy a szakgimnáziumi képzésben résztvevők vélhetően a továbbtanulás irányába orientálódnak, így inkább olyan ágazatot választanak, amelyekben klasszikusan felsőfokú végzettséggel lehet nagyobb eséllyel elhelyezkedni.

10 ágazatban nincs létszám a megyében, de ezek országosan sem jelentős létszámú ágazatok. A megyében az országos átlagnál jóval nagyobb arányban vannak rendészet és közszolgálat, illetve turisztika ágazatokon (4-10%-pontos eltérés az arányokban).

E tekintetben a megyében alulreprezentált a közgazdaság, az informatika, valamint a villamosipar és elektronika ágazat.

7. számú táblázat: A szakgimnáziumok ágazati létszámai (előkészítő évfolyamok, nappali képzés)

Ágazat	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Ágazaton kívüli		17	
Agrár gépész	120	111	115
Bányászat	47	39	35
Egészségügy	342	307	289
Előadóművészet		73	
Építőipar	233	229	200
Épületgépészet	21	12	8
Faipar		6	2
Földmérés	26	30	38
Gépészet	97	144	149
Informatika	346	467	605
Képző- és iparművészet	151	138	100
Kereskedelem	103	131	99
Környezetvédelem	11	24	75
Közgazdaság	306	336	334
Közlekedés		19	
Közlekedés, szállítmányozás és logisztika		165	217
Közlekedésépítő			45
Közlekedésgépész	64	159	155
Közművelődés			15
Mezőgazdaság	26	20	48
Nyomdaipar	92	108	111
Optika	5	13	11
Pedagógia	30	49	72
Rendészet és közszolgálat	703	731	745
Sport	74	61	67
Szépészet	140	181	194
Szociális	10	10	
Turisztika	405	390	416
Ügyvitel	67	73	78
Vendéglátóipar	182	183	156
Villamosipar és elektronika	35	31	32
Vízügy	80	63	51
Összesen	3716	4320	4462

A szakképzési évfolyamokon újra szakmacsoportos adatok állnak rendelkezésre a vizsgált 3 évből. Az alábbi táblázatban látható, hogy a szakképző évfolyamokon folyamatosan csökkent a létszám az elmúlt időszakban. A legnagyobb létszámú szakmacsoport a vendéglátás-

Partnerség egy jobb jövőért

www.interreg-rohu.eu

turiztika, a művészet, közművelődés, kommunikáció, az egészségügy, valamint a közlekedés. Két szakmacsoportban nincs létszám, az egyik a könnyűipar, a másik a vegyipar, ám a faipari szakmacsoportban is kifutott a képzés.

8. számú táblázat: Szakgimnáziumok szakképzési évfolyamainak létszámai (nappali képzés, szakképző évfolyamok)

Szakmacsoport	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Vendéglátás-turiztika	170	177	136
Művészet, közművelődés, kommunikáció	225	59	156
Egészségügy	157	160	119
Közlekedés	126	120	117
Informatika	130	109	98
Közgazdaság	96	126	102
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	162	82	73
Egyéb szolgáltatások	101	83	84
Gépészet	91	84	69
Mezőgazdaság	68	62	54
Szociális szolgáltatások	67	53	45
Oktatás	51	59	48
Rendészet, honvédelem és közszolgálat	51	52	44
Építészet	32	31	38
Környezetvédelem	25	35	33
Nyomdaipar	41	27	25
Ügyvitel	40	25	27
Vízügy	27	18	21
Elektrotechnika-elektronika	27	7	9
Faipar	4		
Élelmiszeripar			3
Végösszeg	3382	2738	2602

A vizsgált 3 évben a legnagyobb létszámú szakmák többféle szakmacsoportba tartozóak, jellemzően a sikerszakmákról beszélhetünk, ám van néhány olyan szakma, amely kiemelkedő szerepet játszik a megye szakképzésében ahhoz képest, hogy országosan nem jelentős szakmák (pl. táncos, közszolgálati ügyintéző). Ez nyilvánvalóan az itt jelenlévő speciális, országos beiskolázású intézmények miatt alakulhat így (pl. artistaképző, illetve rendészeti szakgimnázium).

A létszámokban egyben látható az is, hogy mely szakmákat képzik több telephelyen is, a vendéglátásszervezőt 5, az informatikai rendszerüzemeltetőt és fodrászt 4, gépgyártás-technológiai technikust, turisztikai szervező-értékesítőt és ápolót 4 telephelyen képeznek a megyében. Összesen 14 szakma esetében futott két helyen képzés 2019/2020-ban Békés megyében. Ezek általában gyulai és békéscsabai telephelyek párhuzamosságát jelentik, így a

párhuzamosságok fennmaradnak, ami a létszámokat ismerve mérethatékonysági problémákat vethet fel több szakma esetében (elég gyakori az 5-10 fős létszám egyes telephelyek esetében).

9. számú táblázat: A legnagyobb szakmák megyei létszáma (nappali képzés)

Szakma	Országos „helyezés”	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Vendéglátásszervező	2.	145	114	85
Pénzügyi-számviteli ügyintéző	1.	85	91	79
Informatikai rendszerüzemeltető	6.	73	61	62
Gyakorló ápoló	9.	78	65	42
Kisgyermekgondozó, -nevelő	14.	67	53	45
Autószerelő	4.	61	50	53
Kereskedő	8.	88	37	31
Közfoglalkoztatási ügyintéző	32.	51	52	44
Turisztikai szervező, értékesítő	11.	25	63	51
Gépgyártástechnológiai technikus	3.	46	43	46
Ápoló	38.	46	54	31
Fodrász	12.	45	40	39
Táncos II. (a szakmairány megjelölésével)	62.	48	9	52
Magasépítő technikus	23.	32	31	38

Szakközépiskolai létszámok

A szakközépiskolai létszámokban nem érzékelhető olyan szintű visszaesés, mint a szakgimnáziumok esetében, noha itt is 10%-os a csökkenés a vizsgált 3 évben.

10. számú táblázat: Szakképző évfolyami létszámok a szakközépiskolákban (korábban szakiskola, nappali rendszer)

Szakmacsoport	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Vendéglátás-turisztika	958	916	810
Gépészet	608	546	433
Mezőgazdaság	356	378	391
Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	247	297	323
Építészet	204	179	161
Élelmiszeripar	168	171	186
Szociális szolgáltatások	181	124	89
Faipar	119	132	123
Elektrotechnika-elektronika	77	77	82
Könnyűipar	70	43	40
Közlekedés	41	40	48
Informatika	35	41	47
Művészet, közművelődés, kommunikáció	21		
Rendészet, honvédelem és közszolgálat		6	13
Végösszeg	3085	2950	2746

A legtöbb vendéglátást tanulnak, ezután a gépészet és mezőgazdaság következik, ám ezen legnagyobb szakmacsoportok esetében a legnagyobb a visszaesés, mezőgazdaságban, kereskedelem-marketingben, illetve élelmiszeriparban a legnagyobb a növekedés.

11. számú táblázat: A megyében legnagyobb szakközépiskolai létszámok, illetve ezek országos pozíciója (nappali rendszerű képzés)

Szakma	Országos „helyezés”	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Pincér	3.	354	333	307
Eladó	2.	247	288	306
Szakács	1.	310	270	250
Hegesztő	5.	276	254	210
Mezőgazdasági gépész	7.	167	183	192
Cukrász	4.	201	216	181
Asztalos	6.	92	106	101
Gépi forgácsoló	9.	178	162	93
Szociális gondozó és ápoló	12.	171	124	89
Pék (pék-cukrász)	10.	11	32	87
Lovász	19.	61	71	78
Villanyszerelő	8.	65	64	71

Interreg

EURÓPAI UNIÓ

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

GOVERNUL ROMÂNIEI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

A legtöbb helyen képzett szakma az eladó (9 telephely), pincér (8), szociális gondozó és ápoló (7). Emellett legalább 5 telephelyen volt létszám 2019-ben hegesztő, szakács és cukrász szakma esetében.

A kérdőíves felmérés eredményei

A minta leírása

A kérdőíves felmérés mintáját a BMKIK munkatársai jelölték ki, mivel az ISZIIR-rendszerben lévő adatokat ők kezelik. A Megrendelővel folytatott előzetes egyeztetések során a teljes sokaság 25%-a körüli mintavétele mellett született döntés, amely 1000 fős mintát jelent. Tekintettel arra, hogy a hiányszakmát szerzettek száma mindössze 314 az ISZIIR-ben, összesen 300 hiányszakmát szerzett volt tanulót kerestünk meg, emellett 700 egyéb szakmát szerzett volt tanulót vontunk be a felmérésbe.

A minta alapját a BMKIK szakembereinek helyi tapasztalatai adták, tekintettel arra, hogy az ISZIIR-ben ők látták, hogy milyen elérhetőségi adatokkal rendelkeznek a korábban végzett tanulók.

Az alapsokaság és minta belső arányai az alábbiak szerint alakulnak.

12. számú táblázat: Az ISZIIR alapsokaság és a minta bemutatása

Szakma	ISZIIR elemszám	ISZIIR- arány	Minta elemszám	Minta arány
Ács	36	0,85%	6	0,6%
Alternatív gépjárműhajtási technikus	11	0,26%	5	0,5%
Asztalos	73	1,72%	40	4,0%
Autóbuszvezető	16	0,38%	10	1,0%
Autóelektronikai műszerész	40	0,94%	25	2,5%
Autószerelő	75	1,76%	30	3,0%
Bádogos	5	0,12%	2	0,2%
Cukrász	235	5,52%	50	5,0%
Divat- és stílustervező	19	0,45%	10	1,0%
Eladó	294	6,91%	100	10,0%
Épület- és szerkezetlakatos	5	0,12%	2	0,2%
Fodrász	40	0,94%	20	2,0%
Fogtechnikus	13	0,31%	10	1,0%
Fotográfus és fotótermék-kereskedő	16	0,38%	10	1,0%
Gépgyártástechnológiai technikus	54	1,27%	10	1,0%
Gépi forgácsoló	231	5,43%	55	5,5%
Gyakorló ápoló	270	6,35%	40	4,0%
Gyakorló kozmetikus	24	0,56%	10	1,0%
Hegesztő	371	8,72%	80	8,0%
Hűtő- és légtechnikai rendszerszerelő	22	0,52%	10	1,0%
Ipari gépész	43	1,01%	20	2,0%

Szakma	ISZIIR elemszám	ISZIIR- arány	Minta elemszám	Minta arány
Járműfényező	19	0,45%	10	1,0%
Karosszérialakatos	21	0,49%	10	1,0%
Kereskedő	23	0,54%	15	1,5%
Kőműves és hidegburkoló	90	2,12%	22	2,2%
Központifűtés- és gázhálózat-rendszereszerelő	60	1,41%	10	1,0%
Logisztikai ügyintéző	32	0,75%	15	1,5%
Női szabó	59	1,39%	17	1,7%
Nyomdaipari gépmester	26	0,61%	6	0,6%
Pincér	394	9,26%	100	10,0%
Postai üzleti ügyintéző	37	0,87%	20	2,0%
Szakács	398	9,35%	50	5,0%
Számítógép-szerelő, karbantartó	34	0,80%	15	1,5%
Színháztechnikus, szcenikus	29	0,68%	15	1,5%
Szociális gondozó és ápoló	104	2,44%	40	4,0%
Tehergépjárművezető	146	3,43%	50	5,0%
Vasúti villamos járművek szerelője	9	0,21%	5	0,5%
Vendéglátás szervező, vendéglős	35	0,82%	15	1,5%
Vendéglátó eladó	42	0,99%	20	2,0%
Villanyszerelő	81	1,90%	20	2,0%

A minta szakmáknkénti bontásban a következőképpen alakult:

13. számú táblázat: Nem hiányszakmával, de tanulószervezővel rendelkezők listája

Szakmák	Kérdezők száma	Válaszadók száma	Eltérés
Szakács	50	50	0
Pincér	100	100	0
Vendéglátó eladó	20	15	-5
Vendéglátás szervező, vendéglős	15	15	0
Vasúti villamos járművek szerelője	5	5	0
Színháztechnikus, szcenikus	15	15	0
Számítógépszerelő, karbantartó	15	15	0
Tehergépjárművezető	50	50	0
Postai ügyintéző	20	20	0
Logisztikai ügyintéző	15	15	0
Kereskedő	15	14	-1
Ipari gépész	20	20	0
Hűtő és légtechnikai rendszereszerelő	10	10	0

Autószerelő	30	30	0
Gyakorló kozmetikus	10	10	0
Autóbuszvezető	10	10	0
Alternatív gépjárműhajtási technikus	5	5	0
Karosszérialakatos	10	4	-6
Járműfényező	10	5	-5
Autóelektronikai műszerész	25	23	-2
Asztalos/bútorasztalos	40	24	-16
Divat és stílusstervező	10	10	5
Eladó, élelmiszer és vegyiáru eladó	100	95	-5
Fodrász	20	20	0
Fogtechnikus	10	10	0
Fotográfus	10	10	0
Gépgyártástechnológiai technikus	10	10	0
Cukrász	50	65	15
Összesen:	700	675	-25
Nem szerepelt a mintában, más szakmából lett bevonva:			
Ápoló	0	10	10
CAD-CAM informatikus	0	1	1
CNC-kezelő	0	13	13
Kárpitos	0	1	1
Összesen:			25
Mindösszesen:		700	700

Jelentősebb eltérés csak az asztalos tanulók esetében található (-16). Az itt keletkezett hiányt cukrász tanuló; ápoló, CAD-CAM-informatikus, CNC kezelő, kárpitos szakmákkal pótolták a kérdezők.

14. számú táblázat: Hiányszakmák tanulószereződéssel rendelkező lekérdezendők listája

Szakmák	Kérdezendők száma	Válaszadók száma	Eltérés
Gépi forgácsoló	55	55	0
Szociális gondozó	40	29	-11
Villanyszerelő	20	20	0
Ács	6	6	0
Gyakorló ápoló	40	40	0
Hegesztő	80	84	4
Kőműves (és hidegburkoló)	22	23	1
Központi fűtés és gázhálózat rendszerszerelő	10	10	0
Női szabó	17	16	-1
Nyomdaipari gépmester	6	10	4
Bádogos	2	3	1
Épület és szerkezetlakatos	2	4	2
Összesen:	300	300	0

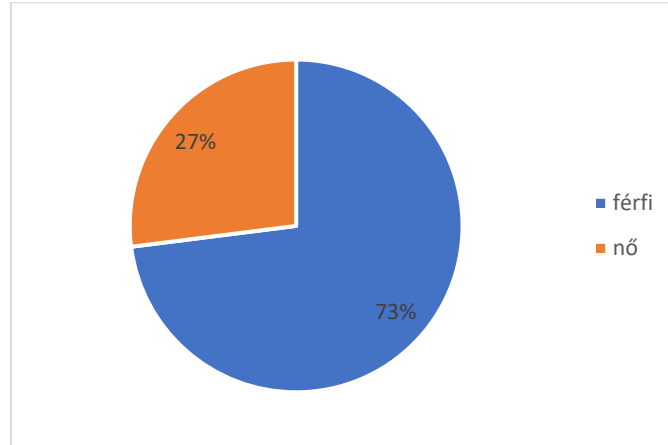
A hiányszakmák esetében a szociális gondozók esetében tapasztalható lényegesebb eltérés a mintába kerültek és a válaszadók között. A minta viszonylag kiegyensúlyozottnak tekinthető, nem alkalmaztunk súlyozást a feldolgozás során.

Hiányszakmákban végzettek körében nyert eredmények

A kérdezettek jellemzői

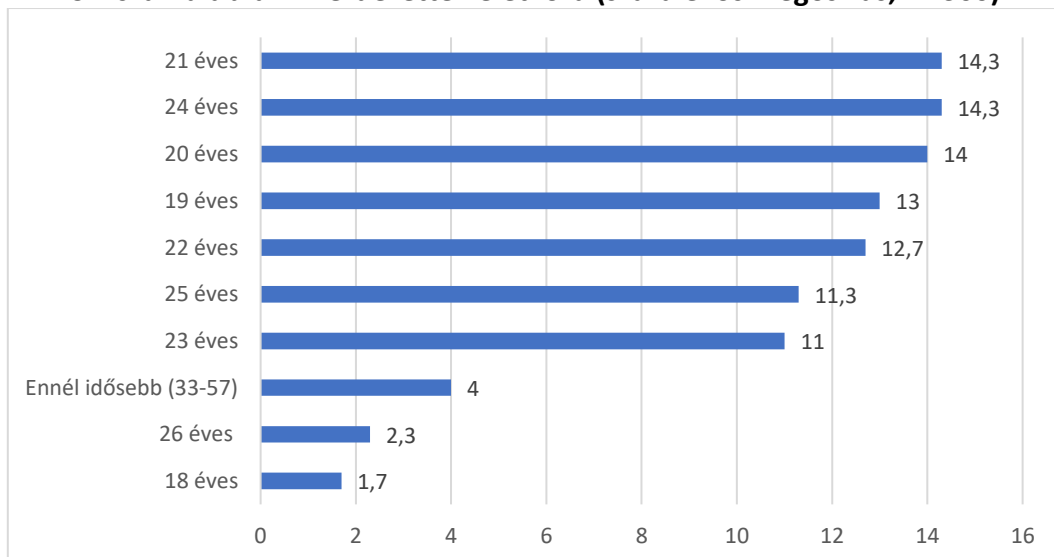
A kérdezettektől az alábbi személyükre vonatkozó kérdéseket gyűjtöttük össze:

8. számú ábra: A kérdezett neme (százalékos megoszlás; N=300)

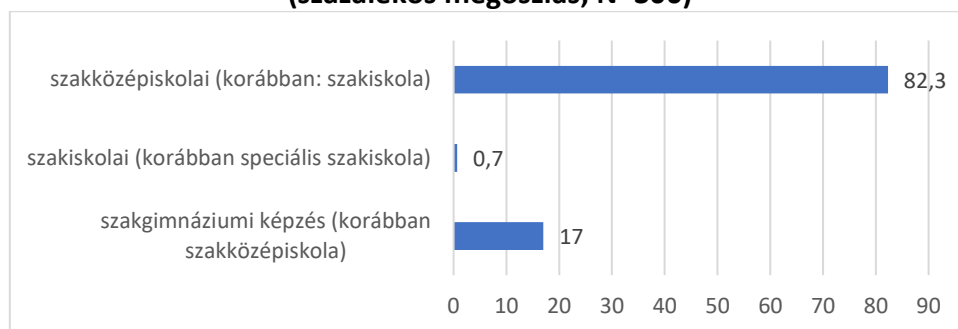
Mint az ábrából látható, a kérdőívek kitöltői között többségben voltak a férfiak, a válaszadók közel háromnegyede férfi, s valamivel több mint negyede nő.

9. számú ábra: A kérdezettek életkora (százalékos megoszlás; N=300)

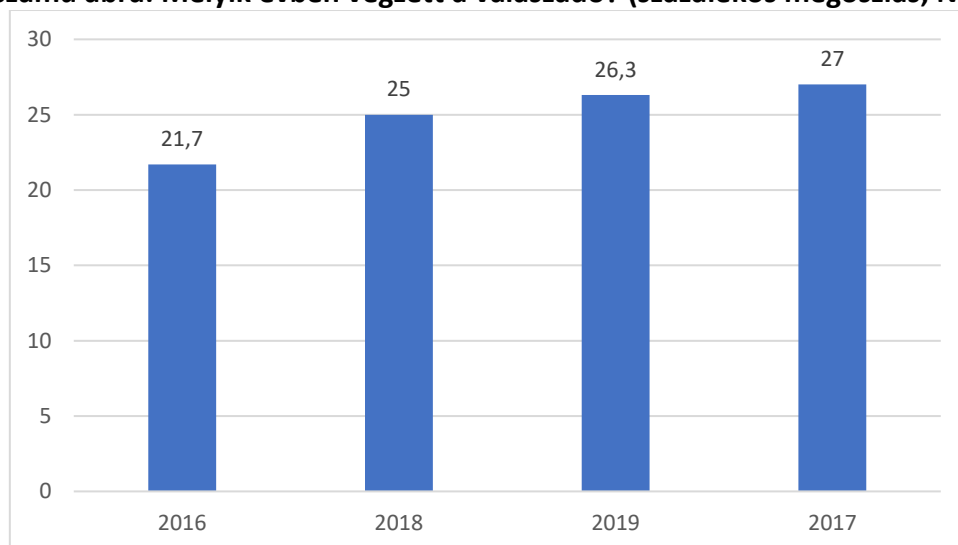
A válaszadók között a 18-27 év közötti korosztály a meghatározó, azonban 4%-uk elég széles korcsoportot ölel át (igaz, 1-1 válaszadóról van szó, de előfordulnak 33 és 57 évesek is ebben a csoportban).

10. számú ábra: Milyen típusú iskolában tanult a kérdezett? (százalékos megoszlás; N=300)

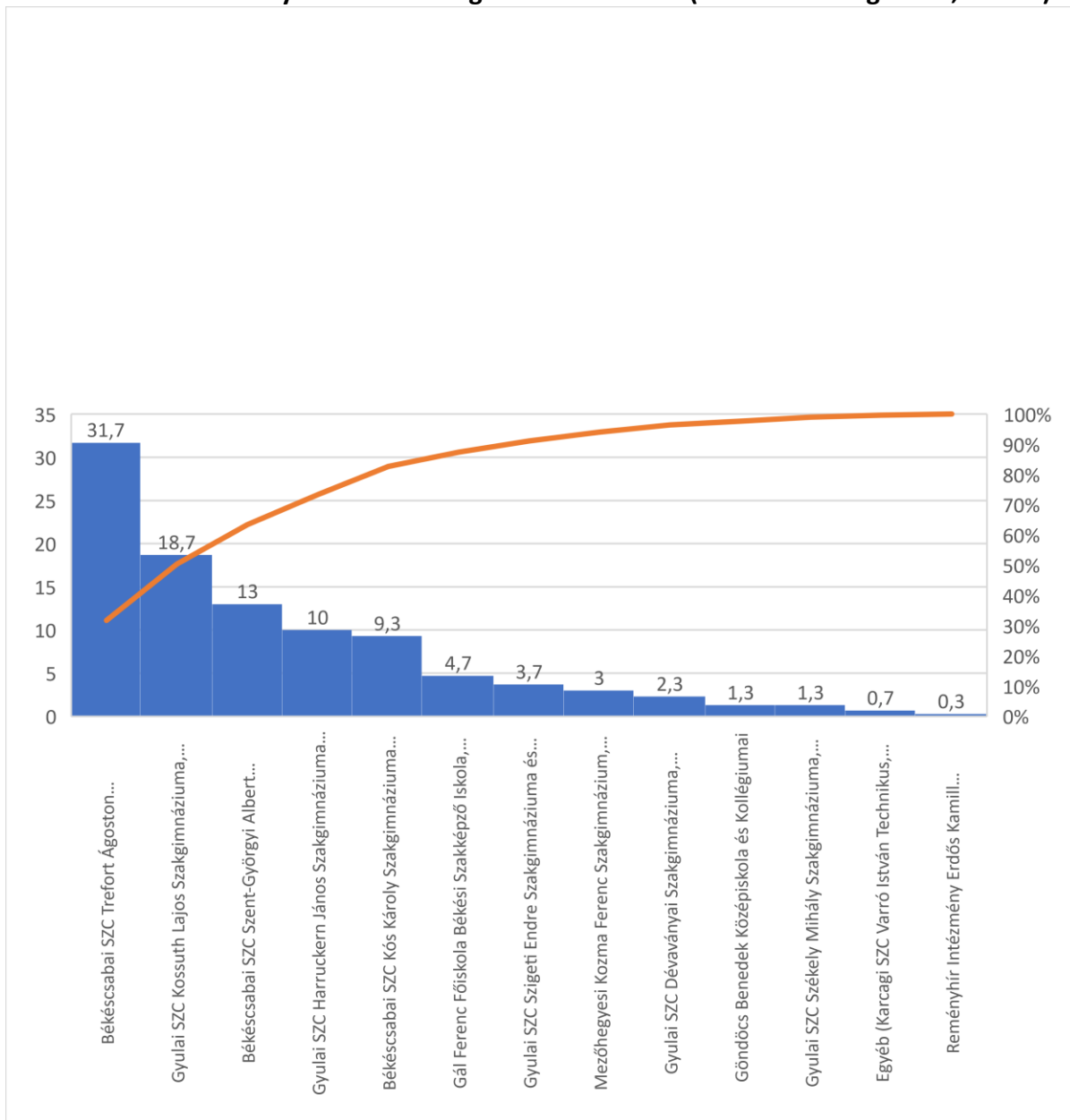
A hiányszakmát elsajátítók között legtöbben szakközépiskolában (korábban szakiskola) tanulták a szakmát, döntő többségük ebben az intézménytípusban végzett, és csak alig ötödük vett szakgimnáziumi (korábban szakközépiskolai) képzésben részt a szakmatanulás során. (A jelenleg szakiskolának, korábban speciális szakiskolainak nevezett iskolatípusban a válaszadók 1% alatti része tanult.)

11. számú ábra: Melyik évben végzett a válaszadó? (százalékos megoszlás; N=300)

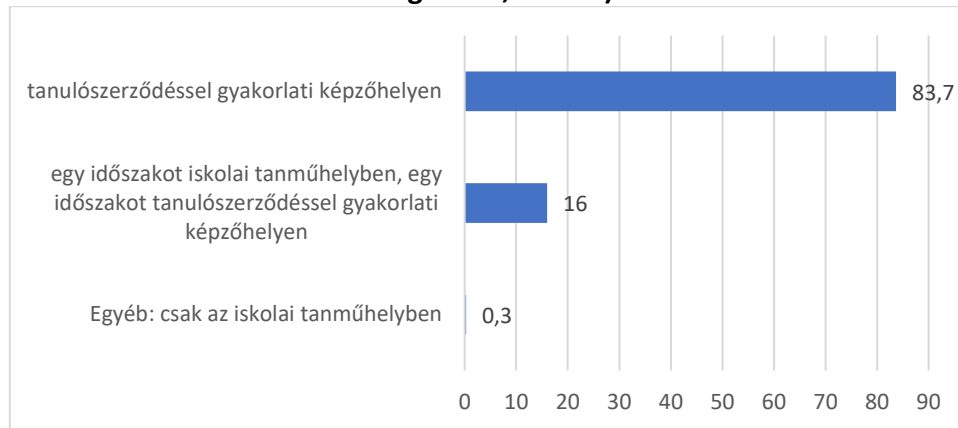
A négy évfolyam végzett tanulói közel azonos arányban kerültek a mintába, így az évek számának tekintetében a minta kiegyensúlyozottnak mondható. Legtöbben a 2017-es évben végzettek szerepelnek, legkevesebben pedig a 2016-ban végzettek jelennek meg a válaszadók között.

12. számú ábra: Melyik iskolában végzett a kérdezett? (százalékos megoszlás; N=300)

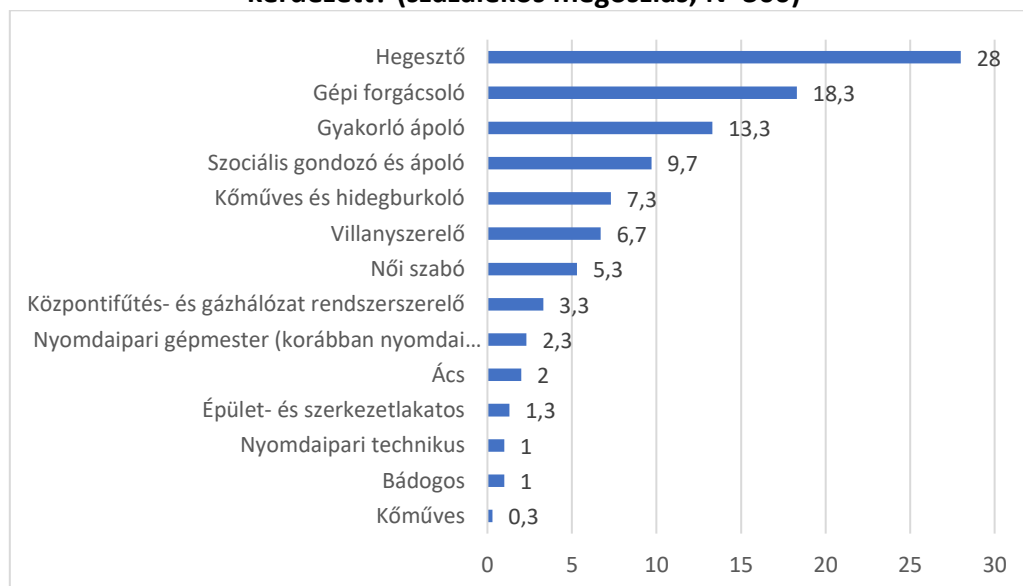
Mint az ábra mutatja, a szakmai bizonyítványt szerzett válaszadók legnagyobb része a Békéscsabai SZC Trefort Ágoston Szakgimnáziumában és Kollégiumában, illetve a Gyulai SZC Kossuth Lajos Szakgimnáziumában tanult. Elmondható, hogy a legjelentősebb szakképzési centrum a résztvevők szempontjából a Békéscsabai, és a Gyulai SZC, és azok intézményei, hiszen ezekben végeztek legtöbben a válaszadók közül.

13. számú ábra: Szakmai gyakorlatát milyen formában és hol végezte? (százalékos megoszlás; N=300)

A tanulók több helyen végezheték szakmai gyakorlatukat: tanulószerződéssel gyakorlati képzőhelyen; csak az iskolai tanműhelyben, vagy vegyesen, iskolai tanműhelyben és gyakorlati képzőhelyen is, ezért azt is megkérdeztük, ki hogyan végezte szakmai gyakorlatát. A válaszadók döntő többsége tanulószerződéssel gyakorlati képzőhelyen sajátította el a szakmáját, bő tízedük egy iskolai időszakot iskolai tanműhelyben, egy időszakot tanulószerződéssel gyakorlati képzőhelyen töltött el a szakma megszerzése céljából. Akik csak az iskolai tanműhelyben végezték szakmai gyakorlatukat, azok aránya elenyésző.

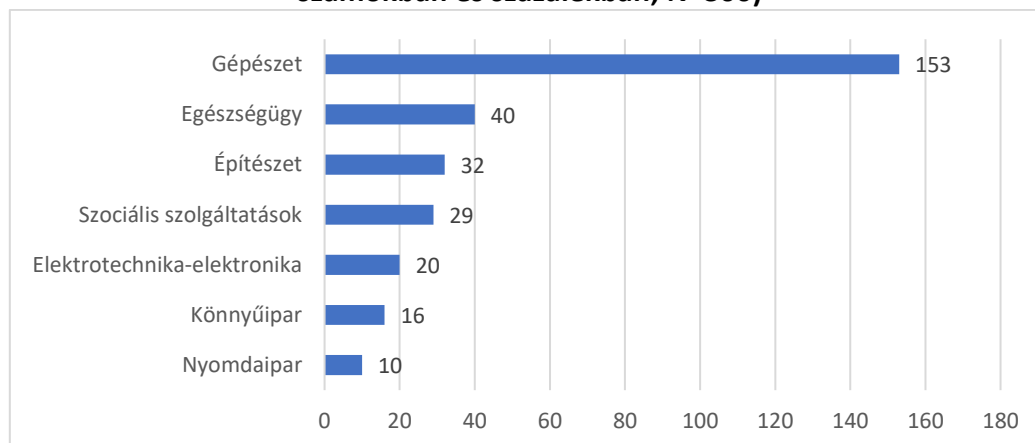
14. számú ábra: Milyen szakmát szerzett meg/ milyen ágazati képzésben vett részt a kérdezett? (százalékos megoszlás; N=300)

Látható, hogy a három legkedveltebb szakma a hegesztő, a gépi forgácsoló, és a gyakorló ápoló voltak. Az ápolók mellett érdemes még megemlíteni a szociális gondozó és ápoló szakmát, a válaszadók közel tizede szerzett ilyen szakképesítést.

A szakmákat szakmacsoportokba sorolva, a következő megoszlást kapjuk:

15. számú ábra: Milyen szakmacsoportban szerzett szakmát a válaszadó? (abszolút számokban és százalékban; N=300)

Az 1-3. helyen a gépészet, az egészségügy és az építészet szakmacsoportban végzettek találhatóak. Legkevesebben a nyomdaipari szakmákban szereztek szakmát a válaszadók közül.

Pályaválasztás a hiányszakmában tanulószervződésel végzett válaszadók körében

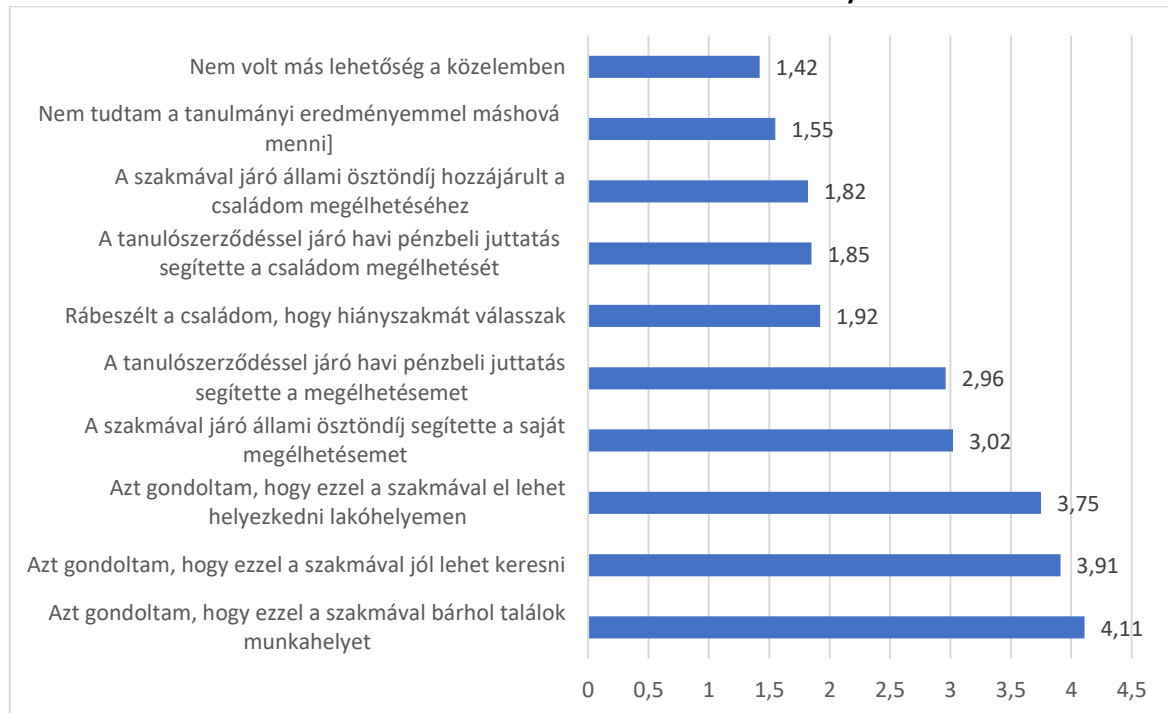
A tanulók pályaválasztásában általában sok tényező játszik szerepet: tetszik a szakma, elhelyezkedést biztosít, jó fizetéssel jár, esetleg már a tanulóévek alatt is anyagi juttatást nyújt. Így megkérdeztük a válaszadókat arról, hogy ezek a tényezők mekkora szerepet játszottak szakmaválasztásukban.

Sok tanuló családi körülményei, anyagi helyzete szükségessé teszi, hogy olyan szakmát válasszon, amely anyagi támogatással (tanulószervződésel, esetleg plusz pénzzel) is jár. Sokszor az így kapott tanulói juttatás, támogatás hozzájárulhat a családok nehéz anyagi helyzetének mérsékléséhez, így megkérdeztük a hiányszakmában tanulókat arról is, hogy ez a szempont milyen mértékben játszott szerepet abban, hogy ezt a szakmát választották.

A tanulók szakmaválasztását még további szempontok is jelentősen befolyásolhatják: pl. a szakmakínálat, és a tanulók képességei, általános iskolai tanulmányi eredményei. Így ezekről is kérdeztük a válaszadókat.

Kértük, hogy soronként haladjanak a válaszlehetőségek között, és iskolai osztályozást alkalmazzanak, ahol az 5-ös azt jelenti, hogy fontos szerepe volt az adott tényezőnek a szakmaválasztásban, az 1-es pedig azt, hogy nem volt meghatározó jelentősége a felsorolt szempontnak a szakma kiválasztásában.

16. számú ábra: Miért ezt a szakmát választotta? Mekkora szerepet játszottak választásában a felsorolt tényezők? (átlagok iskolai osztályozás szerint; az N-ek állításonként változóak 261-276 között)

Elsősorban az elhelyezkedési lehetőség (lakóhelyen, vagy bárhol: átlag: 3,75, 4,11-es átlag), illetve a kereseti lehetőség (3,91-es átlag) tette vonzóvá a válaszadók számára az adott szakma választását.

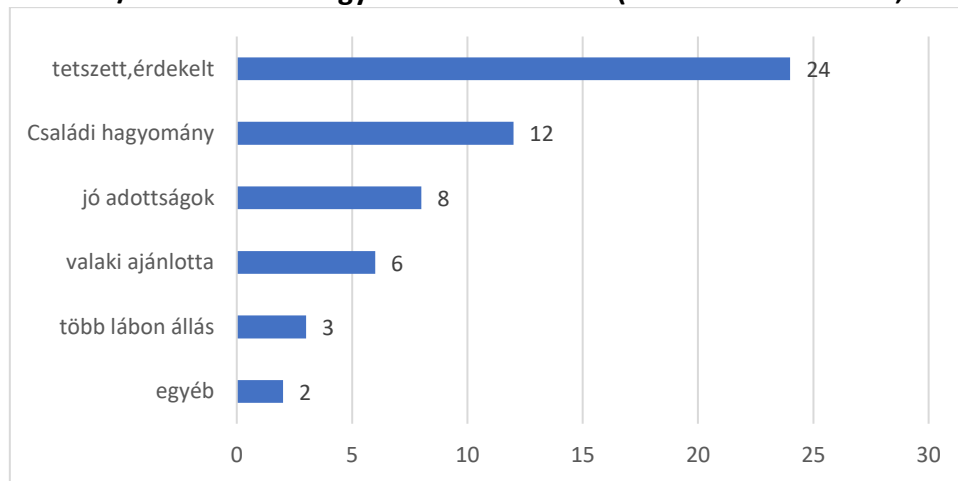
Bár az előzőknél kisebb (közepes) mértékben került jelölésre, de szóba került a tanulmányi idő alatt szakmával járó állami ösztöndíj, és a tanulószerveződéssel járó juttatás is, mely közepes mértékben segítette a tanulók megélhetését (3,02-es, illetve 2,96-os átlagok). A család anyagi megélhetéséhez a közepesnél kisebb mértékben járultak hozzá az állami ösztöndíj és a tanulószerveződéssel járó havi juttatások, mint amilyen mértékben segítették ezek a tanulók saját megélhetését.

A válaszadók kis része számára jelentett csak kényszerű választást az, hogy az adott szakma mellett döntött (1,52-es, ill. 1,42-es átlagosztályzatok).

Az, hogy a család „rábeszélte a szakmaválasztásra” a tanulót, nem volt jellemző a válaszadókra (1,92-es átlag).

55 fő egyéb válasszal indokolta meg szakmaválasztását; ezeket bekódoltuk, és az alábbi eredményeket kaptuk.

16/a számú ábra: Egyéb választási okok (abszolút számokban; N=55)

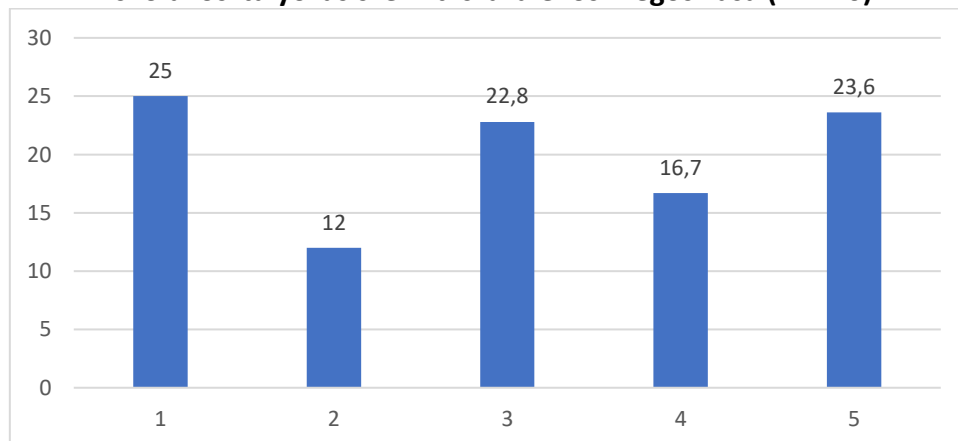

Látható, hogy leginkább a 'tetszett a szakma', a 'családi hagyományok' és a 'jó adottságok' (tanulmányi eredmény, kreativitás) játszottak szerepet a szakmaválasztásban. Azt, hogy valaki ajánlotta, vagy hogy több szakmával több lábon állhatnak a későbbiekben a munkavállalók, viszonylag kevesen választották.

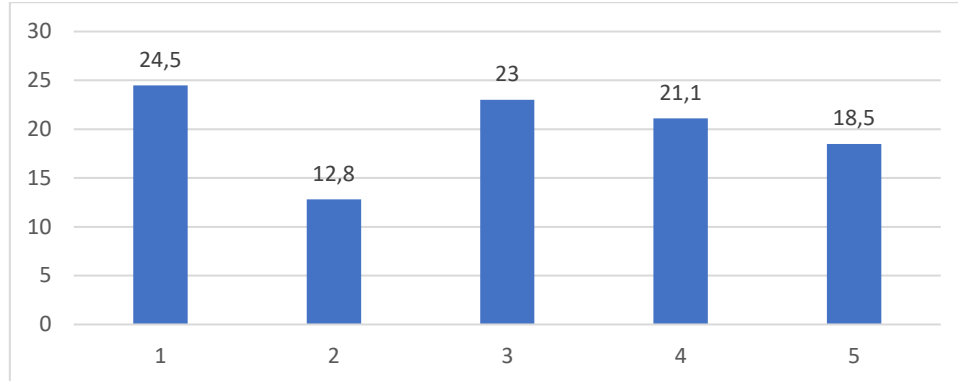
A hiányszakmák két legfontosabb eleme: a biztos szakmához jutás, és az anyagi támogatás a tanulóévek alatt. Ezért ezt a két elemet az alábbiakban külön is bemutatjuk.

Mivel az átlagok nem adnak részletes felvilágosítást az iskolai osztályzatokról, így ezt a témát kiemelve iskolai osztályozás szerint is ismertetjük:

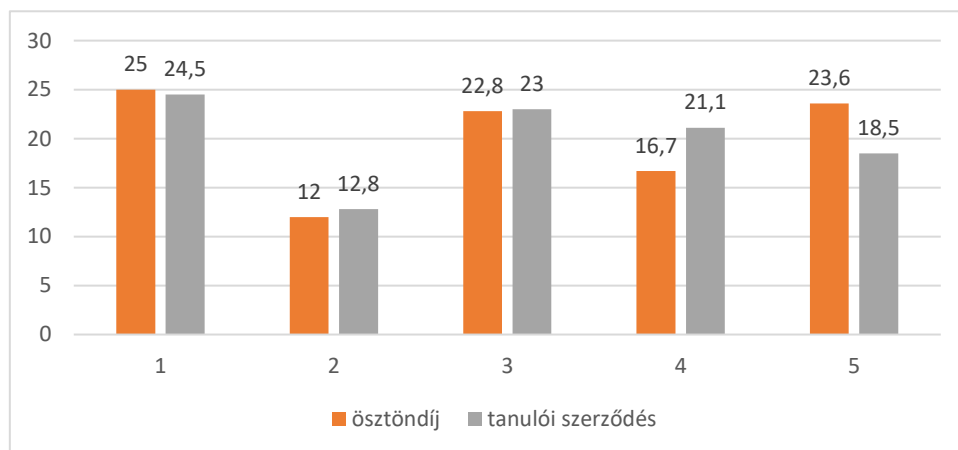
17. számú ábra: 'A szakmával járó állami ösztöndíj segítette a saját megélhetésemet' állítás iskolai osztályozás szerinti százalékos megoszlása (N=276)

18. számú ábra: A tanulószerszódéssel járó havi pénzbeli juttatás segítette a megélhetésemet állítás iskolai osztályozás szerinti százalékos megoszlása (N=265)

17-18/a számú ábra: Az ösztöndíj és a tanulószerszódéssel járó juttatás mértékének összehasonlítása (%)

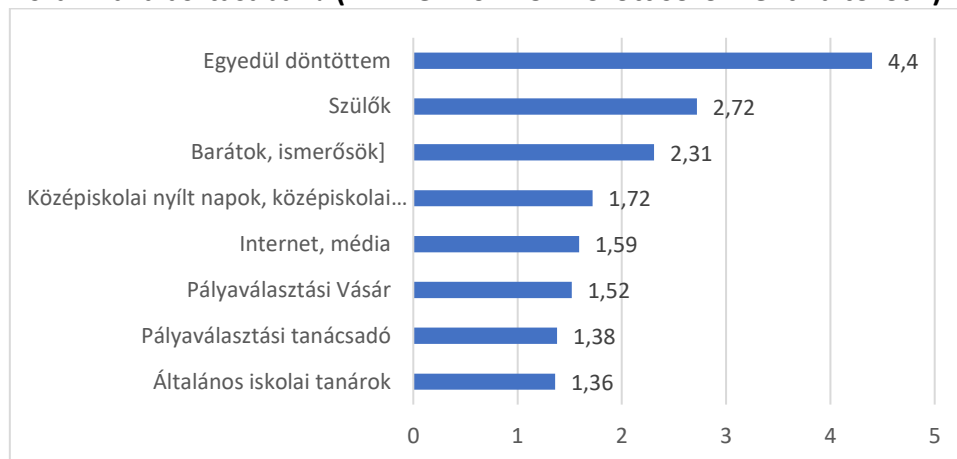
Ha alaposabban szemrevételezzük az adatokat, azt tapasztaljuk, hogy a tanulók bő harmada esetében nem igazán játszott szerepet az a tény, hogy jár-e a tanulóévek alatt is valamilyen anyagi juttatás (elsősorban állami ösztöndíj) a szakma megszerzéséhez. A válaszadók közel negyede esetében ez a lehetőség közepes szempontot jelentett a szakma kiválasztásánál, kétötödük esetében viszont nyomott a latban az iskolai évek alatti pénzbeli támogatás a szakma kiválasztásakor (4-5-ös osztályzat).

Az 1-3. osztályzatok tekintetében a tanulószersződés megegyezik az állami ösztöndíjjal, ám a 4-es osztályzatnál a tanulószersződés a meghatározóbb, míg az 5-ös osztályzatnál az ösztöndíj járult hozzá nagyobb mértékben a tanulók megélhetéséhez.

Ismert tény, hogy a 14 éves tanulók nehezen tudnak egyedül dönteni abban, hogy milyen pályát válasszanak, és gyakran a szülők választása tükröződik az iskolaválasztásban. Ezen kívül sok más tényező, személy véleménye is szerepet játszhat a szakmaválasztásban, ezért megkérdeztük, hogy kik milyen szerepet játszottak abban, hogy a kérdezett éppen az adott

szakmát választotta. Ismét arra kértük a válaszadókat, hogy soronként értékeljék az általunk felsorolt állításokat iskolai osztályozás szerint.

19. számú ábra: Az alábbi szereplők mekkora szerepet játszottak a válaszadó szakmaválasztásában? (Az N-ek 262-291 között soronként változóak).

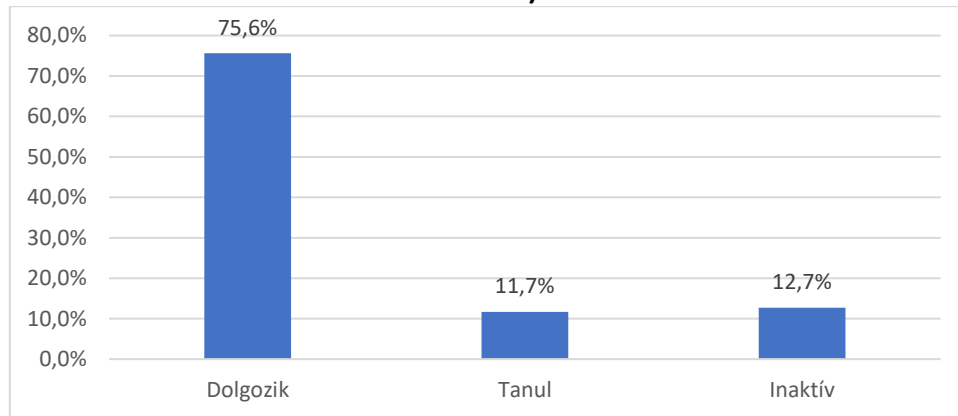
Az adatok nem igazolták előzetes feltevésünket, illetve a korábbi felméréseinkben tapasztaltakat, hiszen a szülők, kortárs csoportok szerepe jóval kisebb volt a pályaválasztásban, mint az egyéni döntés (4,4-es átlag). Szinte alig játszottak szerepet a pályaválasztásban a pályaválasztási rendezvények, illetve az általános iskolai tanárok.

Az egyéb válaszok (11 fő) között a következők szerepeltek: vagy a munkahely kérte meg rá, hogy szerezzék meg a válaszadó a szakmát, vagy vállalkozó akart lenni, és ilyen területen dolgozni, vagy a szülői/környezeti minta készítette a válaszadót az adott szakma választására.

A válaszadók munkaerőpiaci helyzete

A kérdésblokk elején a válaszadók munkaerőpiaci helyzetéről érdeklődtünk: aktívak-inaktívak-vagy esetleg tanulnak-e. Mivel 4 évfolyam tanulóinak szakmaválasztását vizsgáltuk, megkérdeztük, hogy a jelenlegi munkahelyük – ha dolgoznak – első munkahelyük-e. Ha nem, hányadik.

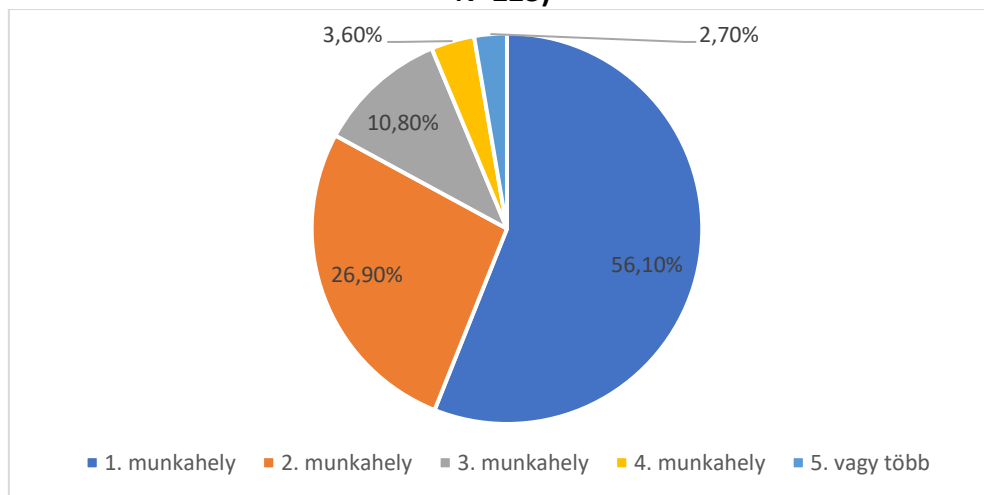
20. számú ábra: a válaszadó jelenlegi munkaerőpiaci helyzete (százalékos megoszlás; N=300)

A válaszadók háromnegyede (227 fő) dolgozik (közülük 1 fő közmunkás, és 1 fő külföldön dolgozik, 7 fő pedig egyszerre tanul és dolgozik is), 12,7%-a inaktív (gyes, munkanélküli vagy munkát keres), és bő tizede (35 fő) tanul.

Először a dolgozók csoportját elemezzük több szempont szerint. Ezek: hányadik munkahelyük a jelenlegi, milyen hamar találtak munkát az iskola befejezése után, mennyire elégedettek a munkahellyel, a fizetéssel, megbecsültségükkel.

21. számú ábra: Hányadik munkahelye a jelenlegi a válaszadónak? (százalékos megoszlás: N=223)

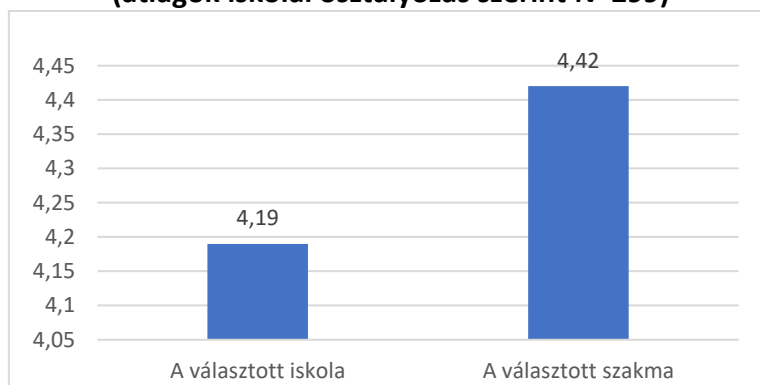

A kérdésre válaszolók (223 fő) 56,1%-ának a jelenlegi munkahely az első munkahelye, a válaszadók bő negyedének a 2., tizedének a 3. munkahelye a jelenlegi, a többi válasz elenyésző kisebbségben jelenik meg.

Elégedettség a választott szakmával

A választott szakma esetében az határozza meg a választás eredményességét, hogy milyen mértékben elégedettek az iskolával, ahol tanultak, illetve a választott szakmával. Arra kértük a válaszadókat, hogy ebben az esetben is iskolai osztályozás szerint értékeljenek.

22. számú ábra: Mennyire felelt meg korábbi elképzeléseinek a választott iskola/szakma? (átlagok iskolai osztályozás szerint N=299)

Érdekes, hogy a választott szakmával jóval elégedettebbek a válaszadók, mint a választott iskolával.

Gyakran előfordul, hogy utólag kevésbé elégedettek a válaszadók korábbi szakmaválasztásukkal, ezért megkérdeztük azt is az elégedetlenektől (akik a szakmára, 3-asnál rosszabb jegyet adtak: 43 fő:), hogy mi volt ennek az oka. A lehetséges válaszlehetőségek az alábbiak voltak:

- kevés volt a gyakorlat,
- nem olyan volt, amilyennek elképzeltem,
- nem sikerült jól elsajátítani a szakmát,
- egyéb.

Legtöbben mást vártak a szakmától, de jellemző volt az a válasz is, hogy kevés volt a gyakorlat, vagy hogy nem sikerült jól elsajátítani a szakmát.

A felsorolt okok nagymértékben a pályaválasztásra vezethetők vissza: ugyanis ebben az időszakban sokaknak nem sikerül igazán megismernie a szakmával járó munkahelyi körülményeket, és ezért némelyikük hibás döntést hozott, mely csak a gyakorlatban derül ki, így emiatt váltani kénytelenek a helytelenül választók.

Az egyéb válaszok (12 fő) között (1-2 válasz volt egy-egy válaszcsoporthoz) az alábbiak szerepeltek:

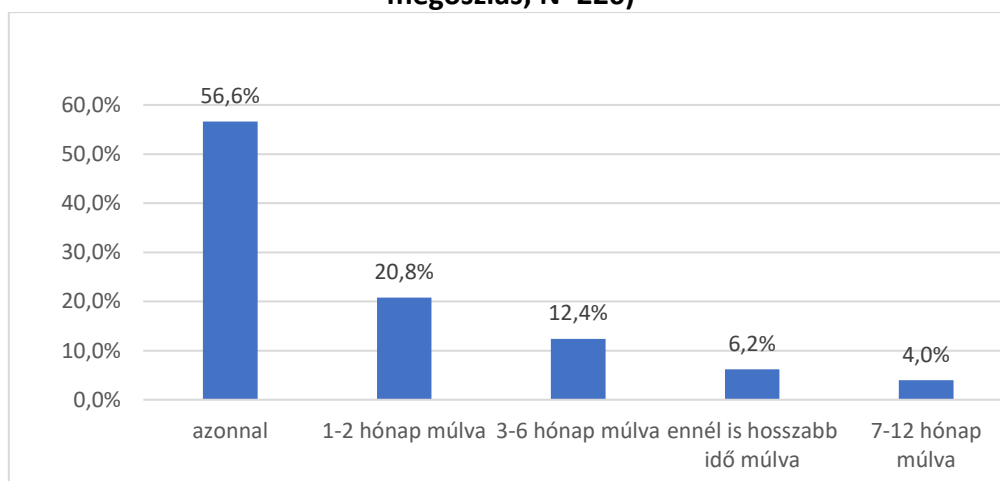
- a műszakban való munkabeosztás nem tetszett,
- elrettentette a vér látványa,
- felszerelés hiánya,
- mást akart tanulni, csak nem vették fel arra a szakra,
- munkahelyi körülmények,

- műszakokban való munkavállalás miatt kimarad fiatalon sok mindenből,
- nem könnyű elhelyezkedni,
- nem volt tisztában a szakmával kapcsolatos részletekkel,
- pszichiátriai osztályra került gyakorlatra, nagyon nehéz volt,
- rájött, hogy ez nem az ő világa.

Elhelyezkedés a tanult szakmában, vagy más területen

Fontos kérdés az is, hogy a tanulmányok befejezése után mennyi idővel találtak munkát a kérdezettek, és hogy a tanult szakmában helyezkedtek-e el. Arra is választ kerestünk, hogy ha nem a tanult szakmában helyezkedett el egy-egy munkavállaló, mi volt annak az oka?

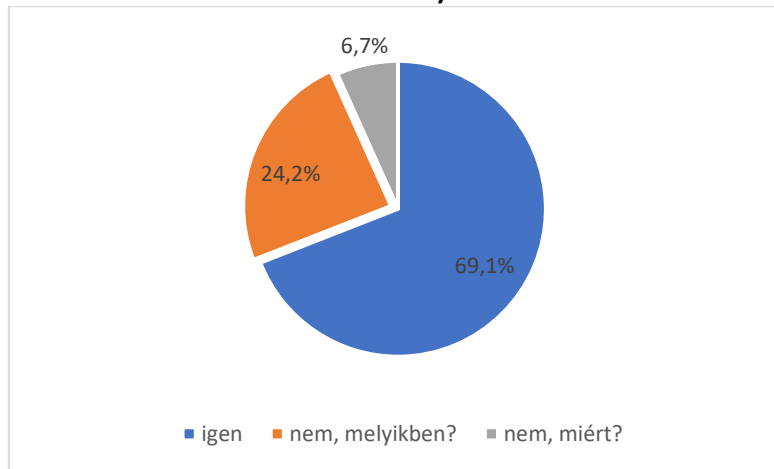
23. számú ábra: A tanulmányai befejezése után mennyi idővel talált munkát? (százalékos megoszlás; N=226)

Mint látható, a tanult szakmák piacképesek, hiszen akik elsajátítottak valamilyen hiányszakmát, azoknak a döntő többsége azonnal, vagy rövid időn belül el tudott helyezkedni.

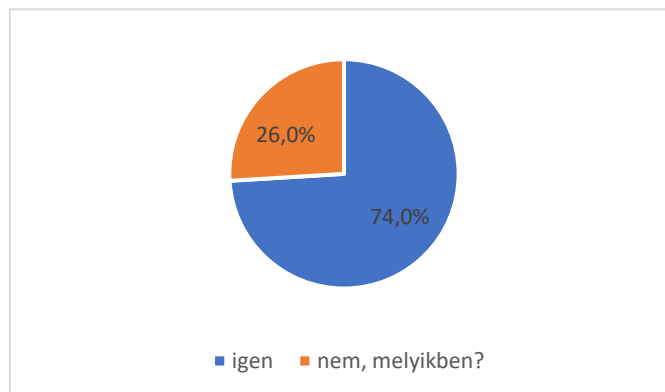
A következő kérdés bizonyos értelemben összetett kérdés, mert 3 kérdéscsoportot tartalmaz, a kapott ábra tartalmazza azoknak a válaszait, akik hiányszakmában helyezkedtek el, és akik nem hiányszakmában helyezkedtek el, sőt azokat a válaszokat is, amelyek azt indokolják, hogy miért nem a hiányszakmában helyezkednek el.

24. számú ábra: Ön a tanult (hiány)szakmában helyezkedett el? (százalékos megoszlás; N=223)

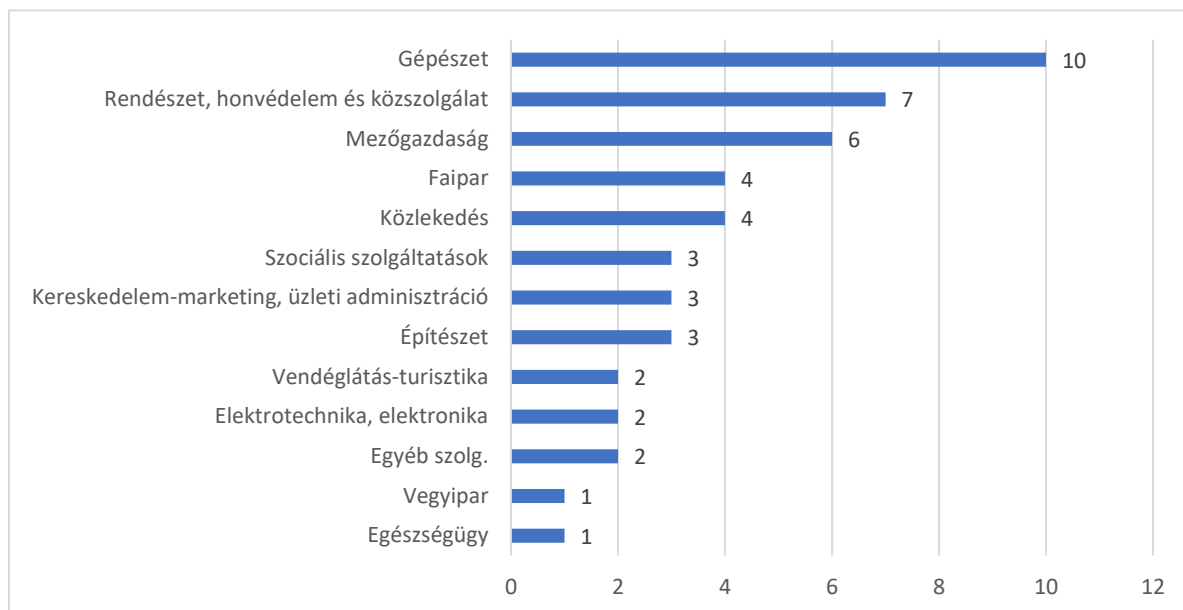
Azonban, ha pontosabb képet akarunk kapni arról, hogy mennyien helyezkedtek el hiányszakmában, és mennyien nem hiányszakmában a válaszadók közül, akkor a 208 munkavállaló választát kell figyelembe venni, így az alábbi ábrát kapjuk (külön kérdésben vizsgáljuk annak okait, hogy miért nem az adott hiányszakmában helyezkedett el egy-egy válaszadó):

24/a. számú ábra: A tanult hiányszakmában, vagy más szakmában helyezkedett el a válaszadó (százalékos megoszlás; N=208)

Mint látható, a válaszadók döntő többsége (közel háromnegyede) a tanult hiányszakmában helyezkedett el. Akik más szakmában helyezkedtek el (a válaszadók negyede), 55 szakmát jelöltek, melyekből 49-et tudtunk szakmacsoportokba sorolni.

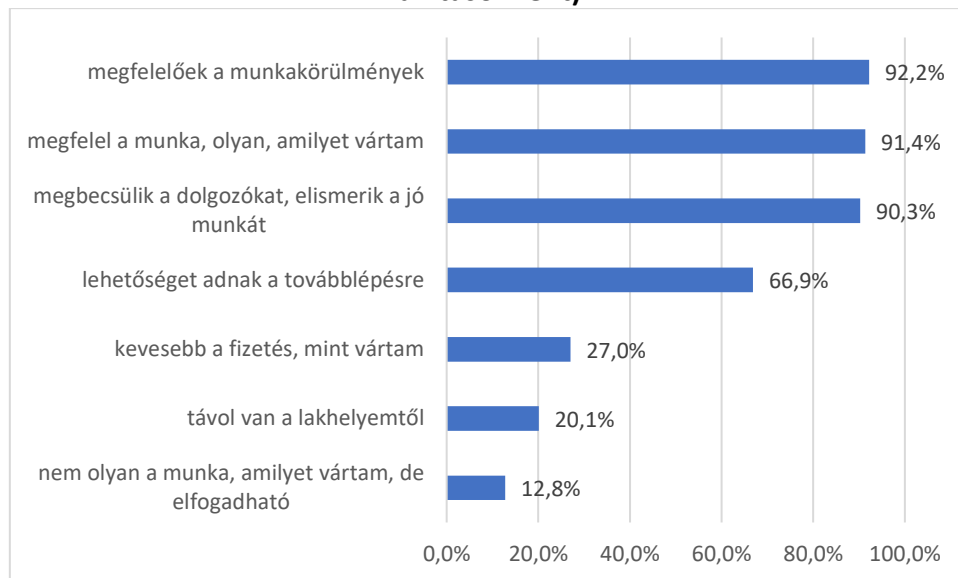
24/b számú ábra: Más szakmában, melyikben? (abszolút számokban; N=49)

Kérdeztük arról is a válaszadókat, hogy miért nem a tanult szakmában helyezkedtek el? (31 fő válaszolt a kérdésre.) Általában vagy nem tetszett a szakma, vagy nem volt a közelben munkalehetőség, vagy a fizetést kevesellték. Előfordultak az említések között egészségügyi okok is, vagy csupán az a tény, hogy kedvezőbb lehetőséget talált a válaszadó. Újdonságként megemlíthető a vírus-probléma (1-2 állítás) a változtatás okaként.

Kérdőívünkben tovább vizsgálódtunk, hogy megismerjük a munkavállalók munkahellyel való elégedettségét, így különböző szempontokat vontunk be a kérdezésünkbe. Érintettük a munkakörülmények, dolgozói megbecsültség, illetve a lakóhelytől való távolság (bejárás) kérdését. Általános kérdéseket is megfogalmaztunk, és azt is vizsgáltuk, hogy az adott munkahely mennyire alkalmas arra, hogy tovább képzésben vegyenek részt a munkavállalók. A válaszadókat ismét arra kértük, hogy soronként iskolai osztályozással értékeljék az általunk megjelölt állításokat. Az alábbi válaszokat kaptuk.

25. számú ábra: Ha a tanult (hiány)szakmában helyezkedett el, igazak-e a munkahelyére az alábbiak? ('Jellemző' válaszok százalékos megoszlása; N=141-163* között változtak állításonként)

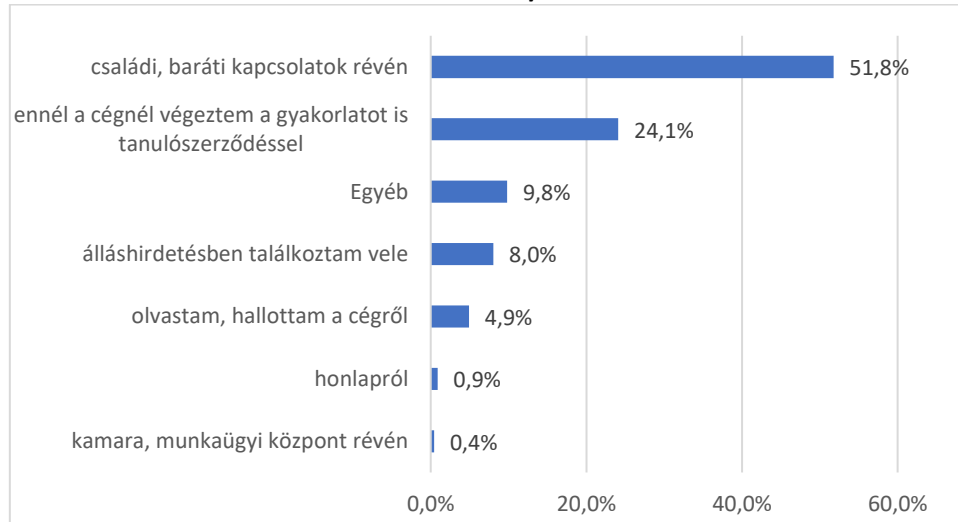

Megj.: A kapott értékekben csak azok a válaszadók szerepelnek, akik dolgoznak, és akik jellemzőnek vélték az egyes állításokat.

A három legfontosabb elégedettségi szempont: megfelel a munka (olyan, amit vártak), megfelelőek a munkakörülmények, és megbecsülik a munkahelyen a dolgozókat, elismerik a munkájukat. Negyedik szempontként megfogalmazható az is, hogy segíti a munkavállalók továbbképzését, tovább/lépését is.

Az iskola/szakmaválasztáshoz hasonlóan, a céggel kapcsolatban is tettünk fel kérdéseket, mivel szerettük volna tudni, hogy milyen információforrásokat használnak leggyakrabban az álláskeresőik során a megyében végzetek.

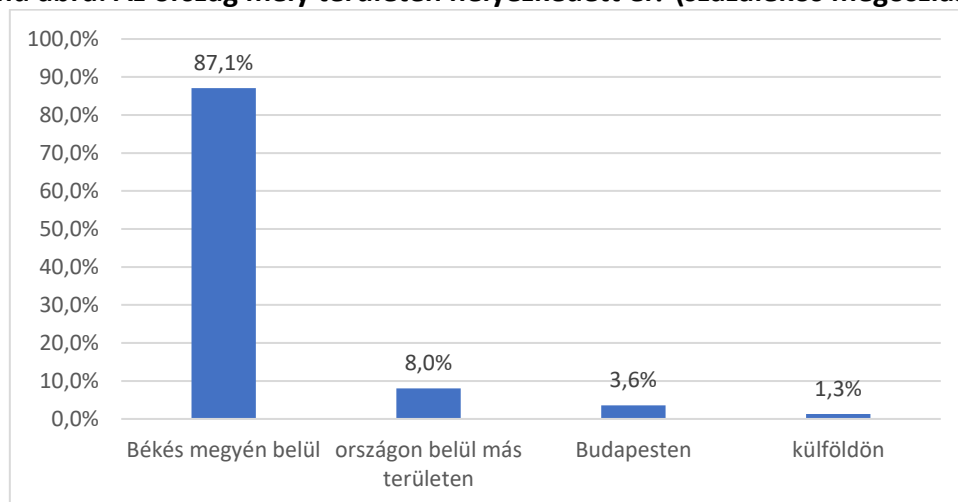
26. számú ábra: Honnan ismeri a céget, ahol el tudott helyezkedni? (százalékos megoszlás; N=224)

Amennyire a pálya (iskola-szakma) választásban nem játszottak szerepet a család és a barátok, olyan mértékben meghatározóak voltak ezek a szereplők a munkahelyszerzés esetében, hiszen ezt jelölték legtöbbször jellemzőnek. A második legmeghatározóbb szempont az volt, hogy a munkavállalók nagy része ennél a cégnél végezte a szakmai gyakorlatát.

Fontos kérdés lehet, hogy a tanult szakmával valaki milyen távolságra tudott elhelyezkedni a lakóhelyétől, ezért megkérdeztük, hogy a megyén, vagy országon belül, illetve esetleg külföldön talált-e munkahelyet a válaszadó.

27. számú ábra: Az ország mely területén helyezkedett el? (százalékos megoszlás; N=225)

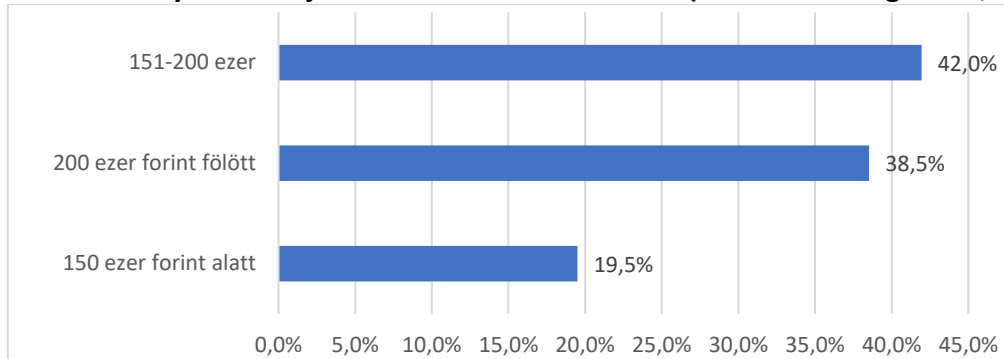
Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Mint az adatok mutatják a válaszadók döntő többsége Békés megyében helyezkedett el. 11,6% azoknak az aránya, akik az ország más településein, és 1,3% azoknak az aránya, akik külföldön helyezkedtek el.

A megélhetéshez nagymértékben hozzájárul a jövedelem összege; így erről is kérdést fogalmaztunk meg.

28. számú ábra: Milyen nettó jövedelemmel rendelkezik? (százalékos megoszlás; N=205)

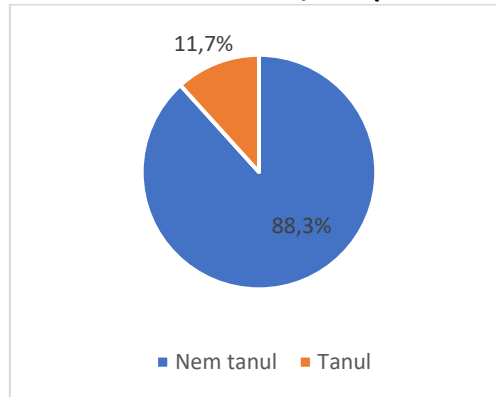
A két legmeghatározóbb kereseti kategória a 151-200 ezer, illetve a 200 ezer forint feletti jövedelmet jelenti: a válaszadók jelentős része ezekbe a jövedelmi kategóriákba tartozik bele, bár a válaszadók közel ötöde alacsony jövedelműnek mondható.

Továbbtanulással kapcsolatos tervek

A jelentés további fejezeteiben (továbbtanulás, újabb munkavállalás) található válaszok aránya meglehetősen alacsony, így azok csak tendencia-szerűen értelmezhetőek.

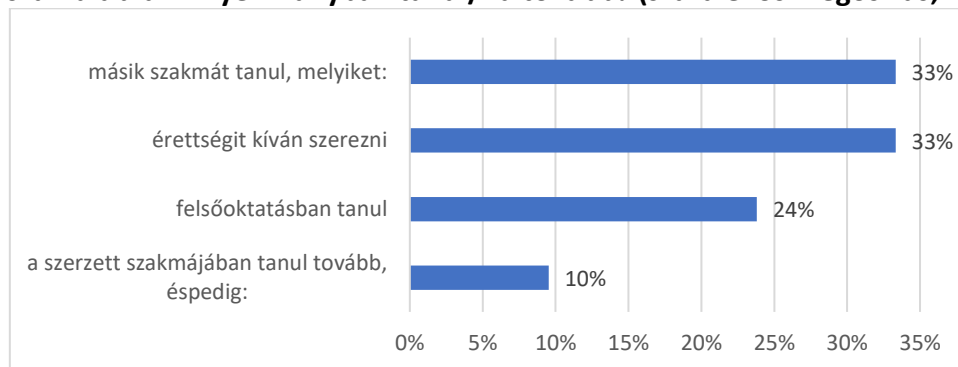
Kérdőívünkben azokra is gondoltunk, akik tovább szeretnének tanulni, vagy már jelenleg is tanulnak. Így megkérdeztük a válaszadókat arról is, hogy milyen irányú ez az elképzelésük: szakmát tanulnának, érettségiznek, esetleg egyéb tanulást terveznek. Az alábbi ábra azt mutatja, hogy a megkérdezett sokaság mekkora hányada tanul/na tovább.

29. ábra: A válaszadók mekkora része tanul/na? (százalékos megoszlás; N=300)?

Az alábbi ábra azt mutatja, hogy akik tanulnak (35 fő) milyen irányban tanulnak/nának tovább:

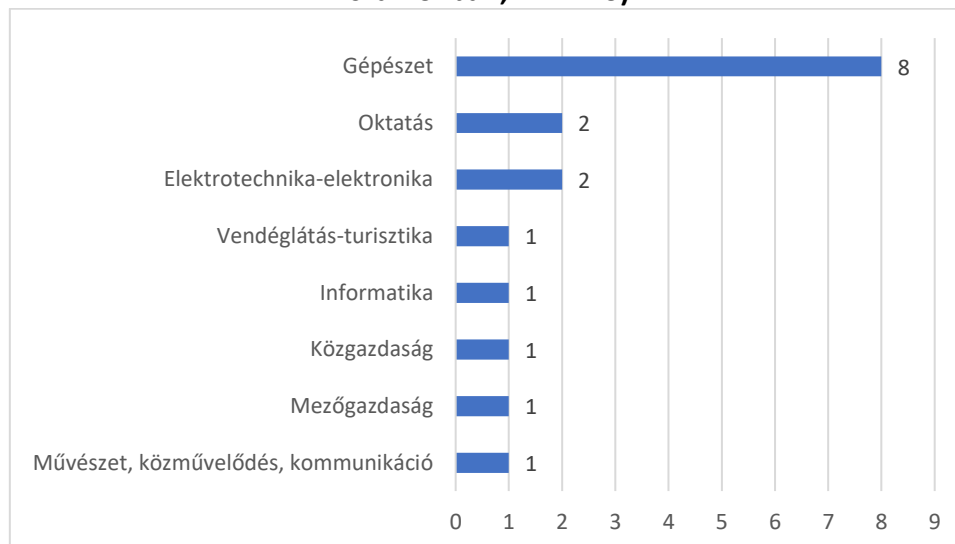
30. számú ábra: Milyen irányban tanul/na tovább? (százalékos megoszlás; N=35)

A válaszokból jól látszik, hogy leginkább érettségit szeretnének szerezni, vagy más szakmát tanulnak, de jelentős részük a felsőoktatásban is szívesen venne részt, kisebb részük pedig a szerzett szakmájában tanulna tovább.

Akik más szakmát tanulnának, vagy saját szakmájában tanulnak/tanulnának tovább, azokról megkérdeztük, hogy melyik szakmáról van szó. Ezeket megpróbáltuk szakmacsoportba besorolni. Kérdésünkre az alábbi válaszokat kaptuk:

31. számú ábra: Saját szakma – más szakma megnevezése szakmacsoportonként (abszolút számokban; N=17 fő)

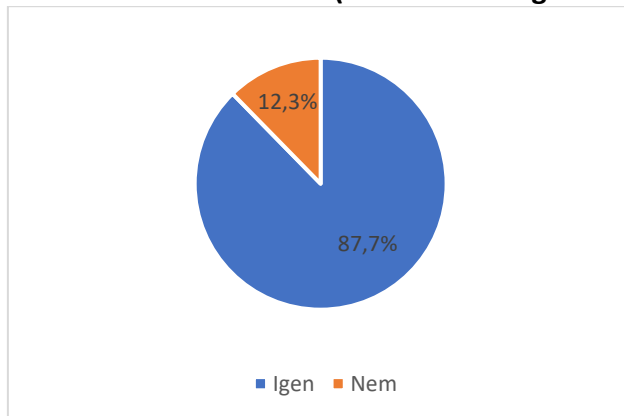

Mindkét csoportban előfordul a gépészet és elektrotechnika, elektronika terület. Legtöbb említés a gépészet területén fedezhető fel: 8 fő, az elektrotechnika, elektronika csoportban 2 fő, az oktatás területén szintén 2 fő tanul/na.

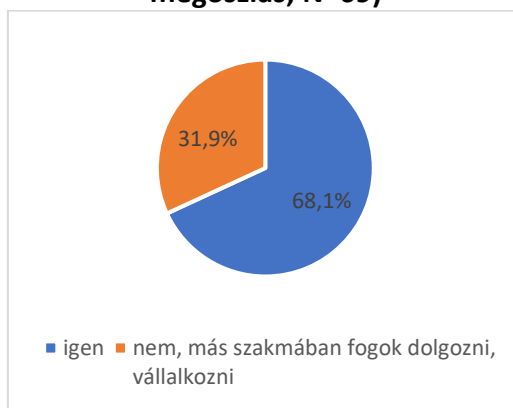
Elhelyezkedési tervek azok körében, akik állást keresnének

A kérdőív egy blokkja azokkal is foglalkozik, akik jelenleg vagy nem dolgoznak, vagy elégedetlenek a mostani állásukkal. Megkérdeztük, hogy szeretnének-e munkát találni, és ha igen, a tanult szakmában akarnak-e elhelyezkedni továbbá azt, hogy milyen terveik vannak a jövedelmet és a leendő munkahely regionális elhelyezését illetően. Azoktól, akik más szakmában szeretnének elhelyezkedni, megkérdeztük, hogy miért nem a tanult szakmában keresnek állást. Az elemszám nagyon alacsony (73), ezért óvatosan kezelendő az adatok. Ezt figyelembe véve, látható, hogy akiknek most nincs munkájuk, vagy elégedetlenek a munkájukkal, azok döntő többsége szeretne munkát találni.

32. számú ábra: Akik jelenleg nem dolgoznak, vagy másik munkahelyet keresnének, szeretnének-e munkát találni? (százalékos megoszlás; N=73)

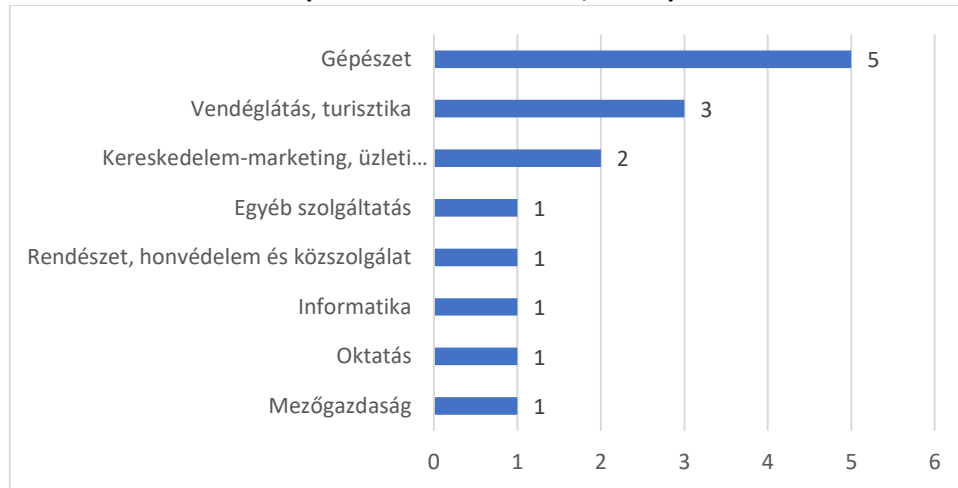
33. számú ábra: Ön a megszerzett (hiány)szakmájában keres munkát? (százalékos megoszlás; N=69)

Mint látható a válaszadók közül kb. kétszer annyian szeretnének a tanult (hiány)szakmában elhelyezkedni, mint amennyien más szakmában kívánnak dolgozni.

Megkérdeztük azt, hogy milyen szakmában keresnek munkát az elhelyezkedni kívánó válaszadók. A szakmákat szakmacsoportokba rendeztük, ahol csak lehetett, így az alábbi ábrát kaptuk:

34. számú ábra: Ha más szakmában szeretne dolgozni, melyikben? szakmacsoportonként (abszolút számokban; N=15)

Annak, hogy valaki nem az adott szakmában keres munkát, sok oka lehet. Szerepet játszhatnak ebben a kérdésben a nem megfelelő pályaválasztás, az anyagi helyzet, a térségi munkahely-lehetőségek, az egyéni életcélok változása (családalapítás), vagy akár az a szempont, hogy a változó világban jobb, ha több lábon áll az ember. Felsoroltuk kérdőívünkben ezeket a lehetőségeket, de módot adtunk arra is, hogy saját szavaikkal válaszoljanak a kérdezettek.

15. számú táblázat: Mi az oka annak, hogy más szakmában szeretne dolgozni, vagy nem tervezi, hogy munkát vállal? (abszolút számokban, N=29)

Megjegyzés	Gyakoriság
nem olyan a szakma, amilyennek korábban gondoltam	8
többféle végzettséggel könnyebb elhelyezkedni	8
egyéb	7
több fizetésre van szükségem	3
nem találok munkát a jelenlegi szakmámmal	2
családot szeretnék, és a gyerekekkel otthon akarok maradni	1

A kérdezettek közül viszonylag kevesen válaszoltak a kérdésre, de a legmeghatározóbb válaszok egyrészt arra vonatkoztak, hogy nem olyan a szakma, amilyennek gondolták, illetve

sokan azt gondolják, hogy a több lábon állás (több szakma ismerete) biztosabb alapokat nyújt az elhelyezkedéshez. Az egyéb okok között az alábbiak szerepeltek:

15/a. számú táblázat: Egyéb okok

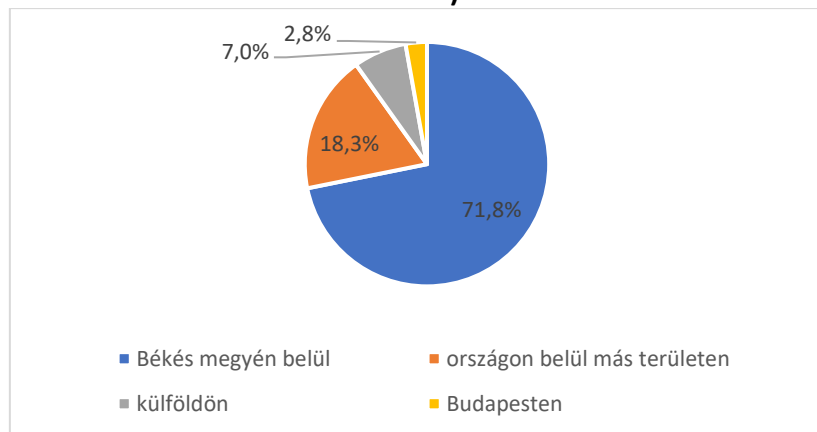
egészségügyi okokból	műszakrend
jobban érdekel	szakmai alapok hiányoznak
korlátozottak a képességeim a teljes értékű munkavállaláshoz	tovább tanulok a Műszaki Egyetemen
	más az érdeklődési köre már

Elvárások a jövőbeli munkahellyel

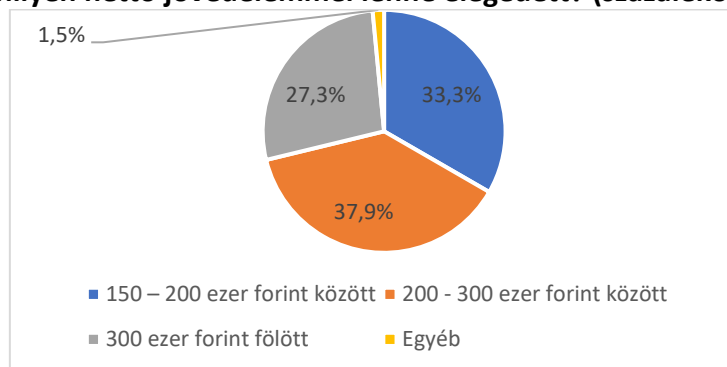
Ebben a kérdésblokkban elsősorban regionális, és jövedelemmel kapcsolatos elvárásokat fogalmaztak meg a válaszadók a leendő munkahellyel kapcsolatban.

Mint az adatok is mutatják, legtöbben Békés megyén belül szeretnének elhelyezkedni, de néhányan vállalkoznának arra is, hogy az országban másutt, esetleg Budapesten helyezkedjenek el. A külföldi tervezett munkavállalás aránya alacsonynak mondható.

35. számú ábra: Az ország mely területén tervezi az elhelyezkedést? (százalékos megoszlás; N=71)

36. számú ábra: Milyen nettó jövedelemmel lenne elégedett? (százalékos megoszlás; N=66)

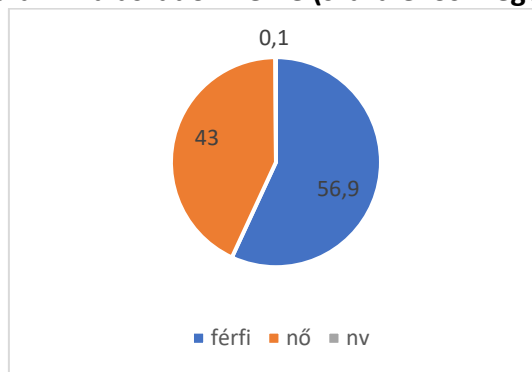
Valamivel szerényebbnek mondható a jövőben elhelyezkedni kívánó válaszadók fizetésre vonatkozó elvárása azokéhoz képest, akik jelenleg dolgoznak: itt a két meghatározó kategória jelenik meg: a 150-200, illetve a 2-300 ezer forintos fizetés-elvárás.

Nem hiányszakmában végzettek jellemzői

A kérdezettek jellemzői

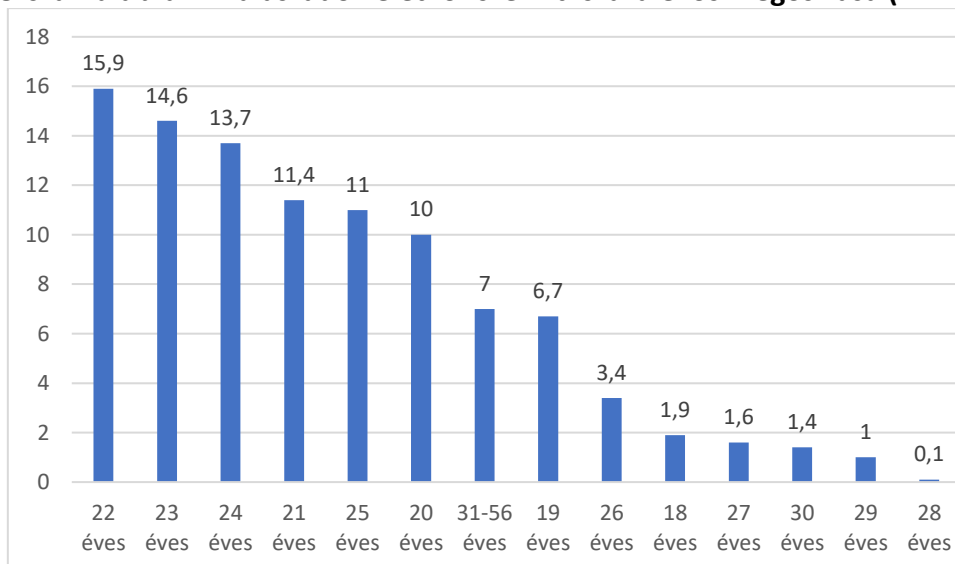
Az alábbiakban a válaszadók nem, életkor, és iskolázottsági adatait mutatjuk be.

37. számú ábra: A válaszadók neme (százalékos megoszlás; N=700)

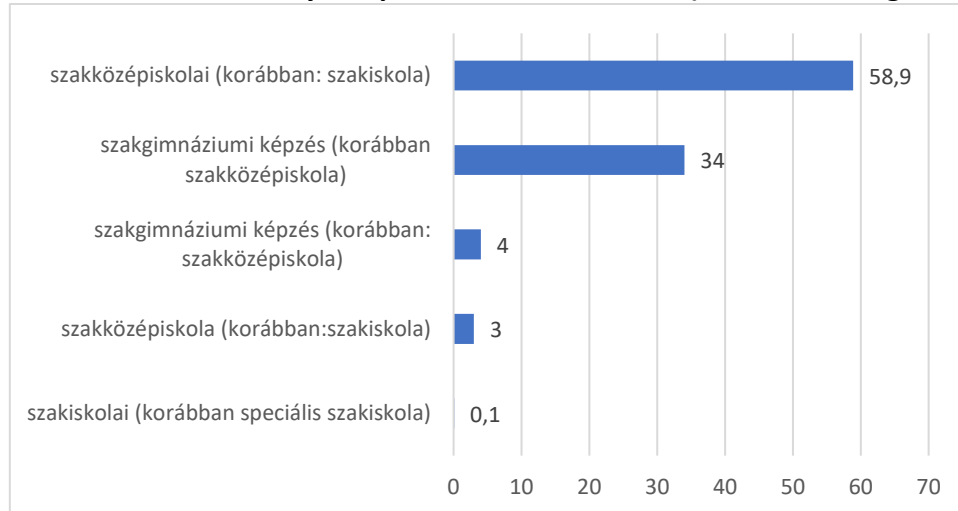
A hiányszakmához hasonlóan, ebben a csoportban is a férfi válaszadók domináltak.

38. számú ábra: A válaszadók életkor szerinti százalékos megoszlása (N=700)

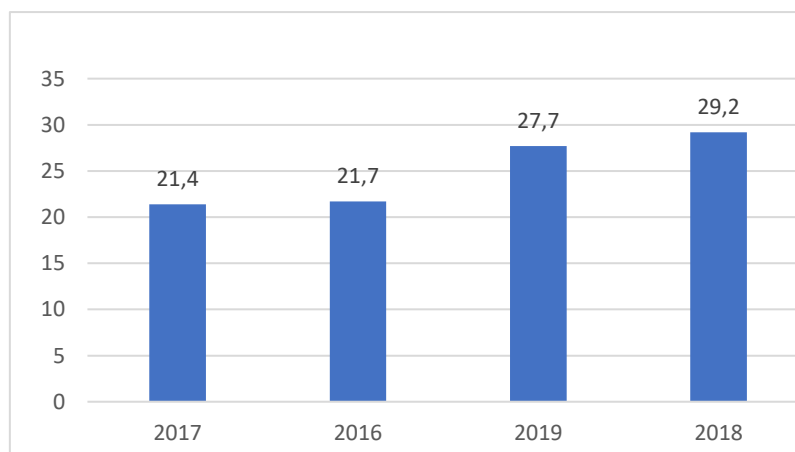
A résztvevők között a 20-25 éves korosztályúak a legmeghatározóbbak: ők a válaszadók több mint háromnegyedét jelentik.

39. számú ábra: A résztvevő milyen típusú iskolában tanult? (százalékos megoszlás; N=700)

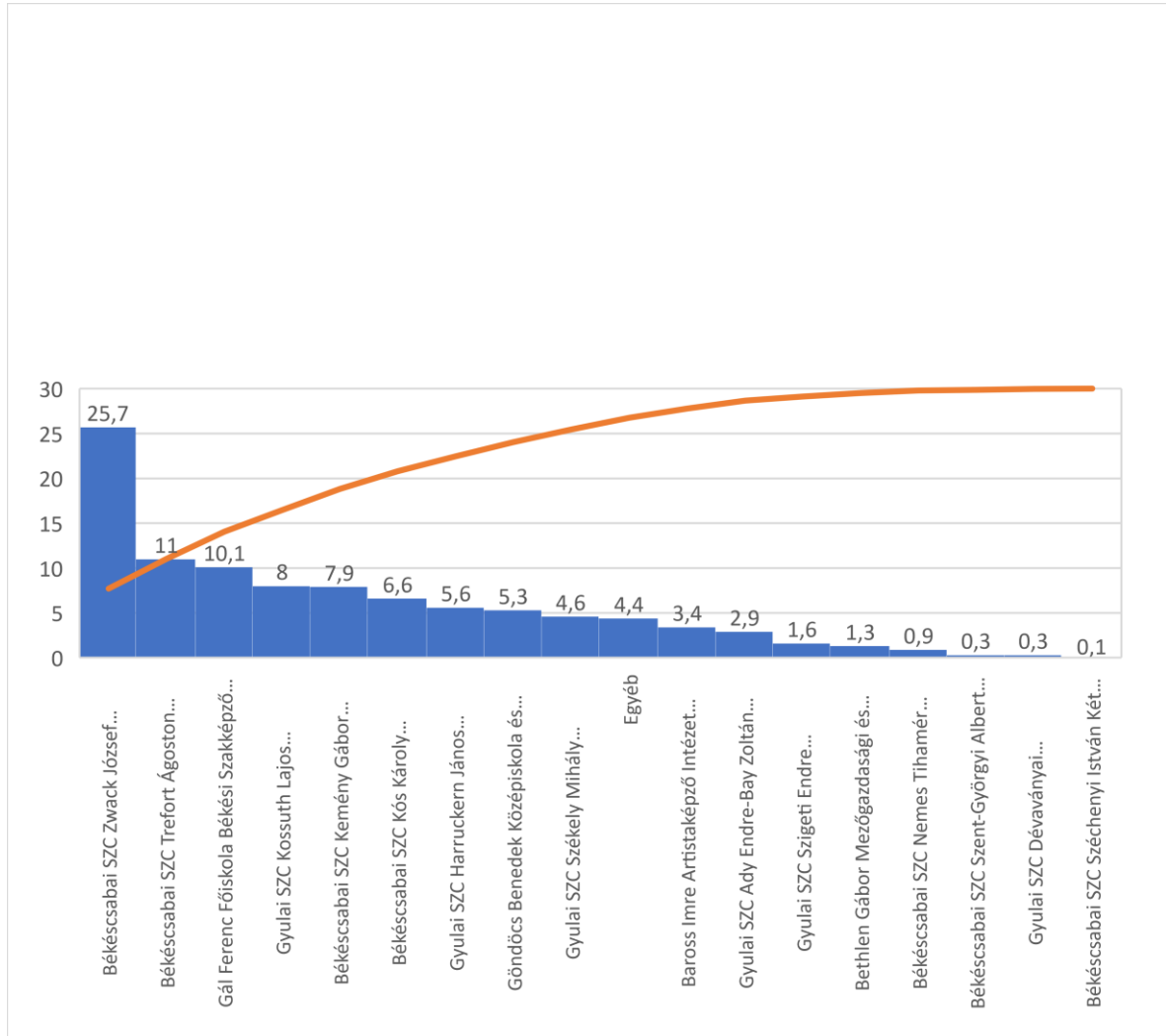
A válaszadók közül legtöbben szakközépiskolai (korábban szakiskola), illetve szakgimnáziumi (korábbiakban szakközépiskola) képzésben vettek részt. Előbbi csoport résztvevőinek aránya majdnem háromötödni, míg az utóbbiaké egyharmadnyi. A többi iskolatípusban végzetek aránya elenyészőnek mondható.

40. számú ábra: Melyik évben végzett? (százalékos megoszlás; N=692)

A válaszadók közül legtöbben 2018-ban, illetve 2019-ben szereztek szakképesítést, a korábbi években egyforma arányban végeztek a kérdezettek.

41. számú ábra: Melyik intézményben szereztek szakképesítést? (százalékos megoszlás; N=699)

A legtöbb válaszadó a Békéscsabai SZC Zwack József, illetve Trefort Ágoston intézményében, illetve a Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Iskolájában szerzett szakképesítést. A válaszadók egyéb intézményeket is jelöltek, ezek az alábbiak voltak:

- Bessenyei György Szakközépiskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Arany János Kollégium,
- Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium,
- Bp-i Komplex SZC Kézművesipari Szakgimnáziuma,
- Budapesti Komplex SZC Kézművesipari Szakképző Iskolája,

- Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Corvin Mátyás Technikum és Szakképző Iskola,
- Dienes László Görögkatolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola,
- DISCIMUS Szakközépiskola,
- Giorgio Perlasca Budapest,
- Göndöcs Benedek Középiskola és Kollégiumai,
- Gyulai SZC Ady Endre-Bay Zoltán Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (Sarkad),
- Gyulai SZC Dévaványai Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Dévaványa),
- Gyulai SZC Harruckern János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma (Gyula),
- Gyulai SZC Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Orosháza),
- Gyulai SZC Székely Mihály Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Szarvas),
- Gyulai SZC Szigeti Endre Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (Szeghalom),
- Hansági Ferenc Szakközépiskola – Szeged,
- Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum Corvin Mátyás Technikum és Szakképző Iskola,
- Hódmezővásárhelyi SZC Kalmár Zsigmond Szakgimn. és Szakközépisk.,
- Hódmezővásárhelyi SZC Sághy Mihály Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája,
- Karcagi SZC Szakgimnáziuma Szakközépiskolája és Kollégiuma,
- Keleti Blanka Gimnázium, Szakközépiskola Mezőtúr,
- Szegedi Szakképzési Centrum Hansági Ferenc Szakképző Iskolája,
- Szegedi SZC Móravárosi Szakképző Iskola,
- Szinergia Üzleti Szakképző Iskola Szeged,
- SZSZC Hansági Ferenc Szakképző.

Általában 1-1 fő jelölte ezeket az intézményeket, csupán három esetben fordult elő, hogy ennél is több tanuló jelölte az adott intézményt, ezek: a Budapesti Komplex SZC Kézművesipari Szakképző Iskolája, a Hódmezővásárhelyi SZC Kalmár Zsigmond Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája és a Hódmezővásárhelyi SZC Kalmár Zsigmond Szakképző Iskola.

**42. számú ábra: Szakmai gyakorlatát az utolsó tanévben milyen formában végezte?
(százalékos megoszlás; N=695)**

Mint látható a végzetek döntő többsége tanulószerveződéssel gyakorlati képzőhelyen végezte szakmai gyakorlatát az utolsó tanévben.

Pályaválasztás a nem hiányszakmában tanulószerveződéssel végzett válaszadók körében

Először azt kérdeztük meg a válaszadóktól, hogy milyen szakmát szereztek, majd megpróbáltuk szakmacsoportokba rendezni a felsorolt szakmákat. Az alábbi eredményeket kaptuk:

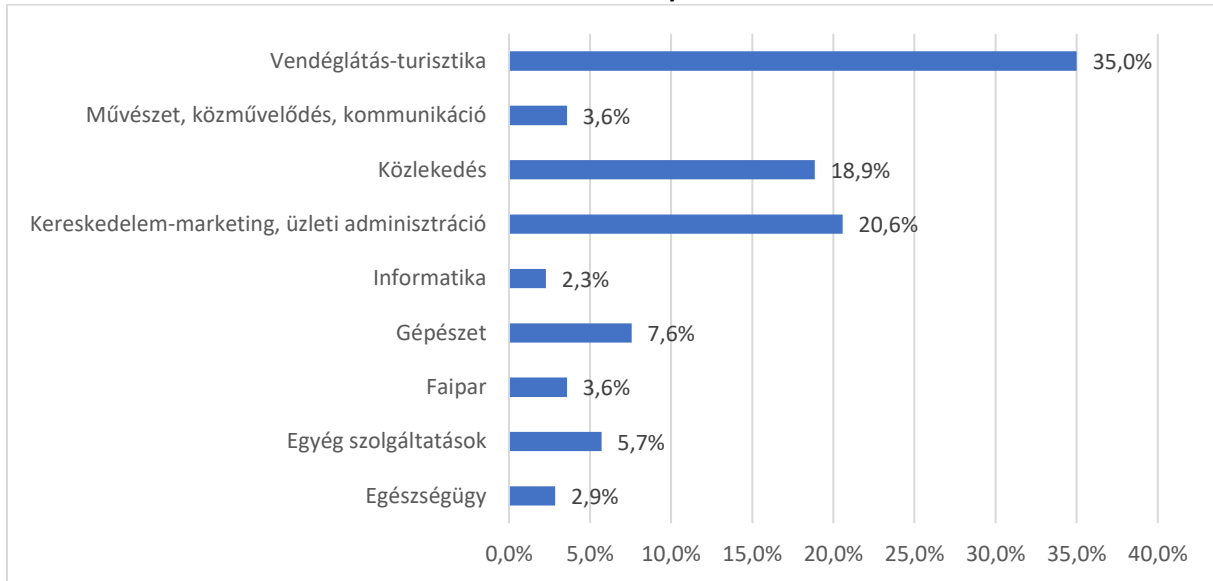
16. számú táblázat: Milyen szakmát szereztek meg a válaszadók? (abszolút számokban; N=700)

Szakma	Fő	Szakma	Fő
Ápoló	10	Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző (korábban logisztikai ügyintéző)	15
Fogtechnikus	7	Postai üzleti ügyintéző	20
Fogtechnikus gyakornok	3	Alternatív gépjárműhajtási technikus	5
Fotográfus és fotótermék-kereskedő	10	Autóbuszvezető	10
Fodrász	20	Autóelektronikai műszerész	23
Gyakorló kozmetikus	10	Autószerelő	30
Asztalos	23	Járműfényező	5
Bútorasztalos	1	Karosszerialakatos	4
Kárpitos	1	Tehergépkocsi-vezető	50
CNC gépkezelő	13	Vasúti jármű villamos rendszereinek szerelője	5
Hűtő- és légtechnikai rendszerszerelő	10	Divat- és stílustervező	10
Gépgyártástechnológiai technikus	10	Színháztechnikus, scenikus	15
Ipari gépész	20	Cukrász	65
CAD-CAM informatikus	1	Pincér	100
Számítógép-szerelő, karbantartó	15	Szakács	50
Eladó	95	Vendéglátásszervező	6
Kereskedő	14	Vendéglátásszervező-vendéglős	9
Vendéglátó eladó	15		

43. számú ábra: A tanulók által szerzett szakmák megoszlása szakmacsoportonként megoszlásban (abszolút számokban; N=700)

43/a számú ábra: Százalékos megoszlás szakmacsoportonként (százalékos megoszlás; N=700)

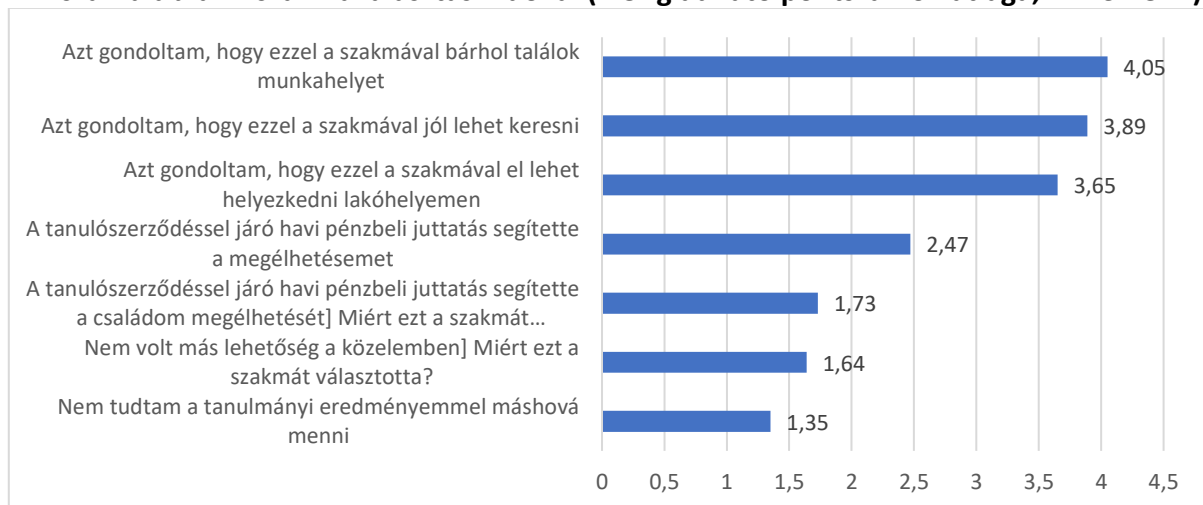

A leginkább preferált szakmák: a pincér, cukrász és az eladók voltak, de jelentős még a szakácsok, és a tehergépkocsivezetők száma is.

Ha szakmacsoportok szerint vizsgáljuk a szakmákat, legtöbben a vendéglátás-turisztika, a kereskedelem-marketing és a közlekedés területén szereztek szakmát.

A továbbiakban megkérdeztük a válaszadókat, hogy milyen indokaik voltak arra, hogy a választott szakma mellett döntsenek. A válaszadók iskolai osztályozás szerint soronként értékelték az általunk megadott válaszlehetőségeket.

44. számú ábra: A szakmaválasztás indokai (1-5-ig adható pontszámok átlaga; N=432-571)

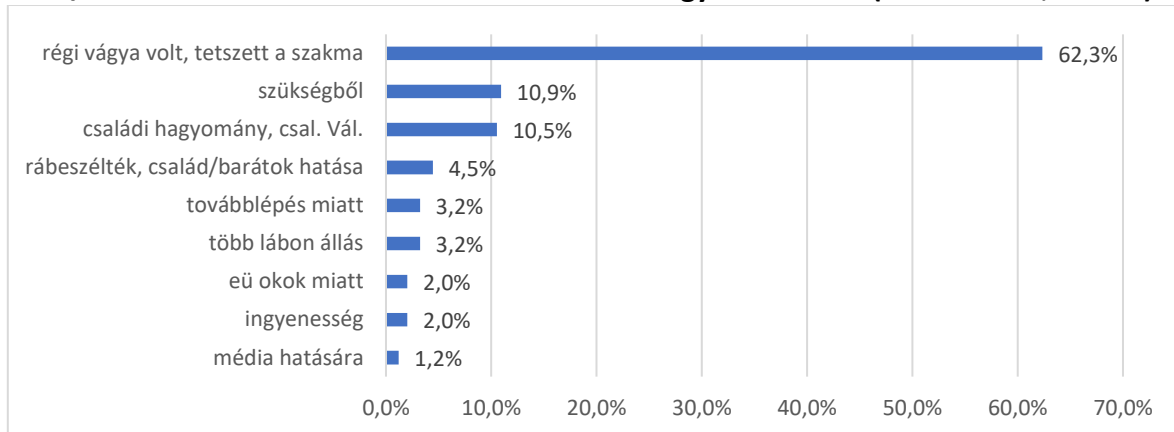

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

A legfőbb okok: a szakmával (akár helyben, akár bárhol el lehet helyezkedni), illetve az anyagi lehetőségekkel kapcsolatos említések voltak (jól lehet keresni) a munkavállalás során. A válaszadóknak azonban lehetőségük volt arra is, hogy az egyéb címszó alatt saját szavaikkal is megfogalmazzák válaszaikat. Az így kapott válaszokat bekódoltuk, s az alábbi ábrát kaptuk.

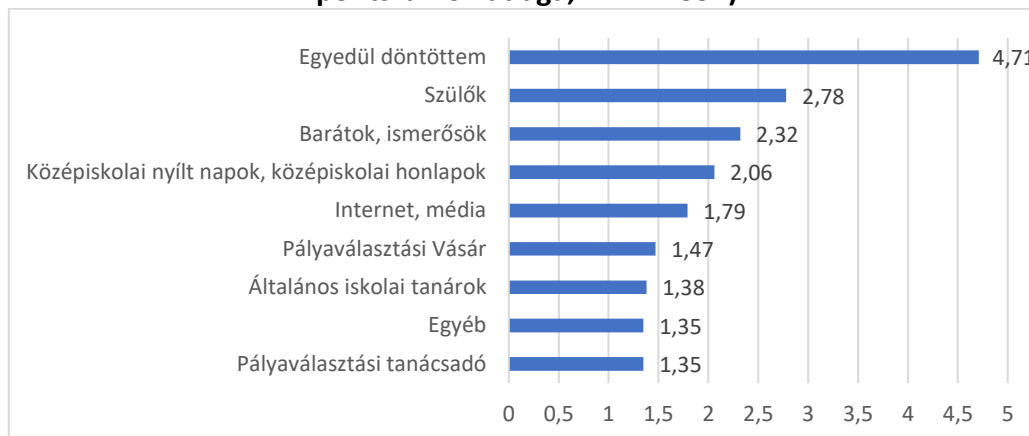
44/a számú ábra: Miért választotta a szakmát? Egyéb válaszok (százalékban; N=247)

Látható, hogy a válaszadók közel kétharmada azért választotta a szakmát, mert tetszett neki, ilyen adottságai, érdeklődése volt hosszabb idő óta. A 2. helyen a szükségből válasz található. Ebben a kategóriában ilyen válaszok szerepeltek: nem indult a képzés, amit szeretett volna; nem ezt választotta, de közben megszerette; nem fért bele a létszámkeretbe, már korábban is a szakmában dolgozott, és előírták számára a szakma megszerzését; vagy a foglalkozásához kellett (pl. áruszállítás, vagy egyéni vállalkozás miatt); vagy nem bírja valaki az utazást, és eleve csak a helyi szakmák között tudott választani. Fontos szerep jut a 3. említésnek, a család szerepe befolyásoló hatással bír a szakma választásra. Ehhez kapcsolható a 4. említés is: valaki rábeszélte a válaszadót a családból, baráti körből, hogy az adott szakmát válassza. A többi indok viszonylag alacsony százalékos említést kapott.

A szakmaválasztás egyik fontos szempontja, hogy kik ajánlották a válaszadó számára, hogy az adott szakma mellett döntsenek. Néhány szereplőt soroltunk fel kérdőívünkben, és arra kértük a válaszadókat, jelöljék, hogy kinek mekkora szerepe volt a szakma kiválasztásában (soronkénti jelölés, iskolai osztályozás szerint).

45. számú ábra: Az alábbiak közül kik játszottak szerepet a szakmaválasztásban? (1-5 pontszámok átlaga; N=422-557)

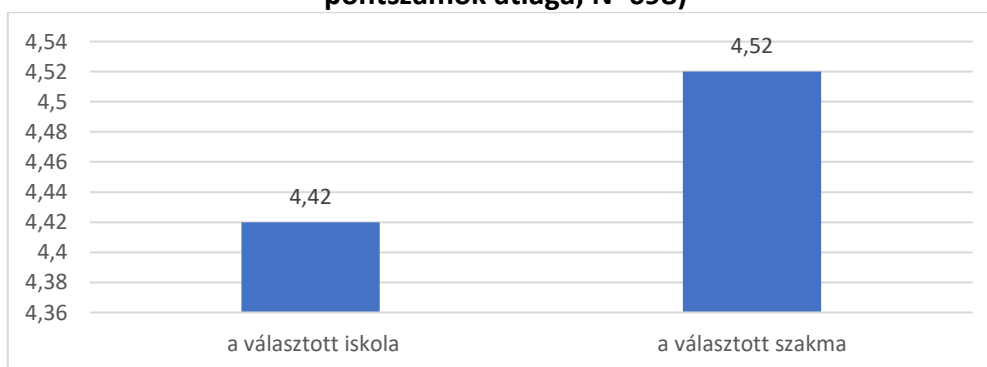

Mint látható, a legtöbb válaszadó maga döntött arról, hogy milyen szakmát válasszon. Ennél jóval kisebb szerepe volt a szülőknek, barátoknak, ismerősöknek. A szervezett pályaválasztási rendezvényeknek, egyéb szereplőknek, általános iskolai tanároknak igen kis befolyása volt a válaszadók szakmaválasztására. A pályaválasztási szolgáltatások közül egyedül a középiskolai nyílt napok játszottak valamennyi szerepet abban, hogy a válaszadók a tanulandó szakma mellett döntsenek.

Elégedettség a választott szakmával

Ebben a kérdésblokkban egyfelől azt kérdeztük, hogy milyen mértékben elégedettek a válaszadók azzal az iskolával, amelyben a szakmát tanulták, illetve a szakmával, amit ott megszereztek.

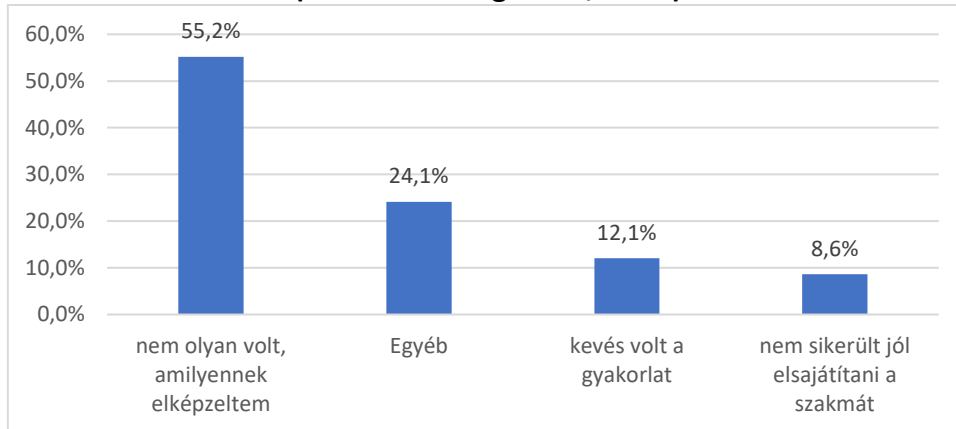
46. számú ábra: Mennyire felelt meg elképzeléseinek a választott szakma, iskola? (1-5 pontszámok átlaga; N=698)

A hiányszakmában végzettekhez hasonlóan a választott szakma inkább megfelelt a válaszadók korábbi elképzeléseinek, mint a választott iskola.

Akiknek nem felelt meg korábbi elképzeléseinek a választott szakma (3-asnál rosszabb osztályzatot adtak), azokról megkérdeztük, mi volt ennek az oka.

47. számú ábra: Miért nem felelt meg korábbi elképzeléseinek a választott szakma? (százalékos megoszlás; N=58)

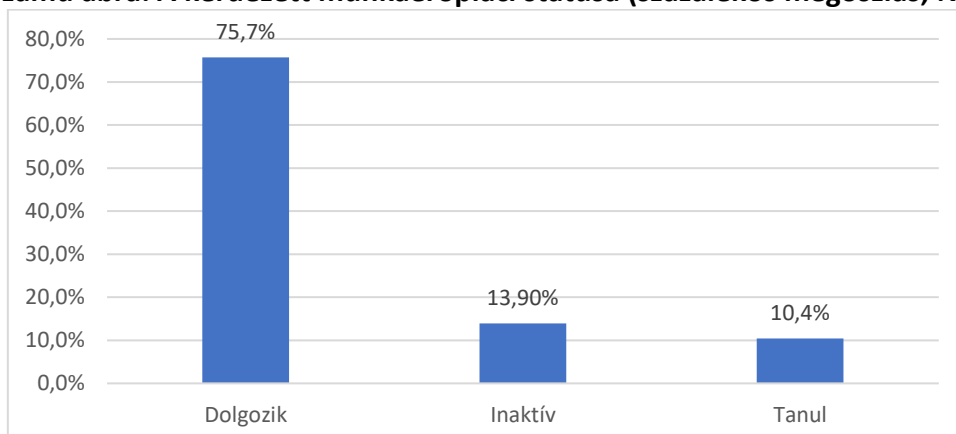

Az egyéb válaszok között általában a gyakorlati oktatással kapcsolatos problémák (9), az egészségügyi problémák (1), illetve olyan gond jelent meg, hogy nem igazán tetszik egy-egy válaszadónak a szakma (4). vagy éppen mást akart tanulni (1).

Munkahellyel, szakmával kapcsolatos elégedettség

A kérdésblokkban először azt tisztáztuk, hogy a válaszadók között mennyien vannak azok, akik dolgoznak, akik nem dolgoznak (inaktívak), akik tanulnak, és akik tanulnak és dolgoznak is egyszerre.

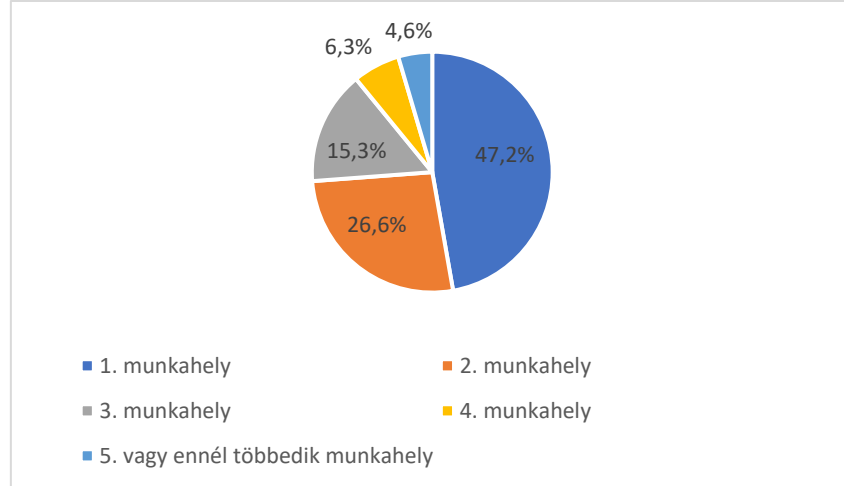
48. számú ábra: A kérdezett munkaerőpiaci státusza (százalékos megoszlás; N=700)

A válaszadók közel háromnegyede dolgozik, illetve dolgozik és tanul egyszerre, bő tizede tanul, a többiek inaktívak. Az egyéb válaszok között szerepelt: a válaszadó vállalkozó lett, vagy éppen babát vár.

Az alábbiakban azt vizsgáljuk, hogy azok, akik dolgoznak, azoknak a jelenlegi munkahelyük hányadik munkavállalói pályafutásukat tekintve.

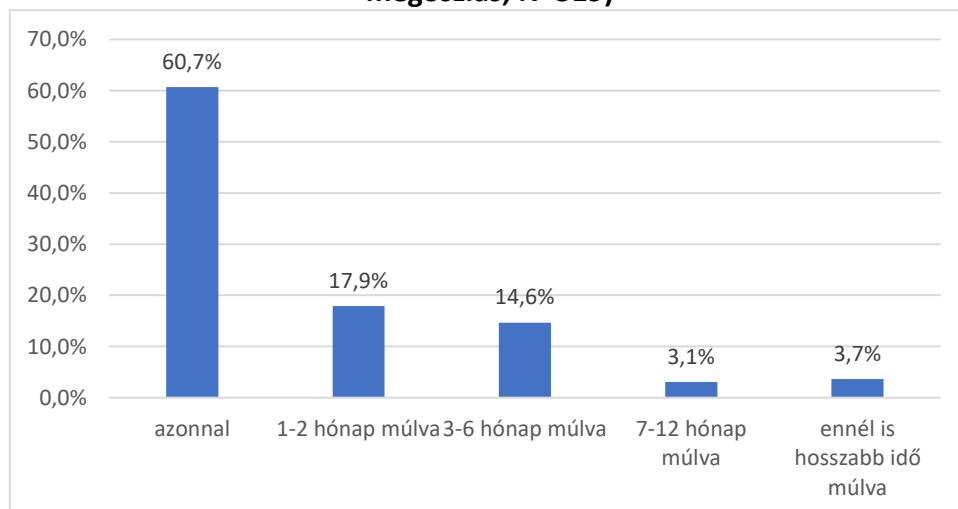
49. számú ábra: Hányadik munkahelye a jelenlegi? (százalékos megoszlás; N=504)

Legtöbbjüknek (a dolgozók közel felének) jelenlegi munkahelye az első, bő negyedüknek a második, 15,3%-uknak a harmadik a jelenlegi munkahelye, a többiek, akiknek legalább 4. a jelenlegi munkahelyük, kevesen vannak (arányuk: bő 10%).

A szakma népszerűségét mutathatja (bár ez csak egyik összetevője), hogy a tanulmányok befejezése után valaki milyen gyorsan talált munkát.

50. számú ábra: A tanulmányai befejezése után mennyi idővel talált munkát? (százalékos megoszlás; N=519)

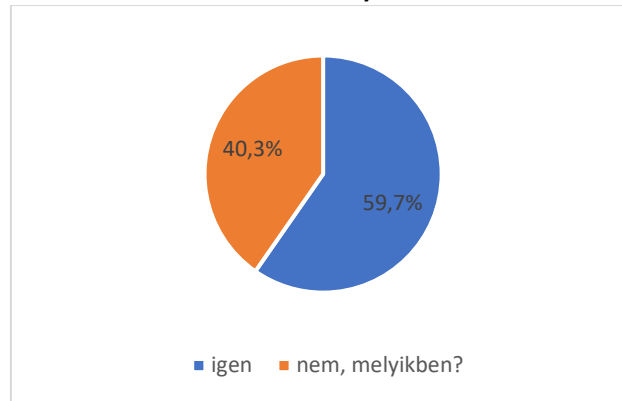
Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Biztató, hogy a válaszadók bő háromnegyede azonnal vagy egy-két hónap alatt talált munkát. A három hónapnál hosszabb várakozási idő a válaszadók ötöde esetében fordult elő.

Az sem mindegy, hogy milyen területen helyezkedtek el a válaszadók: a tanult szakmában, vagy másokban leltek munkahelyre; ha másokban, melyikben, és miért kérdéseket is tettünk fel.

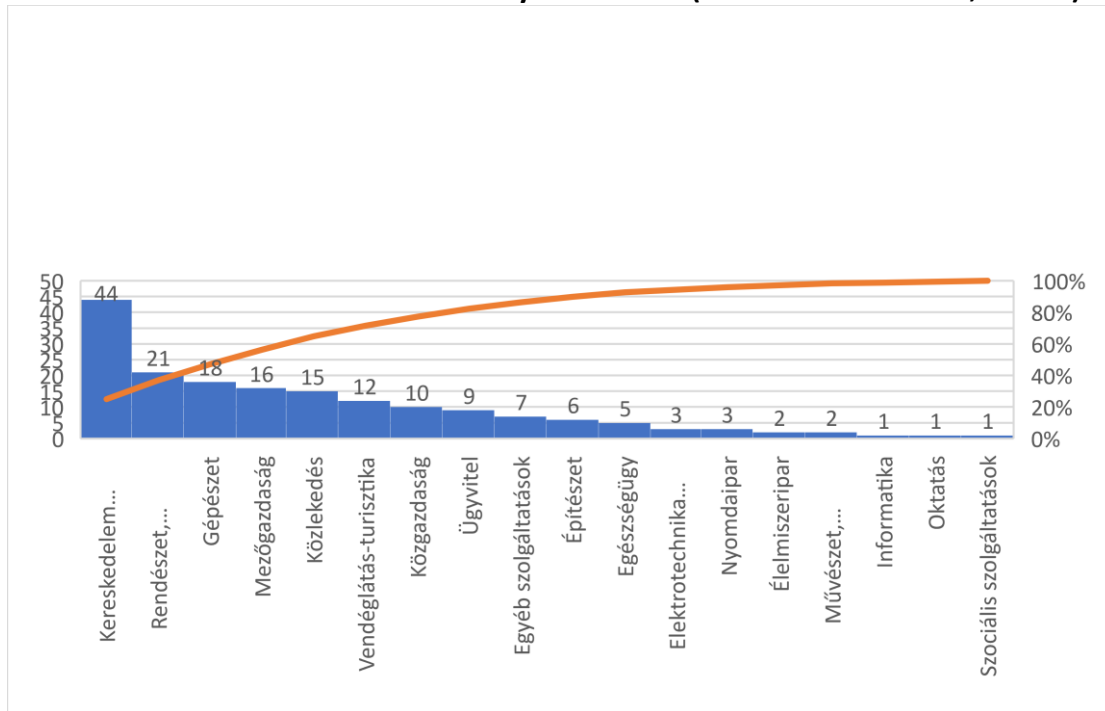
51. számú ábra: Ön a tanult, vagy más szakmában helyezkedett el? (százalékos megoszlás; N=449)

A válaszadók háromötöde a tanult szakmában helyezkedett el, kétötöde nem.

Megkérdeztük azt is a válaszadóktól, akik nem a tanult szakmában helyezkedtek el, hogy melyik szakmában helyezkedtek el. Közel kétszáz említést találtunk (ebből 20 nem szakma, vagy nem besorolható válasz volt), melyet szakmacsoportokba gyűjtöttünk:

52. számú ábra: Más szakmában helyezkedtek el (abszolút számokban; N=176)

Megkértük a válaszadókat, indokolják meg, hogy mi volt az oka annak, hogy nem a választott szakmában helyezkedtek el. Erre 64 főtől kaptunk válaszokat.

52/a. számú ábra: Miért nem az adott szakmában helyezkedtek el? (abszolút számokban; N=86)

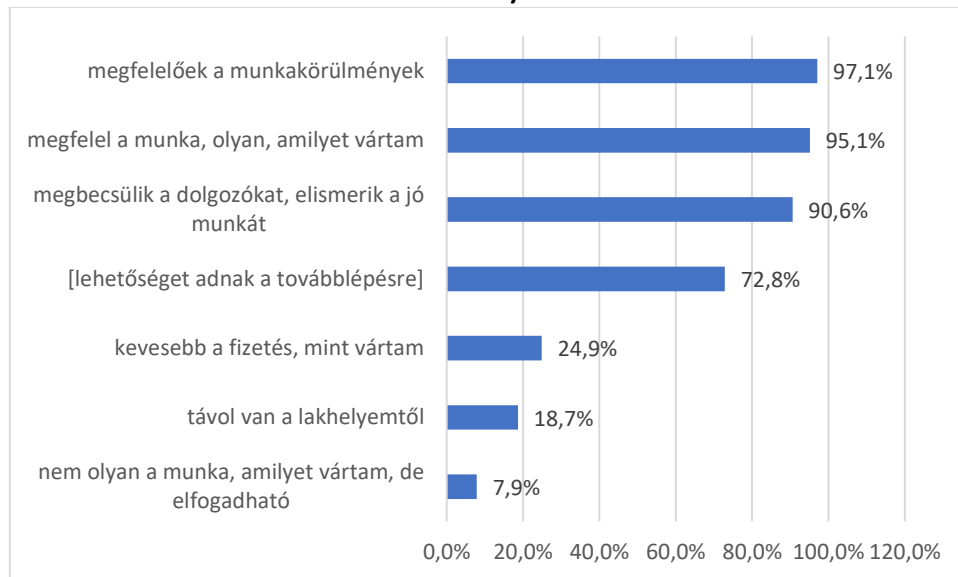

Előfordult, hogy egy válaszadó több okot is megjelölt, ezért magasabb az elemszám az alapmegoszlásban szereplő 64-nél. 21 válasz a korábbi elhibázott pályaválasztással volt kapcsolatos. 10 fő jobb munkalehetőséget talált. A negatív válaszok között leggyakrabban az

fordult elő, hogy nem volt a közelben munka, vagy alacsony fizetéssel, hosszú munkaidővel tudott volna csak valaki elhelyezkedni.

Fontos kérdés, hogy mennyire elégedettek a válaszadók a munkahellyel, ahol állást kaptak. Erre a kérdésre az alábbi válaszokat kaptuk:

53. számú ábra: Elégedettek-e a munkahellyel a válaszadók? (százalékos megoszlás; N=254-287)

Kérdőívünkben több válaszlehetőséget soroltunk fel, amelyekről azt gondoltuk, hogy a munkavállalók elégedettségéhez hozzájárulhatnak. Ezek közül legelégedettebbek a válaszadók a munka jellegével (olyan, amelyet vártak), a munkakörülményekkel, és azzal, hogy megbecsülik munkahelyükön a dolgozókat. Egynegyedük azzal is elégedett, hogy lehetőséget adnak az adott munkahelyen a fejlődésre, az előrelépésre. Néhányan a negatív szempontok közül is választottak; közöttük legtöbbször a fizetésre, a lakóhelytől való távolságra, illetve arra hivatkoztak, hogy nem olyan a munka, amit vártak.

Megkérdeztük a válaszadókat, hogy honnan ismerték a céget, ki ajánlotta nekik.

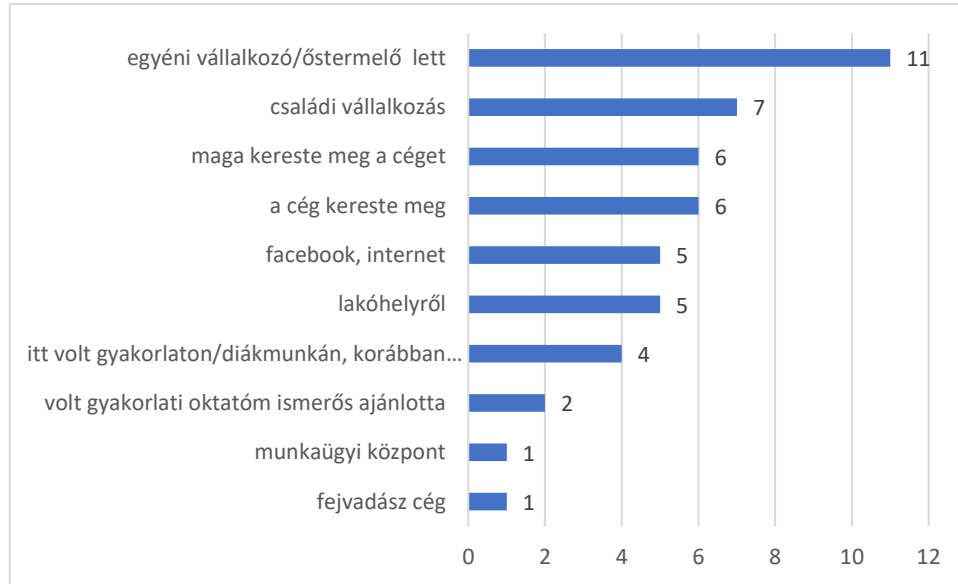
54. számú ábra: Honnan ismerték a céget? (százalékos megoszlás; N=516)

Legmeghatározóbbak a személyes kapcsolatok a munkahelykeresésben/ajánlásban. Meg kell azonban említenünk, hogy fontos lehet a munkahely megtalálásában, ha valaki tanulószervezettel végzett a cégnél, a válaszadók bő tizede így került kapcsolatba az adott munkahellyel. Fontos szerepe van még az álláshirdetésnek a munkahelyválasztásban.

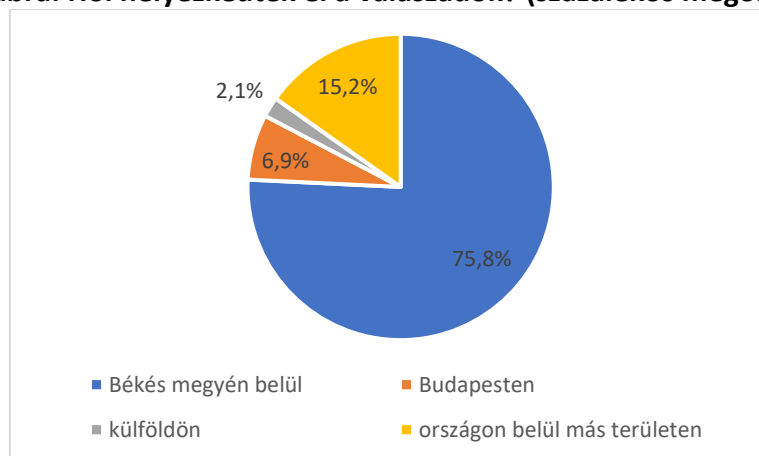
Az egyéb válaszok között nagy számban fordulnak elő a családi kapcsolatok (pl. valaki a családi vállalkozásba lépett be, vagy saját vállalkozást alapított), de azt is említették néhány esetben, hogy az adott cég kereste meg a válaszadót. Sokan éltek a helyi adottságokkal (határrendészet, színház, ÁNTSZ) és ott érdeklődtek személyesen, de használták az internetet is az álláskeresésben.

54/a. számú ábra: Honnan ismerte a céget? (abszolút számokban; N=48)

Mint a fenti egyéb válaszokban is megfigalmazódott, sokan azt tekintették elsősorban szempontnak az elhelyezkedésnél, hogy milyen adottságok vannak a lakóhelyükön. Megkérdeztük ezért, hogy az ország mely területén helyezkedtek el a válaszadók.

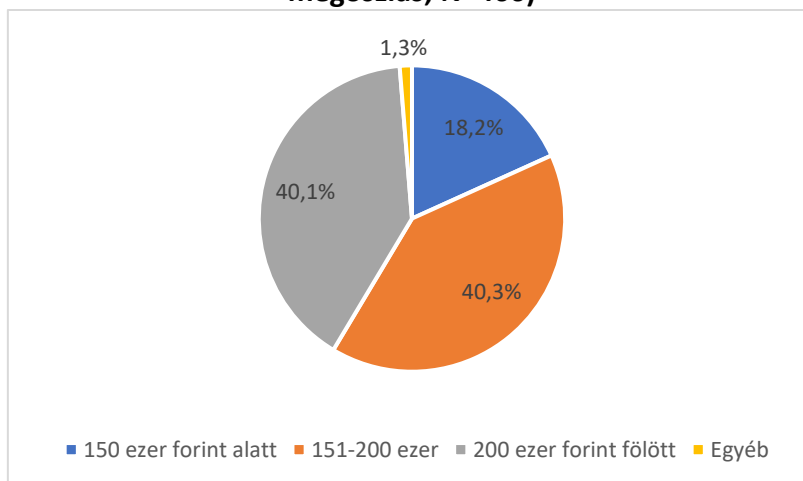
55. számú ábra: Hol helyezkedtek el a válaszadók? (százalékos megoszlás; N=520)

Mint az várható volt, legtöbb válaszadó a megyén belül helyezkedett el. Néhányan azért az ország más területén és Budapesten is kerestek, és találtak munkát. (Külföldön 11 fő talált munkát.)

Az egyik legfontosabb szempont a munkahely választáskor, hogy mennyi a fizetés.

56. számú ábra: Milyen nettó jövedelemmel rendelkeznek a válaszadók? (százalékos megoszlás; N=466)

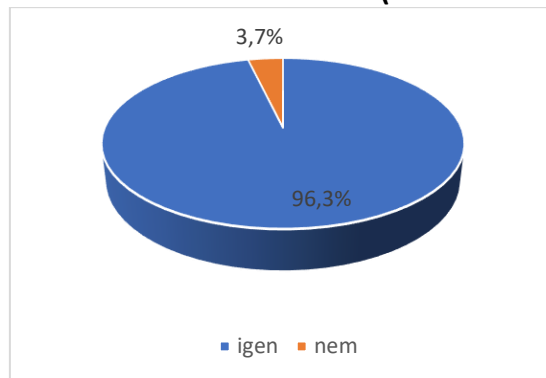

A kérdésre válaszadók több mint fele 151-200 ezer, illetve afölötti nettó jövedelemmel rendelkezik, bő tizedük viszont 150 ezer forint alatti jövedelemből kénytelen megélni.

Elhelyezkedési tervek azok körében, akik jelenleg nem dolgoznak, vagy más munkát keresnek

A mintában voltak inaktív válaszadók is, így tőlük megkérdeztük, hogy szeretnének-e elhelyezkedni a jövőben (162 fő).

57. számú ábra: Ön szeretne munkát találni? (százalékos megoszlás; N=162)

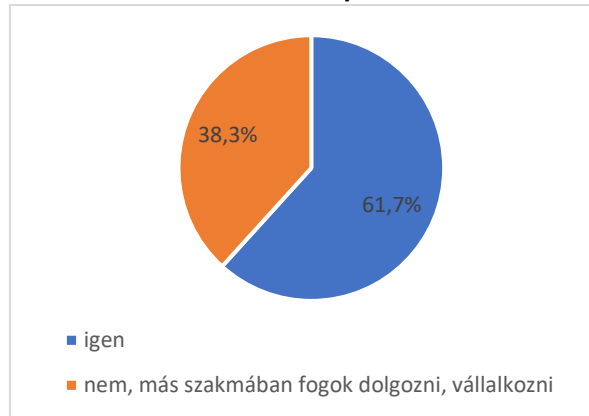
A 162 fő jelenleg inaktív válaszadó közül 96,3 % szeretne munkát találni. A 162 főből 100 fő szeretne a megszerzett szakmájában elhelyezkedni, és 62 fő más szakmában tervezi a jövőt.

Partnerség egy jobb jövőért

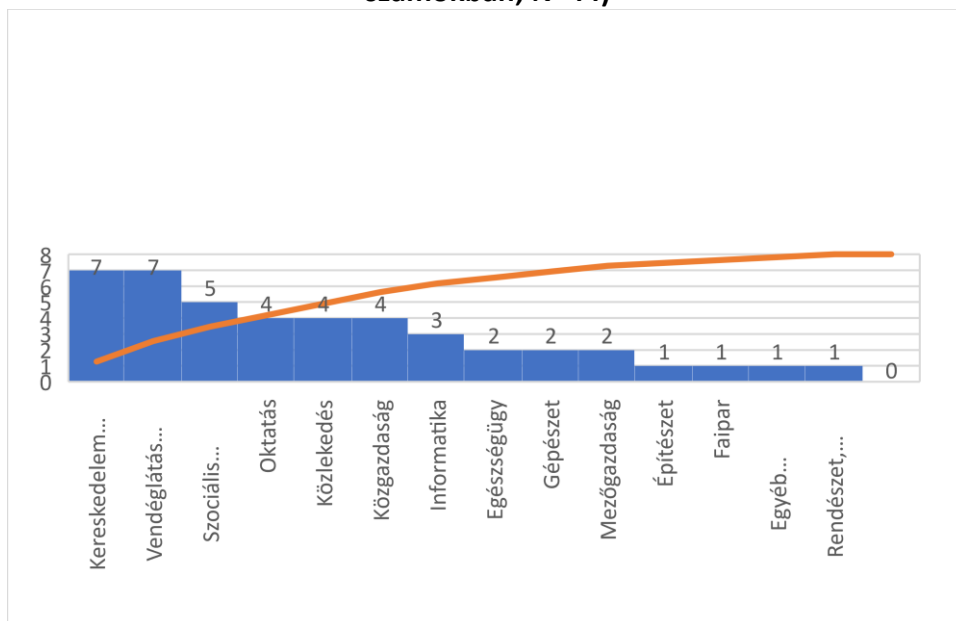
www.interreg-rohu.eu

Tőlük megkérdeztük, hogy milyen területen szeretnének dolgozni, és azt is, hogy miért nem az eredeti szakmájukban keresnek munkát.

58. számú ábra: A tanult vagy más szakmában fog munkát keresni? (százalékos megoszlás; N=162)

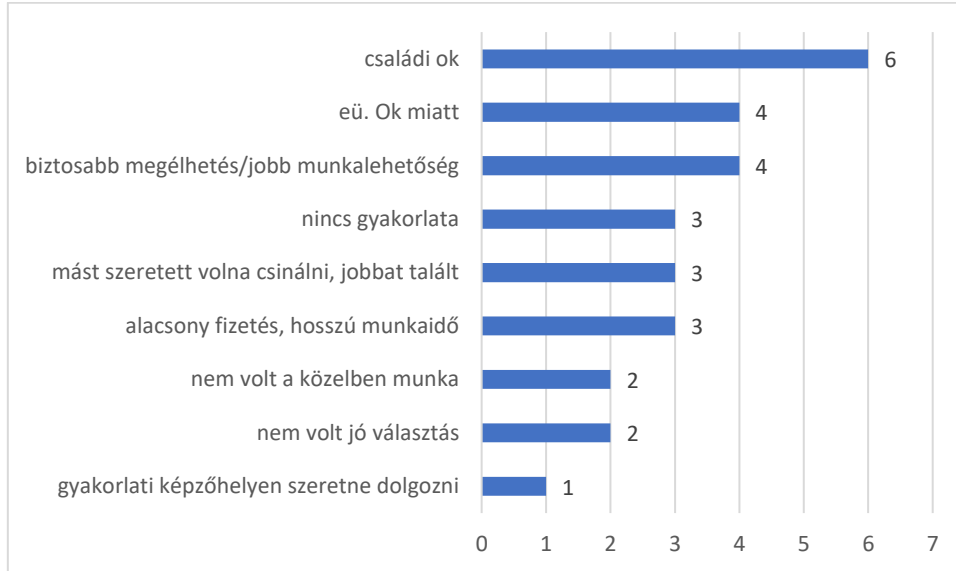

59. számú ábra: Milyen szakmában/szakmacsoportban szeretne elhelyezkedni? (abszolút számokban; N=44)

A 62 fő válasza között szerepeltek olyanok is, amelyek nem szakmákat tartalmaztak, pl. betanított munkás, és néhány válaszadó nem döntött még a kérdésben, ezért a besorolható szakmák száma 44-re szűkült.

60. számú ábra: Miért szeretne más szakmában munkát találni? (abszolút számokban; N=28)

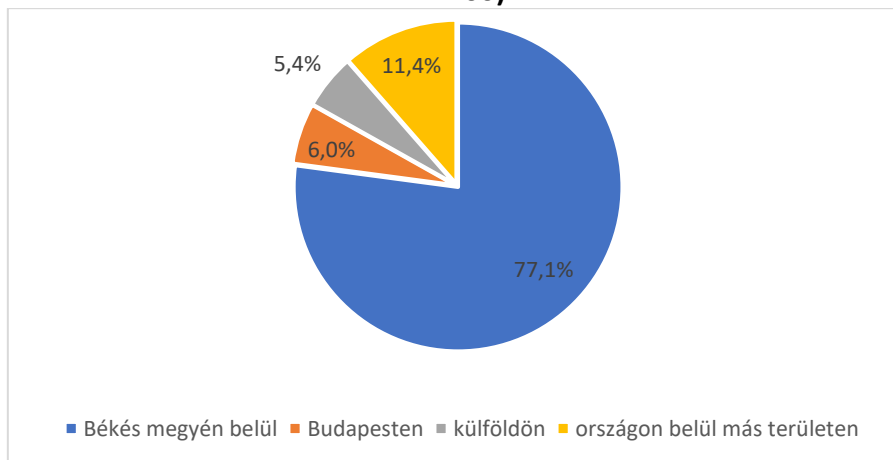

A korábbihoz hasonló okok szerepeltek a válaszok között.

Elvárások a jövőbeli munkahellyel

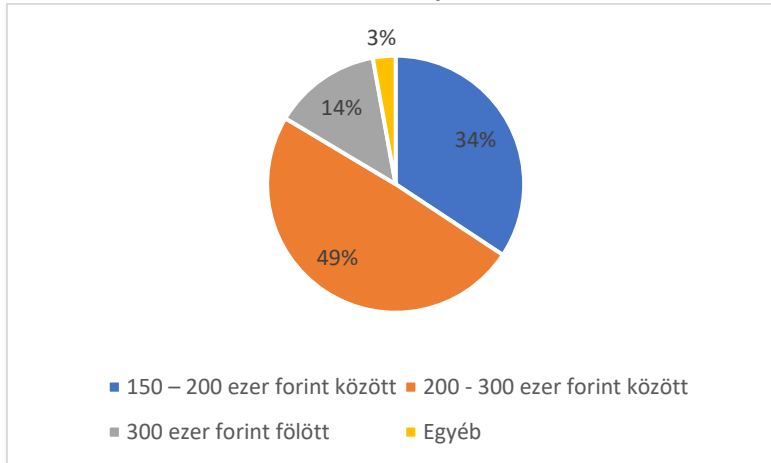
A válaszadók, akik el szeretnének helyezkedni, több mint fele más szakmában tájékozódik. Az sem mindegy, hogy hol keres valaki munkahelyet, erről az alábbi válaszokat kaptuk:

61. számú ábra: Az ország mely területén tervezi az elhelyezkedést? (százalékos megoszlás; N=166)

A döntő többség (128 fő) Békés megyében kíván elhelyezkedni, 10 fő Budapesten, 9 fő külföldön, és 19 fő az ország más területén is szívesen vállalna munkát. Jövedelem kérdésében az aktív dolgozókéhoz hasonló fizetési igényeket tapasztaltunk.

62. számú ábra: Milyen nettó jövedelemmel lenne elégedett? (százalékos megoszlás; N=140)

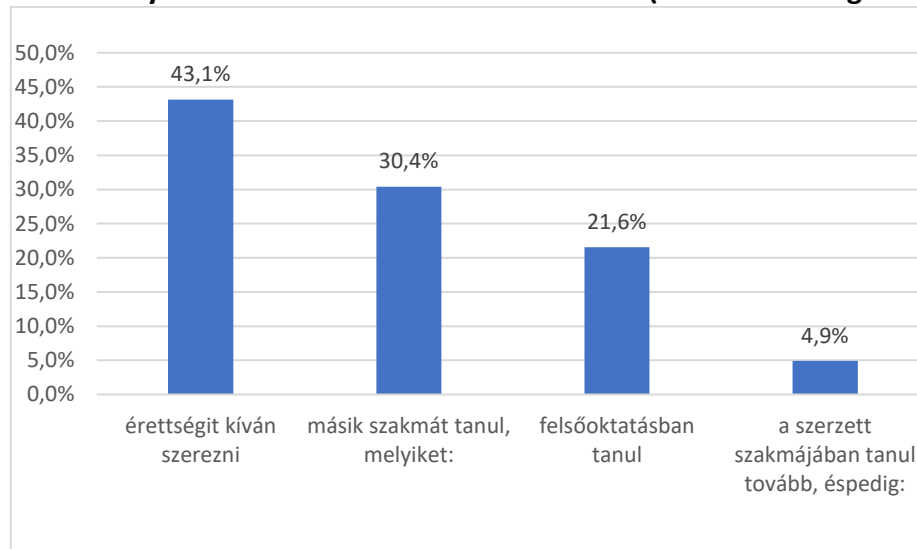

Harmaduk beérné 150-200 ezer forint közötti jövedelemmel, azonban a válaszadók közel fele inkább a 200-300 ezer forintos fizetéssel lenne elégedett, és közel ötödük ennél magasabb fizetést szeretne.

Továbbtanulással kapcsolatos tervek

Akik tanulnak, vagy tanulni szeretnének, azokat megkérdeztük arról is, hogy milyen irányban tanulnak/tanulnának.

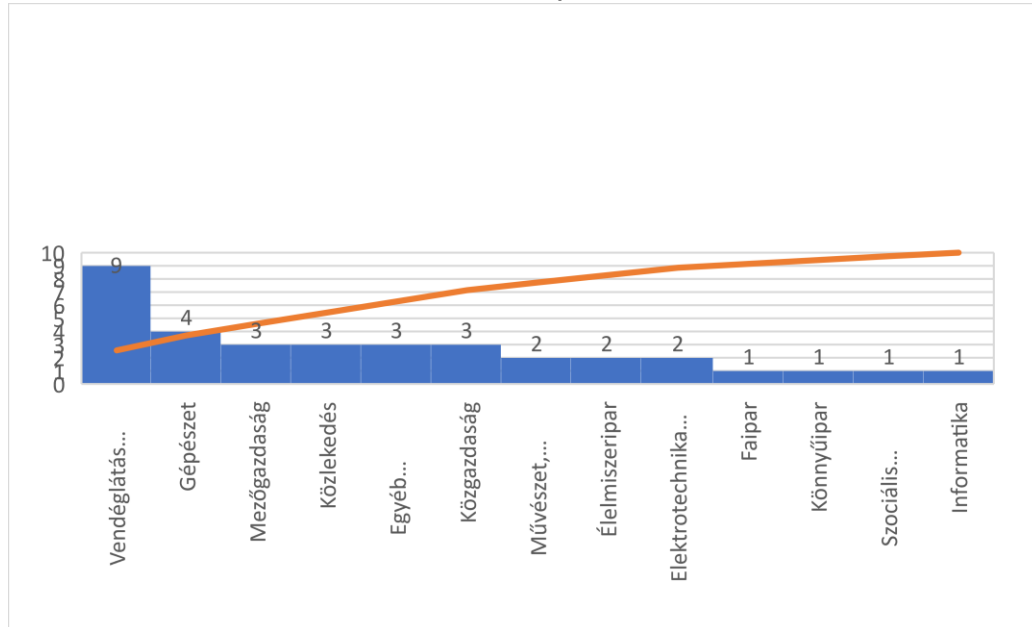
63. számú ábra: Milyen területen tanulnak a válaszadók? (százalékos megoszlás; N=102)

Legtöbben érettségit tennének, vagy más szakmát kívánnak szerezni, némely részük a felsőoktatásban tanul/na.

A válaszadók egyéb szakmákat is jelöltek. A felsorolt szakmákat szakmacsoportokba rendeztük, így az alábbi ábrát kaptuk.

64. számú ábra: Egyéb válaszok: saját és más szakmában tanulók (abszolút számokban; N=35)

A válaszadók inkább más szakmában tanulnak/tanulnának, a saját szakmában tanulók száma: 4 fő. Mint látható, legtöbben a vendéglátás-turizmus területét és a gépészetet részesítik előnyben.

Összehasonlítás a hiányszakmát, és nem hiányszakmát szerzett csoportok között, valamint a teljes mintán szakmacsoportok szerint

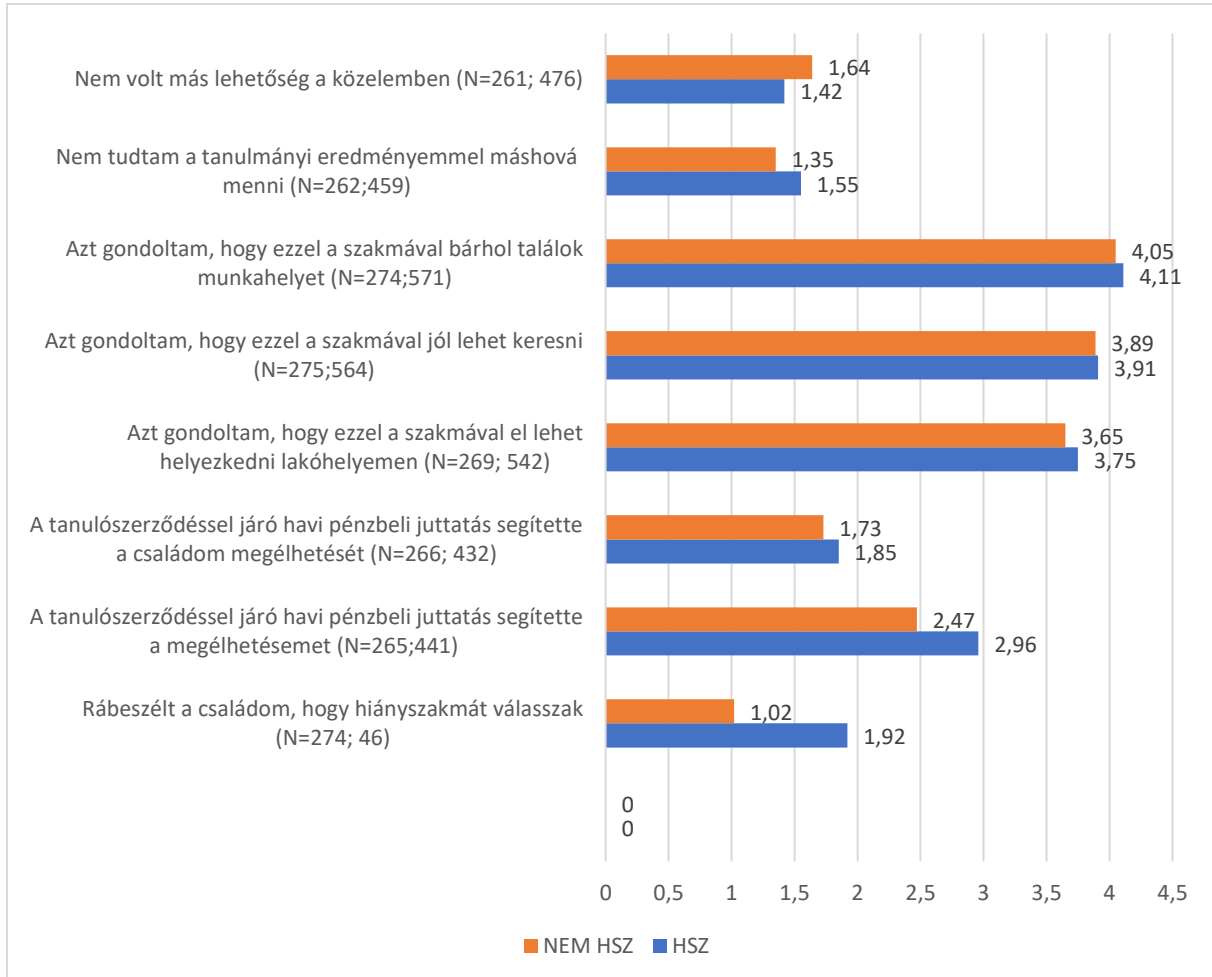
Bár az adatok nagyon hasonló értékeket mutatnak a hiányszakmák és nem hiányszakmák csoportjai esetében, megpróbáltunk, ahol lehetett összehasonlító ábrákat készíteni, egymás mellé téve a két csoportból (hiányszakmából és nem hiányszakmából) nyert adatokat.

Az alábbiakban néhány kérdés mentén a 'dolgozókra' vonatkoztatva a teljes szakmacsoportos mintán is összehasonlítjuk a kapott eredményeket. Időnként előfordul, hogy az egyes szakmacsoportokban alacsony érvényes elemszámokkal találkozunk. Ezeket a teljesség kedvéért benne hagytuk az ábrákban, azonban szövegesen nem értékeljük. A jobb tájékozódás kedvéért valamennyi szakmacsoport esetében feltüntettük az elemszámokat.

Pályaválasztás a hiány és nem hiányszakmákban (HSZ, NEM HSZ)

Az alábbi táblázatban azokat az okokat hasonlítjuk össze, amelyek mindkét csoport esetében előre megadottak voltak.

65. számú ábra: A szakmaválasztás indokai (1-5 pontszámok átlaga)

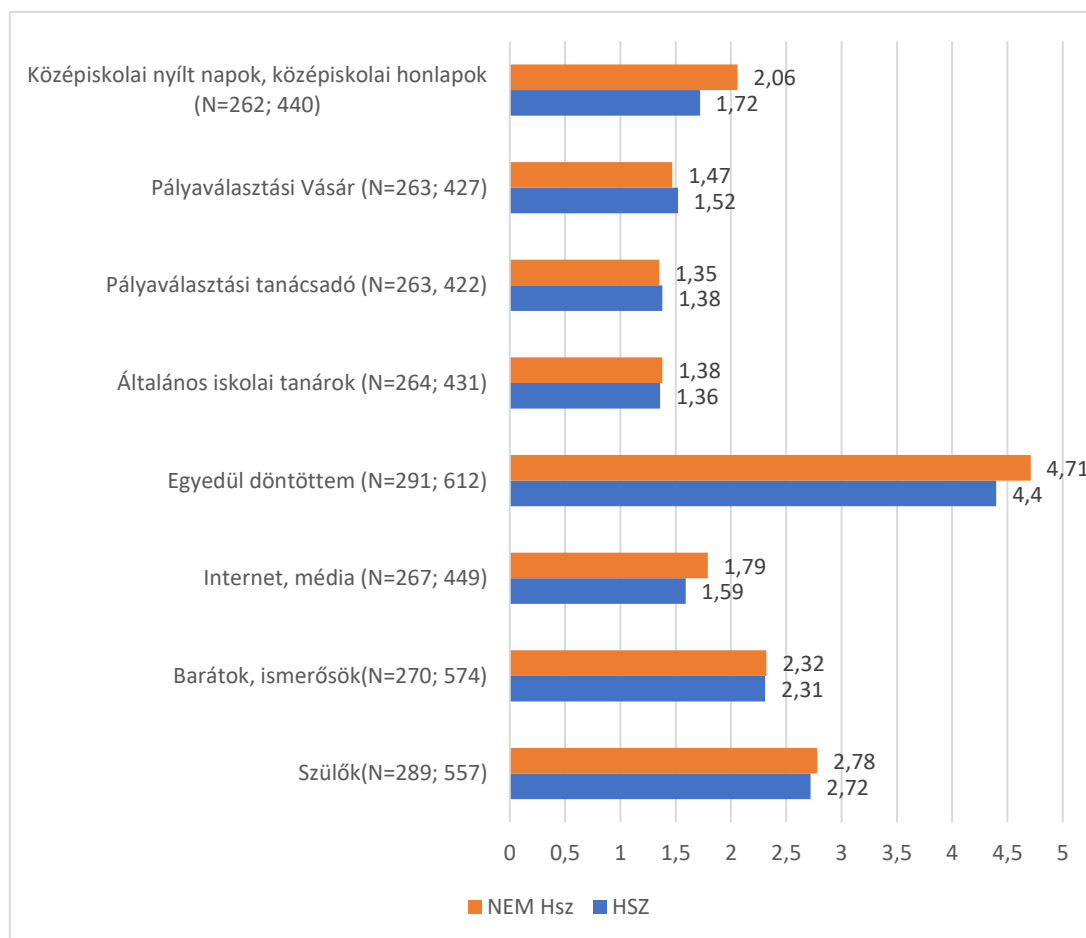

Viszonylag kevés esetben tapasztalunk eltéréseket a két csoport között. Az egyik ilyen a pénzbeli juttatás kérdése: a hiányszakmákban tanulók választását ez jobban befolyásolta, mint a nem hiányszakmákban tanulók csoportját mind a tanulószervizdéllel járó havi juttatás esetében, mind pedig az állami ösztöndíj esetében (utóbbi magasabb értéket kapott).

A másik szempont, ahol lényegesebb eltérést tapasztalunk: a családi rábeszélés jelentősége a hiányszakmát választó csoport esetében jelentősen magasabb, mint a nem hiányszakmát választók esetében.

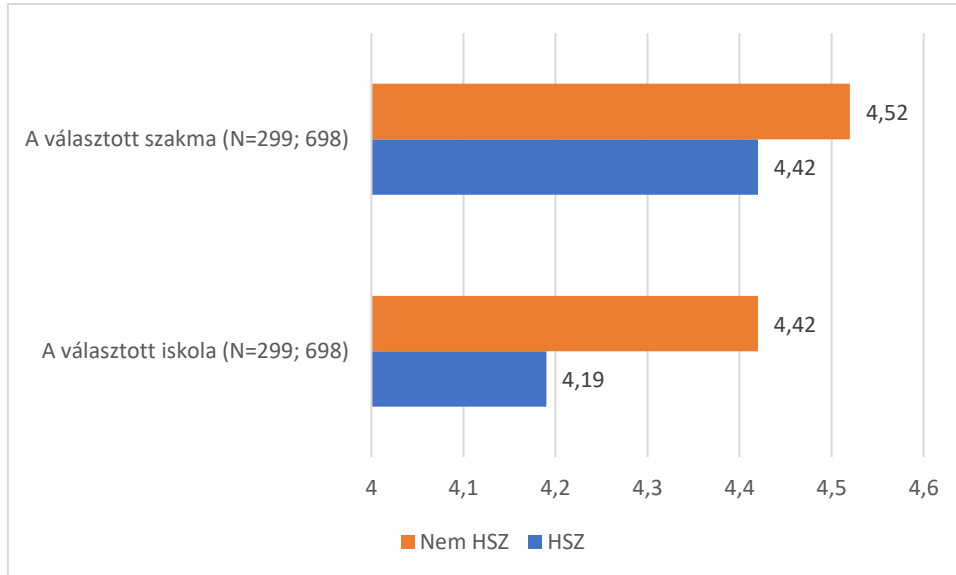
A fenti eltérések közül a 'rábeszélte a családom, hogy hiányszakmát válasszak'; 'a tanulószervizdéllel járó havi pénzbeli juttatás segítette a megélhetésemet'; a 'nem tudtam a tanulmányi eredménnyel máshová menni' és a 'nem volt más lehetőség a közelemben' állítások esetében szignifikáns eltérésekről beszélhetünk.

66. számú ábra: Kik befolyásolták a pályaválasztást? (1-5 pontszámok átlaga)

Bár ebben a kérdésben sincsenek igazán markáns különbségek a két csoport között, kiemelhetjük, hogy a nem hiányszakmát választók csoportjában valamivel többen döntöttek maguk a szakmaválasztásban, mint a hiányszakma-csoport tagjai, és talán valamivel nagyobb szerep jutott az előbbi csoportban a középiskolai nyílt napoknak, honlapoknak a szakma eldöntésében, mint az utóbbi csoport tagjainak. E válaszok esetében szignifikáns eltérések tapasztalhatóak.

67. számú ábra: Mennyire felelt meg korábbi elképzeléseinek ... (1-5 pontszámok átlaga)

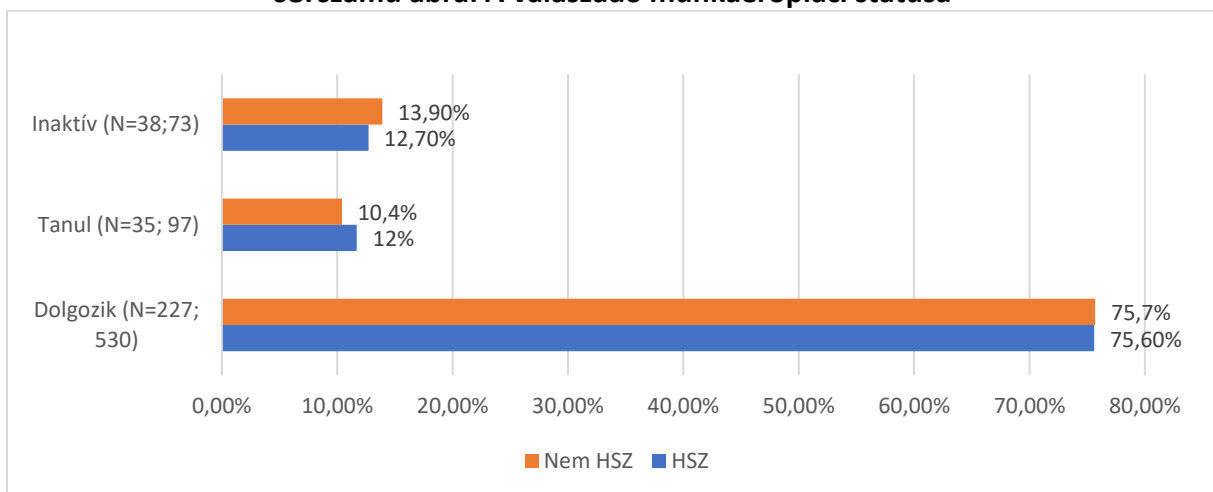
A korábbiakban már leírtuk, hogy mindkét csoport esetében jóval elégedettebbek a válaszadók a választott szakmával, mint a választott iskolával.

Érdekes azonban a két csoport számszerű különbségeit is figyelembe venni. Mind a választott iskola, mind a választott szakma esetében a nem hiányszakmában tanulók csoportja magasabb értékeket mutat, mint a hiányszakmák esetében. A teljes mintán szemlélve a kérdést, hozzátehetjük, hogy az iskola esetében van szignifikáns eltérés a két csoport között, a szakma esetében pedig nincs ilyen.

Munkavállalás a már munkában lévők körében

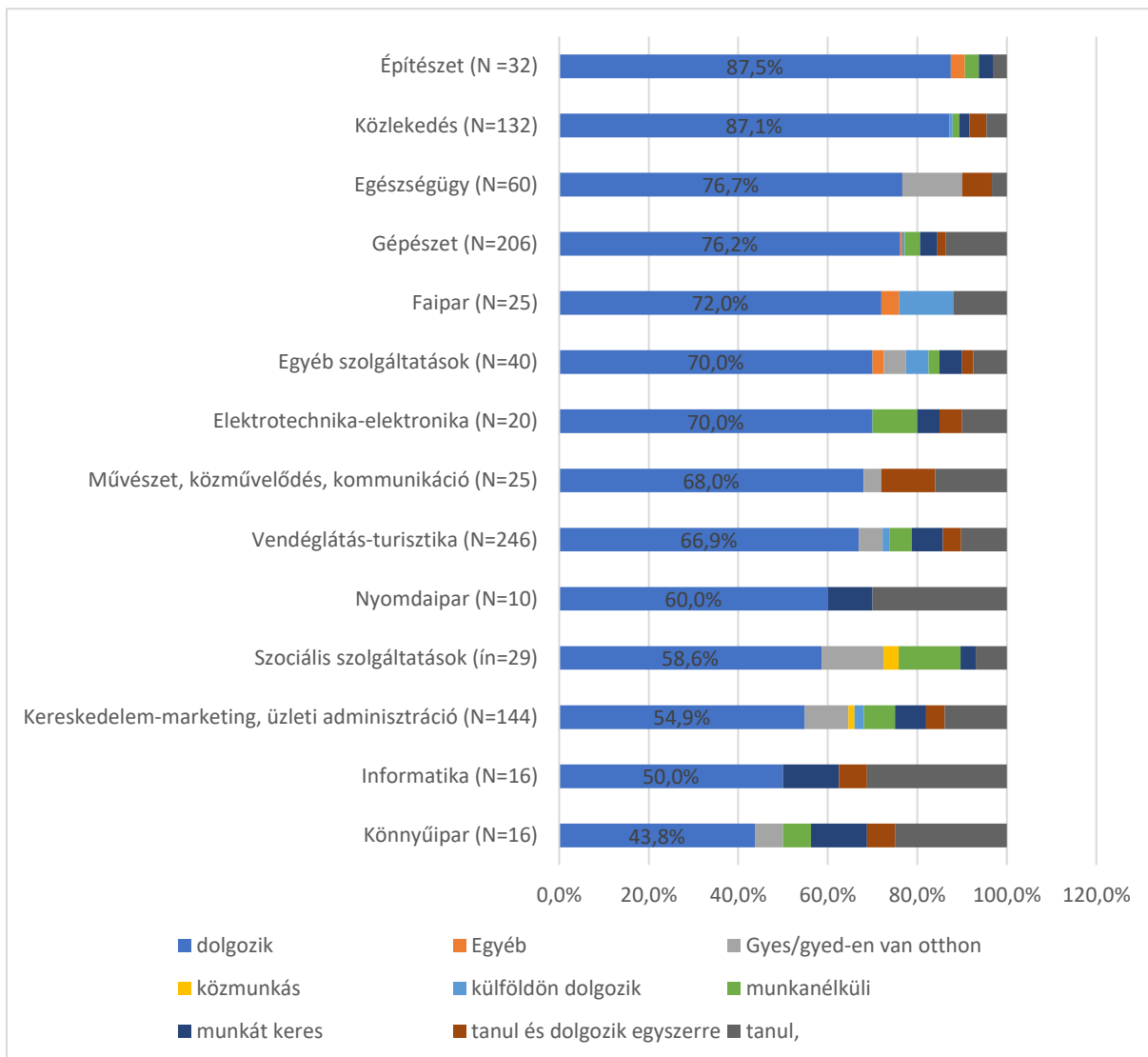
Lényeges, szignifikáns eltérés nem tapasztalható a két csoport között a munkavállalás kapcsán.

68. számú ábra: A válaszadó munkaerőpiaci státusza

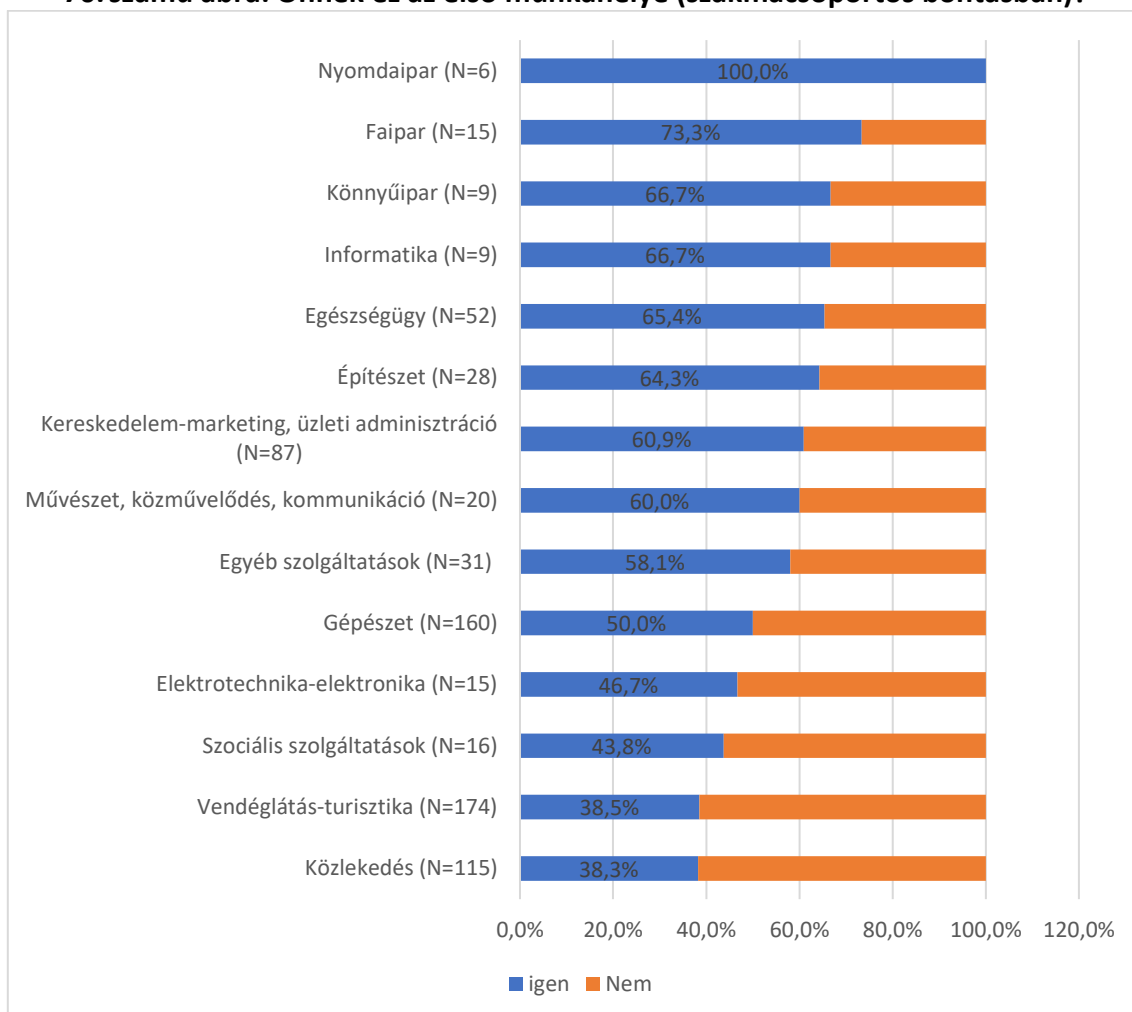

Tájékoztató jelleggel bemutatjuk a teljes sokaság esetében a dolgozik-e és az első munkahelye-e táblákat szakmacsoportonként.

69. számú ábra: Dolgozik-e a válaszadó szakmacsoportos bontásban?

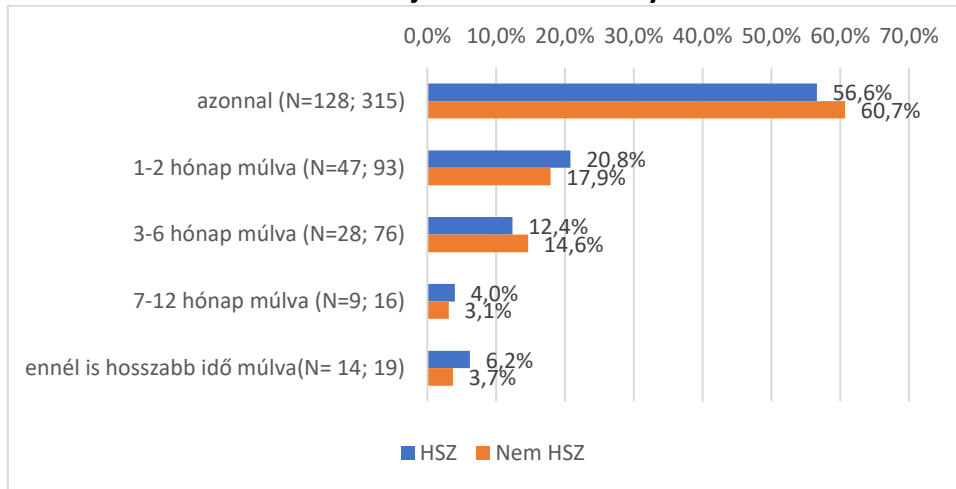

70. számú ábra: Önnek ez az első munkahelye (szakmacsoportos bontásban)?

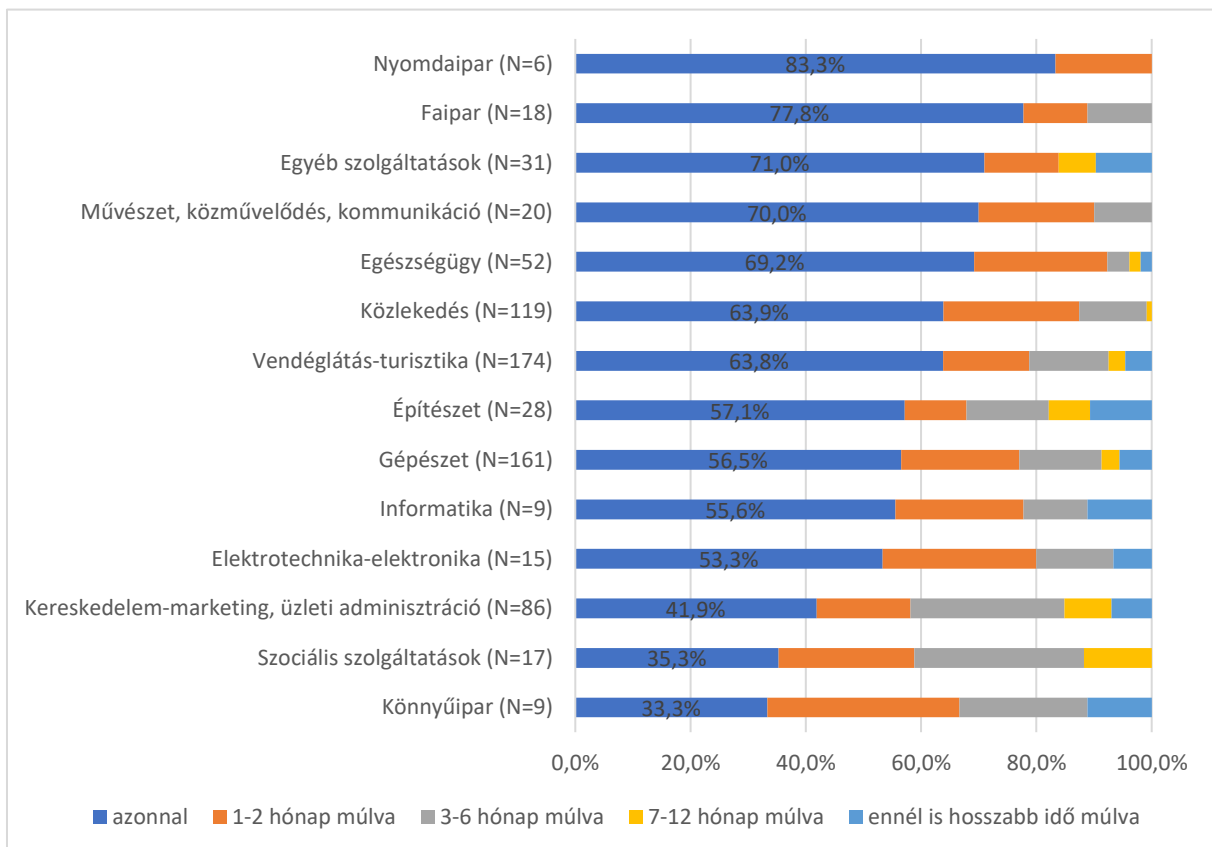
Azt is megkérdeztük mindkét csoportban, hogy mennyi idő alatt sikerült elhelyezkedniük a végzett tanulónak.

71. számú ábra: Az iskola befejezése után mennyi idővel talált munkát?

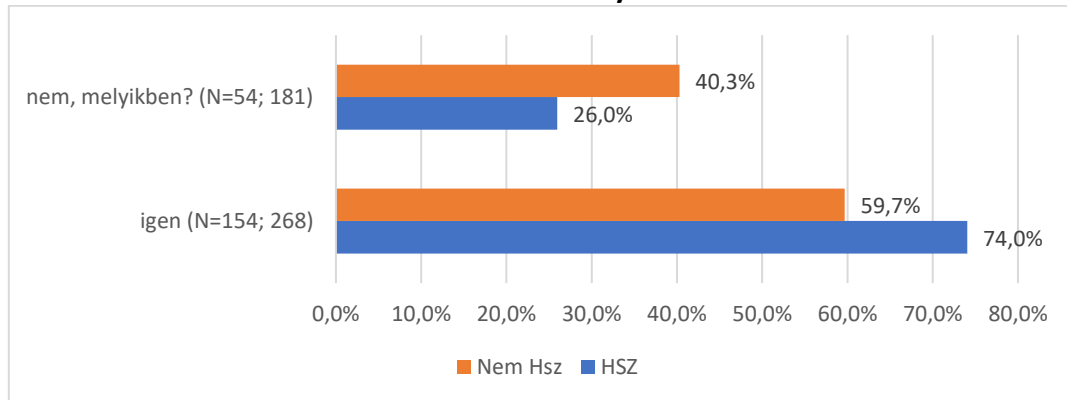
Lényeges, szignifikáns eltérést ennél a kérdésnél sem tapasztalunk, legfeljebb, a nem hiányszakmában végzett tanulók picivel hamarabb helyezkedtek el, mint a hiányszakmában végzett tanulók, azonban szignifikáns eltérés nem tapasztalható.

72. számú ábra: Mennyi idő múlva talált munkát (szakmacsoportos bontásban)?

Az azonnal elhelyezkedők között az első három helyen (a 15-nél nagyobb szakmacsoportok közül) a faipar, az egyéb szolgáltatások és a művészet, közművelődés, kommunikáció területén tudtak legtöbben elhelyezkedni, legkevesebben pedig a könnyűiparban (33,3%) és a szociális területen dolgozók helyezkedtek el azonnal; a többi szakmacsoport az átlaghoz közeli értéket képviselt az azonnali elhelyezkedésben a teljes mintán.

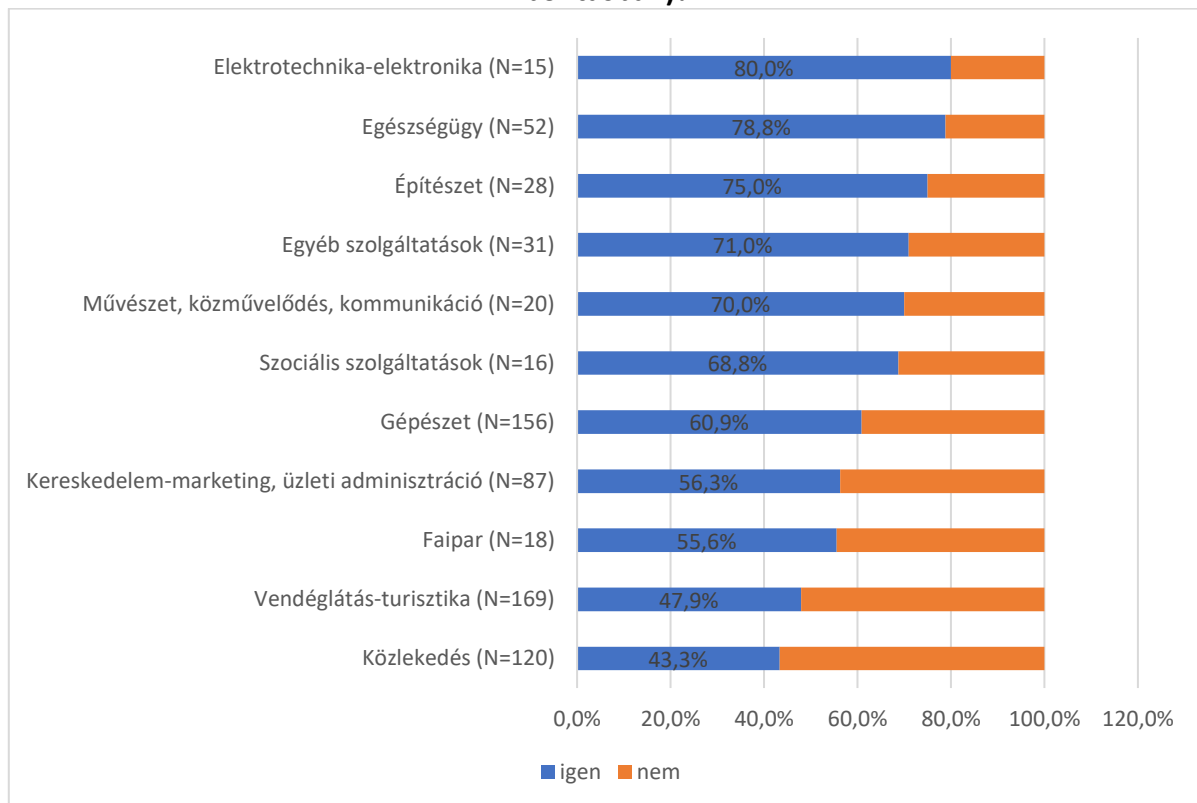
73. számú ábra: A tanult szakmában helyezkedtek-e el a válaszadók?

Ennél az ábránál már jelentősebbek az eltérések, szignifikáns különbségeket találunk: a *hiányszakmát végzettek jóval inkább jellemző, hogy a tanult szakmában helyezkedtek el.*

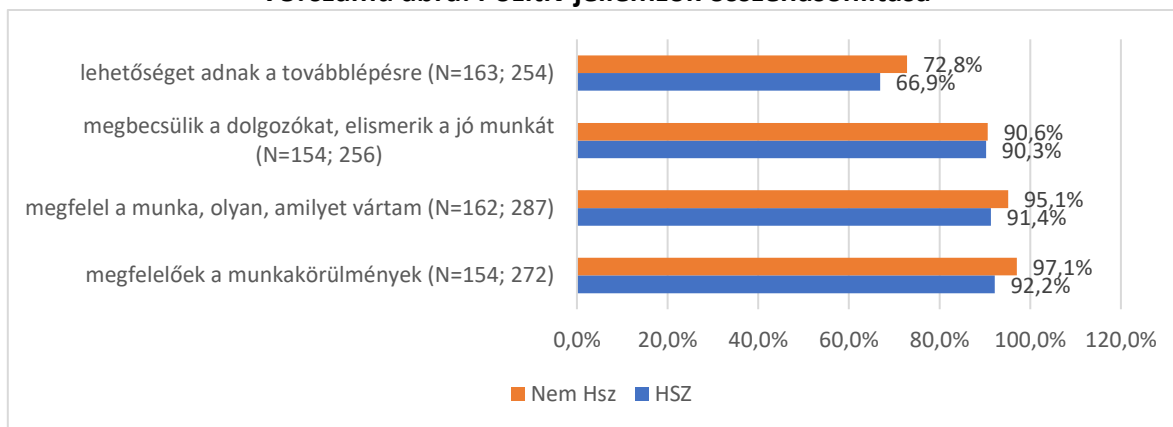
A teljes mintát tekintve szakmacsoportonként az alábbi képet kapjuk:

74. számú ábra: A tanult szakmában helyezkedett-e el a válaszadó (szakmacsoportos bontásban)?

A munkakörülményeket vizsgálva a pozitív elemeket emeltük ki. Az alábbi állítások közül a 'megfelelőek a munkakörülmények' állítás mutat szignifikanciát (0,023).

75. számú ábra: Pozitív jellemzők összehasonlítása

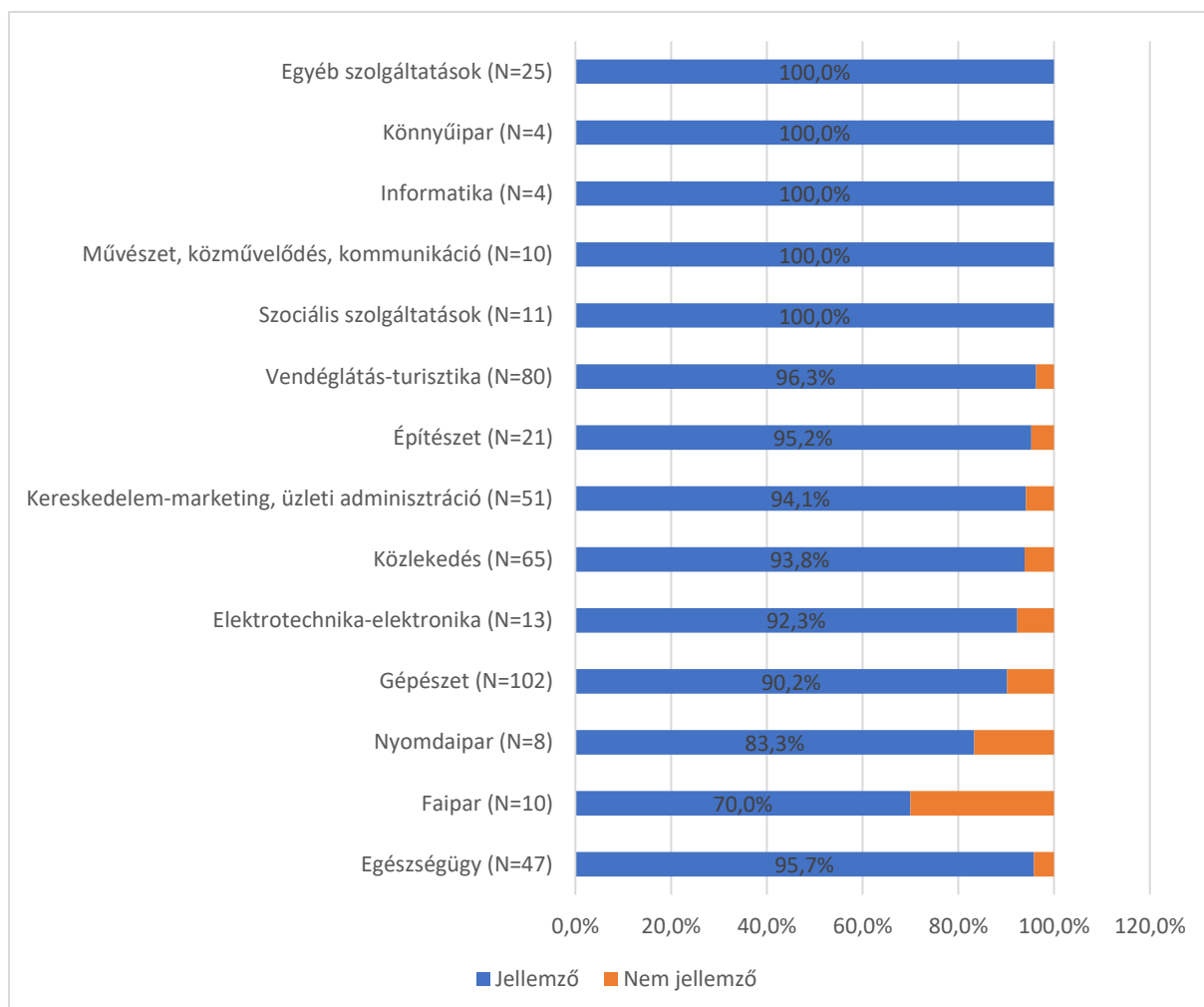

A fenti ábrában kisebb eltérések tapasztalhatók 3 területen a nem hiányszakmákban végzettek esetében: valamivel jobban felel meg a munka számukra, valamivel jobbak a munkakörülményeik, és kicsivel több a lehetőségük a továbblépésre, mint a hiányszakmában végzettek csoportjában.

(A teljes szakmacsoportok szerinti mintában az egészségügy, a szociális szolgáltatások és a gépészet szakmacsoportokban találtunk az átlagtól eltérő negatív értékeket a megfelelő munkakörülmények tekintetében. A továbblépésre való lehetőséget az átlagosnál erősebben a szociális szolgáltatások, az építészet, közlekedés és egyéb szakmacsoportban dolgozók érzik.)

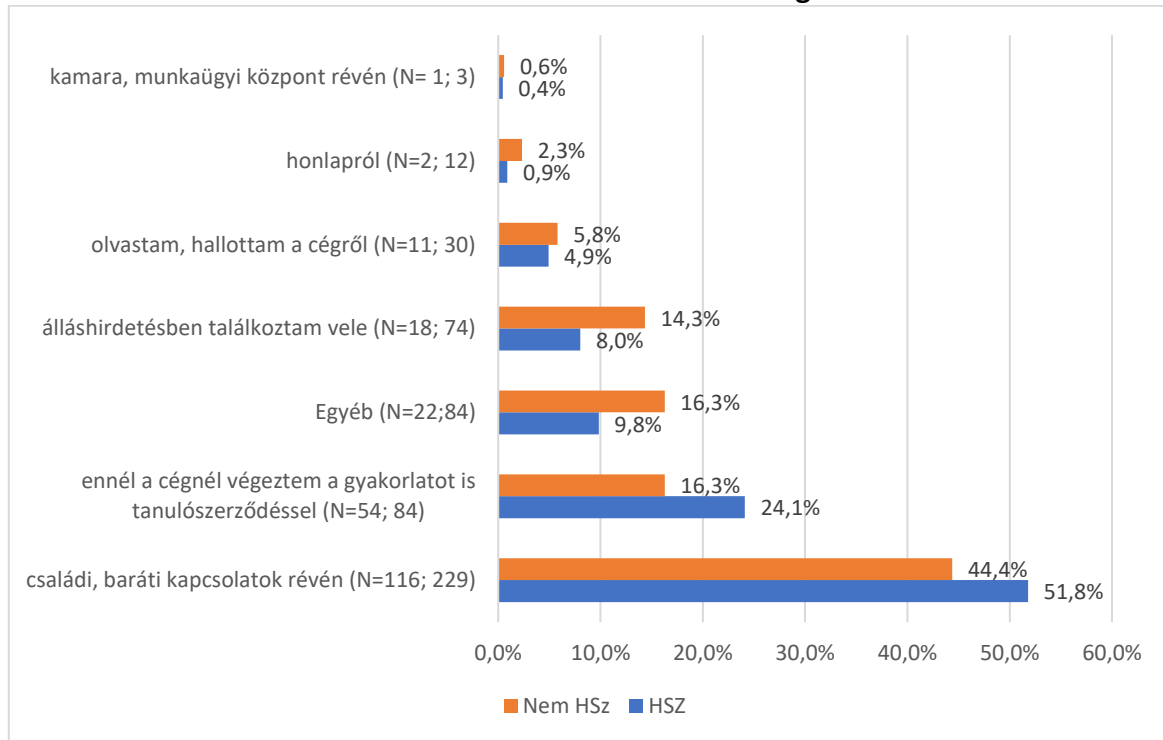
Ha azt vizsgáljuk, hogy megfelel-e a munka a válaszadónak, azaz olyan amelyet vártak, az egyfajta sikeres pályaválasztást is jelez. Ezért a teljes mintán is bemutatjuk a munkahely megfelelőségét szakmacsoportok szerinti bontásban.

76. számú ábra: Megfelel a munka ... (szakmacsoportos bontásban)

A fenti szakmacsoportokat választók elégedettek a szakmával, azaz olyan, amilyet vártak. De hozzá kell tennünk, hogy ezek az eltérések nem szignifikánsak.

77. számú ábra: Honnan ismeri a céget?

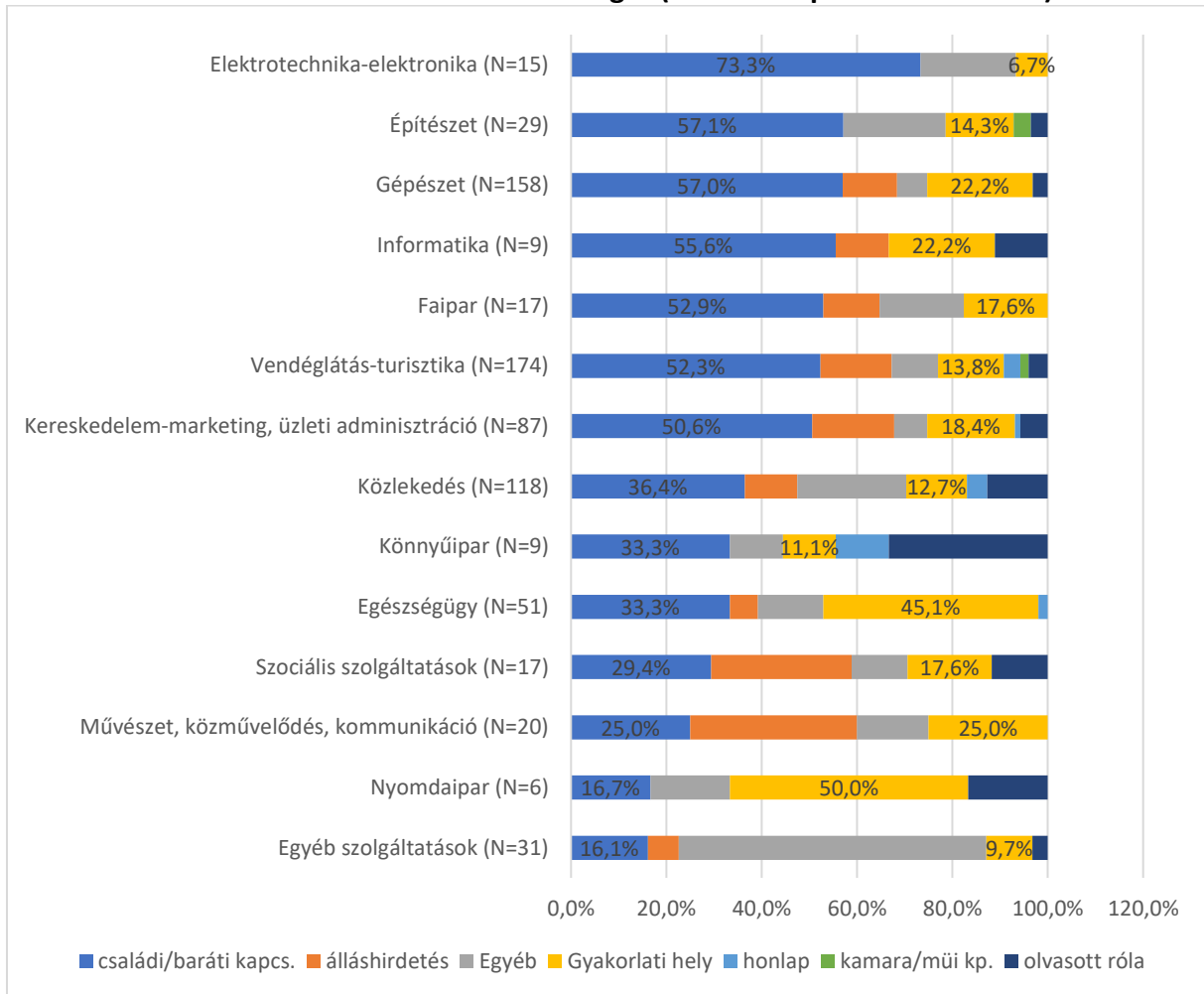

A családi, baráti kapcsolatok, illetve, hogy az adott cégnél végezték a gyakorlatot sokkal inkább jellemző a hiányszakmában végzettek, mint a nem hiányszakmákban végzett tanulók csoportjára. Ezekben az esetekben szignifikáns eltéréseket találtunk.

Mivel ez a kategória meghatározó volt a válaszok között, megnéztük azt is, hogy mely szakmacsoportokra jellemző leginkább ez az információforrás a munkahely keresés esetében. A családi baráti kapcsolatok információforrásként az elektrotechnika, elektronika, építész, gépészet szakmacsoportokban a legjellemzőbb, legkevésbé pedig az egyéb szolgáltatásokra, a nyomdaipar és a művészet, közművelődés, kommunikáció szakmacsoportokra jellemző.

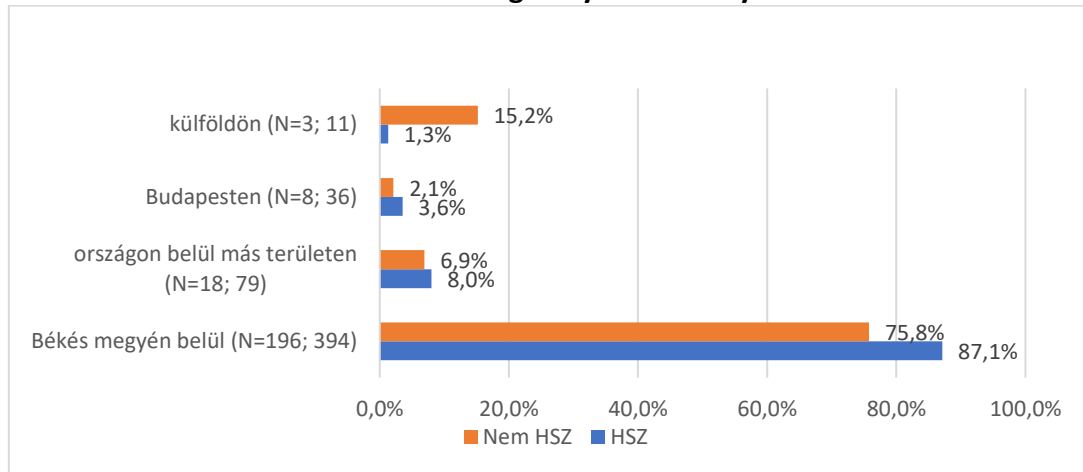
Ugyan az elemszám nem ilyen magas az „Ott voltam szakmai gyakorlaton” (N=138), érdemes mégis megnézni az összehasonlítást a teljes szakmacsoportos mintán is, mivel ez is egy fontos munkahely-megtartó erő lehet. Megállapítható, hogy a 15 főnél magasabb létszámú szakmacsoportban a gépészet és egészségügy szakmacsoportban lettek legtöbben munkát ott a válaszadók, ahol a gyakorlatukat végezték. Nem jellemző ez a gyakorlat a kisebb létszámú szakmacsoportokra (az elektrotechnika, elektronika, és a könnyűipar szakmacsoportokra).

78. számú ábra: Honnan ismeri a céget (szakmacsoportos bontásban)?

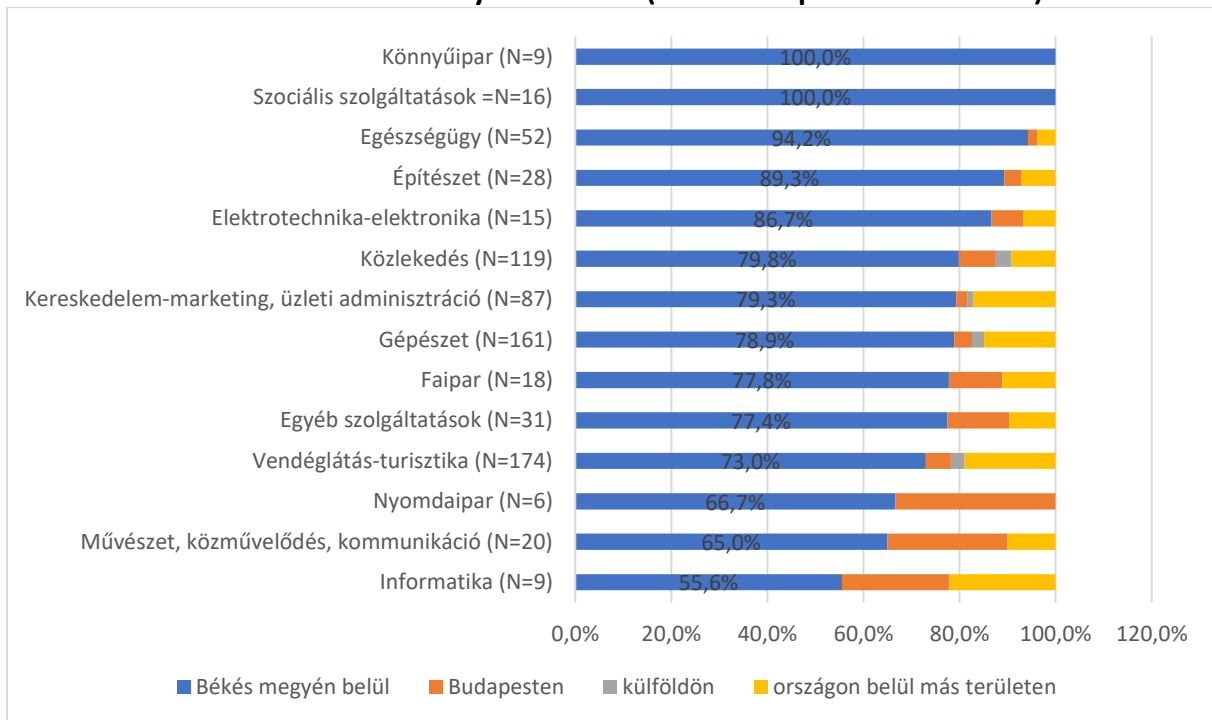

A hiányszakmában végzettek nagyobb része helyezkedett el Békés megyén belül, viszont a nem hiányszakmában végzettek közül többen dolgoznak külföldön. Ezekben az esetekben szignifikáns eltérések tapasztalhatóak. Érdekes megnézni szakmacsoportok szerint is a megoszlást.

79. számú ábra: Az ország mely részén helyezkedett el?

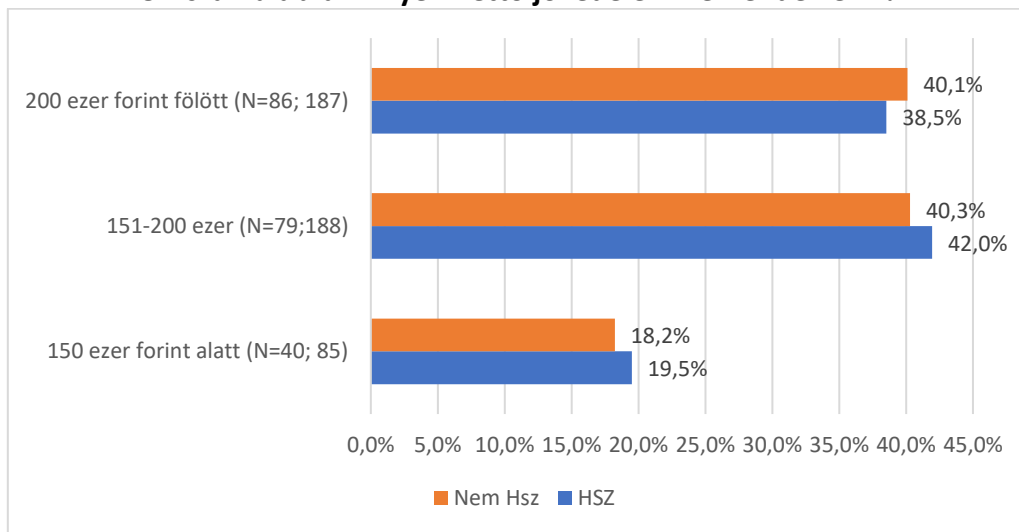
80. számú ábra: Hol helyezkedtek el (szakmacsoportos bontásban)?

A 15 főnél nagyobb szakmacsoportok közül a szociális szolgáltatások, az egészségügy és az építészeti szakmacsoportban végzetek szinte teljes mértékben Békés megyében helyezkednek el. Békés megyén kívül leginkább az informatika; művészet, közművelődés, kommunikáció; a nyomdaipar és a vendéglátás-turisztika területén helyezkedtek el legtöbben, legkevesebben a művészet, közművelődés, kommunikáció és a vendéglátás-turisztika területén helyezkedtek el Békés megyében (a nyomdaipar és az informatika szakmacsoportban dolgozók létszáma alacsony volta miatt nem került be a felsorolásba).

A nettó jövedelemmel kapcsolatban az alábbiakat tapasztaltuk:

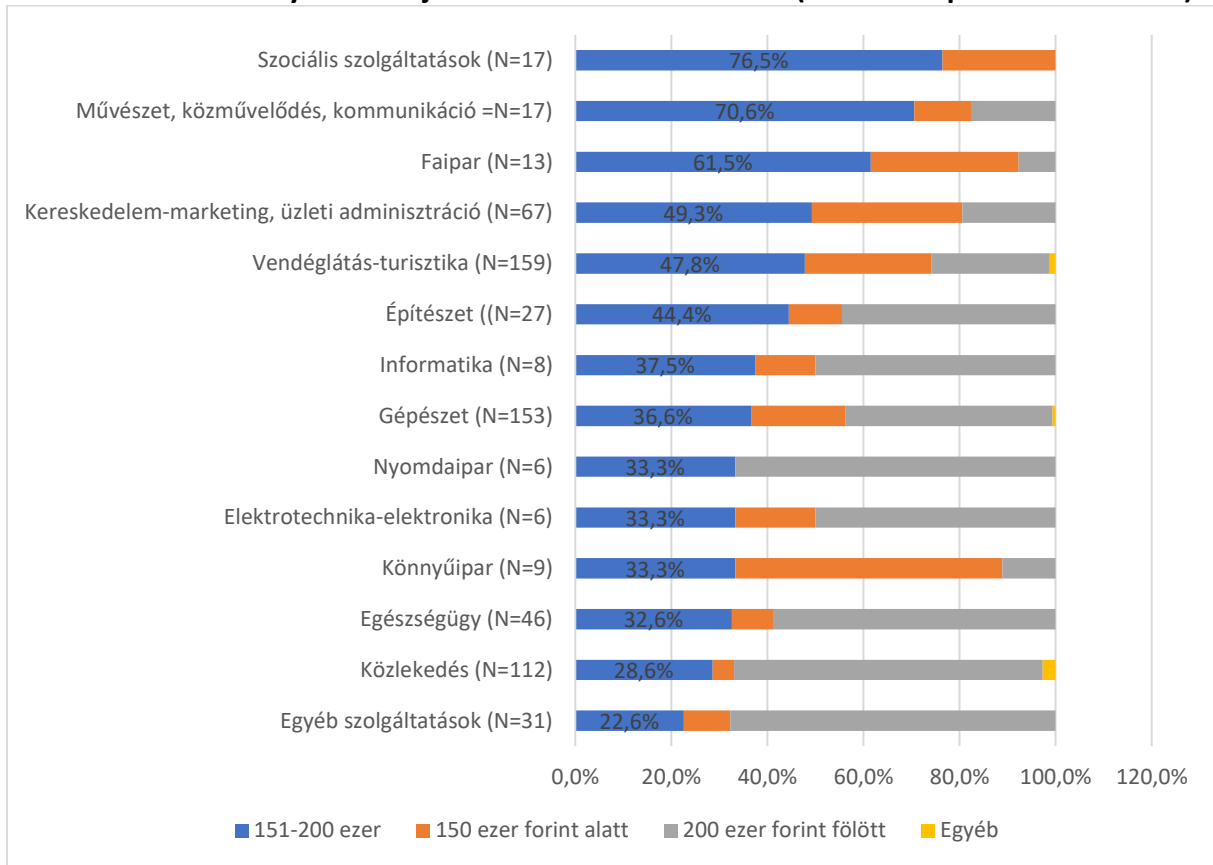
81. számú ábra: Milyen nettó jövedelemmel rendelkezik?

A nem hiányszakmában elhelyezkedett válaszadók valamivel jobban keresnek, mint azok, akik hiányszakmában helyezkedtek el, azonban az eltérések nem szignifikánsak.

A szakmacsoport szerinti megoszlás az alábbiakat mutatja.

82. számú ábra: Milyen nettó jövedelemmel rendelkeznek? (szakmacsoportos bontásban)

A 151-200 ezres fizetési csoportban a szociális szolgáltatás, a művészet, közművelődés, kommunikáció és faipar szakmacsoport szerepelnek az első helyen. A sor végén az egészségügy, a közlekedés és az egyéb szolgáltatások jelennek meg.

A 200 ezer feletti fizetési kategóriában a nyomdaipar, a közlekedés és az egyéb szolgáltatások szerepelnek az első helyeken, míg a faipar, a művészet, közművelődés, kommunikáció és a kereskedelem-marketing szakmacsoport kis mértékben található meg.

A 150 ezer alatti jövedelem-sávban leginkább a könnyűipar szakmacsoport található.

Jelen anyag tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

Mellékletek

Alapmegoszlás – hiányszakmát szerzettek

Nem	%	N
férfi	73	219
nő	27	81
Összesen	100	300

Életkor	%	N
18	1,7	5
19	13	39
20	14	42
21	14,3	43
22	12,7	38
23	11	33
24	14,3	43
25	11,3	34
26	2,3	7
27	1	3
Ennél idősebb (33-57)	4	13
Összesen	100	300

Milyen típusú iskolába járt?	%	N
szakgimnáziumi képzés (korábban szakközépiskola)	17	51
szakiskolai (korábban speciális szakiskola)	0,7	2
szakközépiskolai (korábban: szakiskola)	82,3	247
Összesen	100	300

Melyik évben végzett	%	N
2016	21,7	65
2017	27,0	81
2018	25,0	75
2019	26,3	79
Összesen	100	300

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Szakmai gyakorlatát az utolsó tanévben milyen formában és hol végezte?	%	N
egy időszakot iskolai tanműhelyben, egy időszakot tanulószerveződéssel gyakorlati képzőhelyen	16	48
Egyéb: csak az iskolai tanműhelyben tanulószerveződéssel gyakorlati képzőhelyen	0,3	1
Összesen	83,7	251
	100	300

Milyen szakmát szerzett meg?	%	
Ács	2	6
Bádogos	1	3
Épület- és szerkezetlakatos	1,3	4
Gépi forgácsoló	18,3	55
Gyakorló ápoló	13,3	40
Hegesztő	28	84
Kőműves	0,3	1
Kőműves és hidegburkoló	7,3	22
Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	3,3	10
Női szabó	5,3	16
Nyomdaipari gépmester (korábban nyomdai gépmester)	2,3	7
Nyomdaipari technikus	1	3
Szociális gondozó és ápoló	9,7	29
Villanyszerelő	6,7	20
Összesen	100	300

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Miért ezt a szakmát választotta?	átlag	N
Rábeszélt a családom, hogy hiányszakmát válasszak	1,92	274
A szakmával járó állami ösztöndíj segítette a saját megélhetésemet	3,02	276
A szakmával járó állami ösztöndíj hozzájárult a családom megélhetéséhez	1,82	273
A tanulószerveződéssel járó havi pénzbeli juttatás segítette a megélhetésemet	2,96	265
A tanulószerveződéssel járó havi pénzbeli juttatás segítette a családom megélhetését	1,85	266
Azt gondoltam, hogy ezzel a szakmával el lehet helyezkedni lakóhelyemen	3,75	269
Azt gondoltam, hogy ezzel a szakmával jól lehet keresni	3,91	275
Azt gondoltam, hogy ezzel a szakmával bárhol talállok munkahelyet	4,11	274
Nem tudtam a tanulmányi eredményemmel máshová menni	1,55	262
Nem volt más lehetőség a közelemben	1,42	261
Egyéb ok		57

Az alábbi szereplők mekkora szerepet játszottak az Ön szakmaválasztásában?	átlag	N
Szülők	2,72	289
Barátok, ismerősök]	2,31	270
Internet, média	1,59	267
Egyedül döntöttem	4,4	291
Általános iskolai tanárok	1,36	264
Pályaválasztási tanácsadó	1,38	263
Pályaválasztási Vásár	1,52	263
Középiskolai nyílt napok, középiskolai honlapok	1,72	262
Egyéb		10

Mennyire felelt meg korábbi elképzeléseinek a választott iskola/szakma?	átlag	N
A választott iskola	4,19	299
A választott szakma	4,42	299

Ön jelenleg ...	%	N
-----------------	---	---

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

dolgozik	72,7	218
Egyéb	0,7	2
Gyes/gyed-en van otthon	3,7	11
közmunkás	0,3	1
külföldön dolgozik	0,3	1
munkanélküli	4	12
munkát keres	4,3	13
tanul és dolgozik egyszerre	2,3	7
tanul	11,7	35
Összesen	100	300

Ön milyen területen tanul?	%	N
NV	86	258
a szerzett szakmájában tanul tovább, éspedig:	1,3	4
érettségit kíván szerezni	4,7	14
felsőoktatásban tanul	3,3	10
másik szakmát tanul, melyiket:	4,7	14
Összesen	100	300

Más szakmában	%	N
NV	95,3	286
CNC	0,7	2
dekoratőr	0,3	1
díszfakertész	0,3	1
erősáramú elektrotechnikus	0,3	1
gépi forgácsoló	1	3
hűtő és légtechnikai szerelő	0,3	1
óvodai dajka	0,3	1
pedagógiai asszisztens	0,3	1
pénzügy	0,3	1
szoftverfejlesztő	0,3	1
turisztika	0,3	1
Összesen	100	300

Saját szakmában tanul tovább	%	N
------------------------------	---	---

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

NV	99	297
erősáramú elektrotechnikus	0,3	1
gépgyártástechnológiai technikus	0,3	1
nyomdaipari mérnök	0,3	1
Összesen	100	300

Első munkahelye-e?	%	N
NV	25,3	76
Egyéb	32,7	98
igen	42	126
Összesen	100	300

Hányadik munkahelye?	%	N
2	61,2	60
3	24,5	24
4	8,2	8
5	3,1	3
6	2	2
10	1	1
Összesen	100	300

A tanulmányai befejezése után mennyi idővel talált munkát?	%	N
1-2 hónap múlva	15,7	47
3-6 hónap múlva	9,3	28
7-12 hónap múlva	3	9
azonnal	42,7	128
ennél is hosszabb idő múlva	4,7	14
nv.	24,7	74
Összesen	100	300

Ön a tanult (hiány)szakmában helyezkedett el?	%	N
---	---	---

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

nv.	25,7	77
igen	51,3	154
nem, melyikben?	18	54
nem, miért?	5	15
Összesen	100	300

Munkahelyválasztás okai (Jellemző válaszok)	%	N
megfelel a munka, olyan, amelyet vártam	49,3	148
nem olyan a munka, amelyet vártam, de elfogadható	6,3	18
kevesebb a fizetés, mint vártam	13,3	40
megfelelőek a munkakörülmények	47,3	142
távol van a lakhelyemtől	10	30
megbecsülik a dolgozókat, elismerik a jó munkát	46,3	139
lehetőséget adnak a továbblépésre	36,3	109
egyéb	0,3	1

Honnan ismeri a céget?	%	N
NV	25,3	76
álláshirdetésben találkoztam vele	6	18
családi, baráti kapcsolatok révén	38,7	116
Egyéb	7,3	22
ennél a cégnél végeztem a gyakorlatot is tanulószerveződéssel	18	54
honlapról	0,7	2
kamara, munkaügyi központ révén	0,3	1
olvastam, hallottam a cégről	3,7	11
	100	300
Az ország mely területén helyezkedett el?	%	N
Nv	25	75
Békés megyén belül	65,3	196
Budapesten	2,7	8
külföldön	1	3
országon belül más területen	6	18
Összesen	100	300

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Milyen nettó jövedelemmel rendelkezik?	%	N
NV	31,7	95
150 ezer forint alatt	13,3	40
151-200 ezer	28,7	86
200 ezer forint fölött	26,3	79
Összesen	100	300

Ön szeretne munkát találni?	%	N
NV	75,7	227
Igen	21,3	64
Nem	3	9
Összesen	100	300

Ön a megszerzett (hiány)szakmájában keres munkát?	%	N
NV	77	231
igen	15,7	47
nem, más szakmában fogok dolgozni, vállalkozni	7,3	22
Összesen	100	300

Mi az oka annak, hogy más szakmában szeretne dolgozni, vagy nem tervezi, hogy munkát vállal?	%	N
NV.	90,3	271
családot szeretnék, és a gyerekekkel otthon akarok maradni	0,3	1
Egyéb	2,3	7
nem olyan a szakma, amilyennek korábban gondoltam	2,7	8
nem találok munkát a jelenlegi szakmámmal	0,7	2
több fizetésre van szükségem	1	3
többféle végzettséggel könnyebb elhelyezkedni	2,7	8
Összesen	100	300

Az ország mely területén tervezi az elhelyezkedést?	%	N
---	---	---

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Nv	76,3	229
Békés megyén belül	17	51
Budapesten	0,7	2
külföldön	1,7	5
országon belül más területen	4,3	13
Összesen	100	300

Milyen nettó jövedelemmel lenne elégedett?	%	N
Nv	78	234
150 – 200 ezer forint között	7,3	22
200 - 300 ezer forint között	8,3	25
300 ezer forint fölött	6	18
Egyéb	0,3	1
Összesen	100	300

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Melyik intézményben tanulták a szakmát a válaszadók?	%	N
Békéscsabai SZC Kós Károly Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája;	9,3	28
Békéscsabai SZC Szent-Györgyi Albert Szakgimnáziuma és Kollégiuma	13	39
Békéscsabai SZC Trefort Ágoston Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma;	31,7	95
Egyéb (Karcagi SZC Varró István Technikus, Szakképző Iskola és Kollégium; J-gsTU)	0,6	2
Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium	4,7	14
Göndöcs Benedek Középiskola és Kollégiumai	1,3	4
Gyulai SZC Dévaványai Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Dévaványa);	2,3	7
Gyulai SZC Harruckern János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma (Gyula);	10	30
Gyulai SZC Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Orosháza);	18,7	56
Gyulai SZC Székely Mihály Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Szarvas);	1,3	4
Gyulai SZC Szigeti Endre Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (Szeghalom);	3,7	11
Mezőhegyesi Kozma Ferenc Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	3	9
Reményhír Intézmény Erdős Kamill Szakközépiskolája	0,3	1
Összesen	100	300

Alapmegoszlás - nem hiányszakmát szerzettek

Nem	%	N
férfi	56,9	398
nő	43	301
Összesen	100	700

Életkor	%	N
18	1,9	13
19	6,7	47
20	10	70
21	11,4	80
22	15,9	111
23	14,6	102
24	13,7	96
25	11	77
26	3,4	24
27	1,6	11
28	0,1	1
29	1	7
30	1,4	10
31-56	7	51
Összesen	100	700

Hol tanulta a szakmát?	%	N
szakgimnáziumi képzés (korábban szakközépiskola)	38	266
szakiskolai (korábban speciális szakiskola)	0,1	1
szakközépiskolai (korábban: szakiskola)	61,9	433
Összesen	100	700

Melyik évben végzett?	%	N
2016	21,7	150
2017	21,4	148
2018	29,2	202
2019	27,7	192
Összesen	100	700

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Melyik intézményben szerzett szakmát?	%	N
Baross Imre Artistaképző Intézet Szakgimnázium SZÍNITANHÁZ Tagintézménye	3,4	24
Békéscsabai SZC Kemény Gábor Logisztikai és Közlekedési Szakgimnáziuma;	7,9	55
Békéscsabai SZC Kós Károly Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája;	6,6	46
Békéscsabai SZC Nemes Tihamér Gépészeti, Informatikai és Rendészeti Szakgimnáziuma és Kollégiuma;	0,9	6
Békéscsabai SZC Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiuma;	0,1	1
Békéscsabai SZC Szent-Györgyi Albert Szakgimnáziuma és Kollégiuma	0,3	2
Békéscsabai SZC Trefort Ágoston Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma;	11	77
Békéscsabai SZC Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája;	25,7	180
Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium;	1,3	9
Egyéb	4,4	31
Gál Ferenc Főiskola Békési Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium	10,1	71
Göndöcs Benedek Középiskola és Kollégiumai	5,3	37
Gyulai SZC Ady Endre-Bay Zoltán Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (Sarkad);	2,9	20
Gyulai SZC Dévaványai Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Dévaványa);	0,3	2
Gyulai SZC Harruckern János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma (Gyula);	5,6	39
Gyulai SZC Kossuth Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Orosháza);	8	56
Gyulai SZC Székely Mihály Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (Szarvas);	4,6	32
Gyulai SZC Szigeti Endre Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (Szeghalom);	1,6	11
Összesen	100	700

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Szakmai gyakorlatát az utolsó tanévben milyen formában és hol végezte?	%	N
NV.	0,9	1
egy időszakot iskolai tanműhelyben, egy időszakot tanulószervezővel gyakorlati képzőhelyen	10	70
tanulószervezővel gyakorlati képzőhelyen	89,1	624
Összesen	100	700

Szakmaválasztás indokai (átlagok)	átlag	N
A tanulószervezővel járó havi pénzbeli juttatás segítette a megélhetésemet	2,47	441
A tanulószervezővel járó havi pénzbeli juttatás segítette a családom megélhetését] Miért ezt a szakmát választotta? Kérjük, jelölje, az alábbi táblában (iskolai osztályozás szerint), hogy a felsorolt tényezők mekkora szerepet játszottak választásában. A	1,73	432
Azt gondoltam, hogy ezzel a szakmával el lehet helyezkedni lakóhelyemen	3,65	542
Azt gondoltam, hogy ezzel a szakmával jól lehet keresni	3,89	564
Azt gondoltam, hogy ezzel a szakmával bárhol talállok munkahelyet	4,05	571
Nem tudtam a tanulmányi eredményemmel máshová menni	1,35	459
Nem volt más lehetőség a közelemben] Miért ezt a szakmát választotta?	1,64	476
Egyéb ok		338

Kik segítettek az iskolaválasztásban?	átlag	N
Szülők	2,78	557
Barátok, ismerősök	2,32	504
Internet, média	1,79	449
Egyedül döntöttem	4,71	612
Általános iskolai tanárok	1,38	431
Pályaválasztási tanácsadó	1,35	422
Pályaválasztási Vásár	1,47	427
Középiskolai nyílt napok, középiskolai honlapok	2,06	440
Egyéb	1,35	81

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Mennyire felel meg elképzeléseinek?	átlag	N
a választott iskola	4,42	698
a választott szakma	4,52	698

Miért nem felelt meg a választott szakma korábbi elképzeléseinek?

	%	N
Egyéb	2	14
kevés volt a gyakorlat	1	7
nem olyan volt, amilyennek elképzeltem	4,6	32
nem sikerült jól elsajátítani a szakmát	0,7	5
N.V.	91,7	642
Összesen	100	700

A kérdézt munkaeerőpiaci státusa	%	N
dolgozik	69,4	486
Egyéb	0,3	2
Gyes/gyed-en van otthon	4,6	32
közmunkás	0,3	2
külföldön dolgozik	1,9	13
munkanélküli	4	28
munkát keres	5	35
tanul és dolgozik egyszerre	4,1	29
tanul	10,4	73
Összesen	100	700

Milyen területen tanul?	%	N
NV	85,4	598
a szerzett szakmájában tanul tovább, és pedig:	0,7	5
érettségit kíván szerezni	6,3	44
felsőoktatásban tanul	3,1	22
másik szakmát tanul, melyiket:	4,4	31
Összesen	100	700

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Első munkahely	%	N
NV	26,7	187
Egyéb	38,6	270
igen	34,7	243
Összesen	100	700

Hányadik munkahelye	%	N
2	50,7	136
3	28,7	77
4	11,9	32
5	6,3	17
6	0,4	1
7	0,7	2
8	0,7	2
15	0,4	1
Összesen	100	268

A tanulmányai befejezése után mennyi idővel talált munkát?	%	N
NV	25,9	181
1-2 hónap múlva	13,3	93
3-6 hónap múlva	10,9	76
7-12 hónap múlva	2,3	16
azonnal	45	315
ennél is hosszabb idő múlva	2,7	19
Összesen	100	700

Ön a tanult (hiány)szakmában helyezkedett el?	%	N
NV	26,7	187
igen	38,3	268
nem, melyikben?	25,9	181
nem, miért?	9,1	64
Összesen	100	700

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Elégedettség a munkahellyel	%	N
megfelel a munka, olyan, amelyet vártam	39	173
nem olyan a munka, amelyet vártam, de elfogadható	2,9	20
kevesebb a fizetés, mint vártam	9,7	68
megfelelőek a munkakörülmények	37,7	264
távol van a lakhelyemtől	7,3	51
megbecsülik a dolgozókat, elismerik a jó munkát	33,1	232
lehetőséget adnak a továbblépésre	26,4	185
egyéb	4,5	32
Összesen	100	700

Honnan ismeri a céget, ahol most dolgozik?	%	N
NV	26,3	184
állás hirdetésben találkoztam vele	10,6	74
családi, baráti kapcsolatok révén	32,7	229
Egyéb	12	84
ennél a cégnél végeztem a gyakorlatot is tanuló szerződéssel	12	84
honlapról	1,7	12
kamara, munkaügyi központ révén	0,4	3
olvastam, hallottam a cégről	4,3	30
Összesen	100	700

Az ország mely területén helyezkedett el?	%	N
NV	25,7	180
Békés megyén belül	56,3	394
Budapesten	5,1	36
külföldön	1,6	11
országon belül más területen	11,3	79
Összesen	100	700

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Milyen nettó jövedelemmel rendelkezik?	%	N
NV	33,4	234
150 ezer forint alatt	12,1	85
151-200 ezer	26,9	188
200 ezer forint fölött	26,7	187
Egyéb	0,9	6
Összesen	100	700

Ön szeretne munkát találni?	%	N
NV	76,9	538
igen	22,3	156
nem	0,9	6
Összesen	100	700

Ön a megszerzett (hiány)szakmájában keres munkát?	%	N
NV	76,9	538
igen	14,3	100
nem, más szakmában fogok dolgozni, vállalkozni	8,9	62
Összesen	100	700

Az ország mely területén tervezi az elhelyezkedést?	%	N
NV	76,3	534
Békés megyén belül	18,3	128
Budapesten	1,4	10
külföldön	1,3	9
országon belül más területen	2,7	19
Összesen	100	700

Milyen nettó jövedelemmel lenne elégedett?	%	N
NV	80	560
150 – 200 ezer forint között	6,9	48
200 - 300 ezer forint között	9,8	69
300 ezer forint fölött	2,7	19
Egyéb	0,6	4
Összesen	100	700

Interreg

Románia-Magyarország

Európai Regionális Fejlesztési Alap

EURÓPAI UNIÓ

GOVERNUL ROMÂNIEI

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Projekt cím: ROHU331 „Határokon elnyúló hálózat a szakmai karrierfejlesztés támogatására a határmenti térségben”

Az anyagot szerkesztette: Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Megjelenés dátuma: 2021. február

A projektet az Európai Unió támogatja, az Európai Regionális Fejlesztési Alap által, Románia és Magyarország társfinanszírozásával.

Jelen anyag tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.